

SFC2021 Program sprijinit din FEDR (Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică), FSE+, Fondul de coeziune și FEPAM – articolul 21 alineatul (3)

CCI	2021RO16RFPR003
Titlu în limba engleză	South East
Titlul în limba (limbile) națională (naționale)	RO - Sud Est
Versiune	1.0
Primul an	2021
Ultimul an	2027
Eligibil de la	01.01.2021
Eligibil până la	31.12.2029
Numărul deciziei Comisiei	
Data deciziei Comisiei	
Regiunile NUTS (nomenclatorul comun al unităților teritoriale de statistică) acoperite de program	RO22 - Sud-Est RO221 - Brăila RO222 - Buzău RO223 - Constanța RO224 - Galați RO225 - Tulcea RO226 - Vrancea
Fondul (fonduri) vizat(e)	FEDR
Program	☐ în cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică, numai pentru regiunile ultraperiferice

Cuprins

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate	10
Tabelul 1	20
2. Priorități	30
2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică	30
2.1.1. Prioritate: 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și smart city.....	30
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate (FEDR).....	30
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	30
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	30
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	33
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	34
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	34
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	35
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	35
2.1.1.1.2. Indicatori	36
Tabelul 2: Indicatori de realizare	36
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	36
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	37
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	37
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	37
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	38
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	38
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	38
2.1.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR).....	39
2.1.1.1.1.1. Intervenții din fond	39
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	39
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	41
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	42
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	43
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	44
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	44
2.1.1.1.1.2. Indicatori	44
Tabelul 2: Indicatori de realizare	44
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	45
2.1.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	45
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	45
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	46
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	46
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	46

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	46
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR).....	47
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	47
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	47
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	50
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	50
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	51
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	52
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	52
2.1.1.1.2. Indicatori	53
Tabelul 2: Indicatori de realizare	53
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	54
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	54
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	54
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	54
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	55
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	55
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	55
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR).....	56
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	56
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	56
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	57
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	58
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	58
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	58
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	59
2.1.1.1.2. Indicatori	59
Tabelul 2: Indicatori de realizare	59
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	59
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	60
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	60
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	60
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	60
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	60
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	61
2.1.1. Prioritate: 2. O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri	62
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR).....	62
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	62

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	62
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	65
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	65
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC:	66
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	66
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	67
2.1.1.1.2. Indicatori	67
Tabelul 2: Indicatori de realizare	67
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	68
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	68
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	68
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	68
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	69
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+:	69
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	69
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice (FEDR)	70
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	70
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	70
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	73
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	73
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC:	74
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	74
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	75
2.1.1.1.2. Indicatori	75
Tabelul 2: Indicatori de realizare	75
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	76
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	76
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	76
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	76
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	76
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+:	77
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	77
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)	78
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	78
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	78
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	81
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	81

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	82
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	82
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	83
2.1.1.1.2. Indicatori	83
Tabelul 2: Indicatori de realizare	83
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	83
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	84
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	84
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	84
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	84
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	84
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	85
2.1.1. Prioritate: 3. O regiune cu emisii de carbon reduse (Obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune)	86
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon (FEDR)	86
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	86
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	86
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	89
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	89
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	89
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	90
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	91
2.1.1.1.2. Indicatori	91
Tabelul 2: Indicatori de realizare	91
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	92
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	92
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	92
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	93
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ...	93
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	93
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	93
2.1.1. Prioritate: 4. O regiune accesibilă.....	95
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere (FEDR).....	95
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	95
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	95
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	97
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+.....	98
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	98

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	99
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	99
2.1.1.1.2. Indicatori	100
Tabelul 2: Indicatori de realizare	100
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	100
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	100
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	100
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	101
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ..	101
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	101
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	101
2.1.1. Prioritate: 5. O regiune educată	102
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR)	102
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	102
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	102
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	104
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	105
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	105
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	105
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	106
2.1.1.1.2. Indicatori	106
Tabelul 2: Indicatori de realizare	106
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	106
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	107
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	107
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare	107
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială ..	107
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+	108
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	108
2.1.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială (FEDR)	109
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	109
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	109
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	110
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	111
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC	111
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	111
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	111

2.1.1.1.2. Indicatori	112
Tabelul 2: Indicatori de realizare	112
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	112
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	112
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	113
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	113
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială .	113
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	113
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	113
2.1.1. Prioritate: 6. O regiune atractivă.....	115
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR).....	115
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	115
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	115
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	118
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	119
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	119
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	120
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	121
2.1.1.1.2. Indicatori	121
Tabelul 2: Indicatori de realizare	121
Tabelul 3: Indicatori de rezultat.....	122
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	122
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	122
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	123
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială .	123
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	123
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	123
2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO5.2. Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane (FEDR)	124
2.1.1.1.1. Intervenții din fond	124
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:	124
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	127
Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+	127
Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC.....	128
Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC	129
Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC	130
2.1.1.1.2. Indicatori	130
Tabelul 2: Indicatori de realizare	130
Tabelul 3: Indicatori de rezultat	130
2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție.....	131

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	131
Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare.....	131
Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială.	131
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	132
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	132
2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”	133
2.2.1. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 7. Asistență tehnică.....	133
2.2.1.1. Intervenție a fondurilor	133
Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC.....	133
Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:	135
2.2.1.2. Indicatori	135
Tabelul 2: Indicatori de realizare	135
2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție	136
Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție	136
Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+.....	136
Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ	136
3. Planul de finanțare	137
3.1. Transferuri și contribuții (1).....	137
Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani).....	137
Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)	137
Justificare, luând în considerare modul în care aceste quantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU	138
Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani).....	138
Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat).....	138
Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare	138
Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani).....	138
Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat)	138
Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare	139
3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1)	139
3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei.....	139
Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani).....	139
Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani).....	139
3.4. Transferuri înapoi (1).....	140
Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)	140
Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)	140
3.5. Credite financiare pe an	141
Tabelul 10: Credite financiare pe an	141
3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională	142
Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională	142
4. Condiții favorizante	143
5. Autorități responsabile de program.....	161
Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele.....	161

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei	161
6. Parteneriat	162
7. Comunicare și vizibilitate	164
8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri	166
Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri	166
Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare	167
A. Rezumatul principalelor elemente	167
B. Detalii pe tip de operațiune	168
C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare	168
1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.).....	168
2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.	168
3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.	168
4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.	168
5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.	168
Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri	170
A. Rezumatul principalelor elemente	170
B. Detalii pe tip de operațiune	171
Apendicele 3: Lista operațiunilor de importanță strategică planificate însoțită de un calendar	172
DOCUMENTS.....	173

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (a) punctele (i)-(viii) și punctul (x) și articolul 22 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (UE) 2021/1060 (RDC)

Strategia PR SE are în vedere viziunea strategică națională stabilită la nivelul AP, precum și principalele elemente care caracterizează contextul regional:

–Cuprinde 6 județe: BR, BZ, CT, GL, TL, VN care prezintă diparități de dezvoltare la nivelul regiunii (suprafața RDSE - 35.762 km², a doua ca mărime la nivel național cu 15% din suprafața totală a RO);

–Nivelul de dezvoltare este scăzut, RDSE situându-se pe ultimele locuri în UE, la mai puțin de o treime din media comunitară (31.000 euro/loc).² Intraregional, CT înregistrează cel mai ridicat nivel de dezvoltare, cu o valoare a PIB de peste 5 ori mai mare decât TL, județ situat pe ultimul loc.

–CT, GL și BR, sunt clasificate de UE ca teritorii NUTS3 „intermediare” (20-50% din populația locuiește în mediul rural), în timp ce TL, VN și BZ sunt clasificate ca rurale (mai mult de 50% din populație locuiește în mediul rural). Cu excepția județului CT, celelalte județe sunt afectate de scăderea populației rezidente (aprox 15% în ultimii 10 ani);

–Este o regiune mai puțin dezvoltată, având un PIB situat la 39,5% din media UE 27, mai mic cu 18% decât media națională;

–Nivelul de urbanizare este redus (53% din populație trăiește în mediul urban), 48,8% din teritoriu fiind exclusiv agricol (Baragan - cea mai mare suprafață agricolă la nivel național);

–Mediul de afaceri și inițiativa antreprenorială au avut un trend pozitiv modest (în perioada 2014-2018 numărul de IMM-uri a crescut cu 8%, din care 17% inactive, iar rata de abandon a fost 8%). CT și GL au un mediu de afaceri mai dezvoltat, în timp ce TL este influențat de disparitatea teritorială.

–Disparitățile de dezvoltare sunt accentuate și de nivelul de industrializare semnificativ diferit al județelor - CT și GL cu sectoare puternice în domeniile naval, TIC și turism - contribuie cu 58% la PIB-ul regional, în timp ce BR, BZ și VN sunt preponderent agricole. În TL este preponderent domeniul acvaculturii și pescuit, domeniu cu forță de muncă mai puțin calificată și cu intensitate scăzută a tehnologiei.

–Mobilitatea și conectivitatea sunt afectate în principal de infrastructura rutieră deficitară;

–RDSE este mărginită la S de fluviul Dunărea, la E de Marea Neagră și include biosfera DD, caracteristici teritoriale care ridică nevoi specifice necesar a fi adresate.

–Biosfera DD este un teritoriu unic, cu caracteristici specifice (resurse de mediu de importanță globală, populația izolată și marginalizată, acces dificil la sistemul educativ, specializare economică vulnerabilă și un acces limitat la servicii)

Concluziile evaluării intermediare a POR 2014–2020 confirmă că nevoile de dezvoltare identificate în perioada anterioară de programare, nu numai că rămân actuale, dar chiar au fost amplificate de impactul contextului economico-social actual.

Obiectivul general al PR SE 2021-2027 este *creșterea competitivității economice regionale și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a infrastructurii și serviciilor, în scopul reducerii disparităților intraregionale și dezvoltării sustenabile, prin gestionarea eficientă a resurselor, valorificarea potențialului demografic și de inovare, precum și prin asimilarea progresului tehnologic.*

PR SE urmărește ca RDSE să devină una dintre cele mai dinamice regiuni europene în ceea ce privește creșterea inteligentă și sustenabilă a economiei, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea în vederea diminuării disparităților și creșterii standardului de viață. PR SE contribuie la îndeplinirea obiectivelor regionale de dezvoltare stabilite în PDR SE 2021-2027 și în RIS3 SE.

Dezvoltarea sustenabilă și rezilientă, în deplin acord cu obiectivele de mediu și climă asumate la nivel european, reprezintă un aspect transversal care definește strategia și intervențiile PR SE. Acțiunile finanțate prin program vor urmări sustenabilitate ecologică / de mediu prin design, integrând de la început considerentele legate de mediu. Proiectele vor fi încurajate să identifice și să ia în considerare eventualele provocări și să aleagă opțiunile de implementare care contribuie la regenerarea mediului și la neutralitatea climatică, precum și managementul durabil al resurselor și la refacerea și protejarea ecosistemelor. AM PR SE va avea în vedere, inclusiv prin recomandări/criterii de selecție în cadrul Ghidurilor solicitantului, asigurarea durabilității proiectelor și utilizarea în procedurile de achiziții publice a unor criterii legate de calitate și de costuri pe ciclul de viață al investiției – după caz, criteriile de achiziții publice ecologice, evitarea impactului negativ asupra mediului, rezistența la climă și „principiul eficienței energetice în primul rând”, considerații sociale, stimulentele pentru inovare.

Totodată, PR SE se aliniază Cadrului Strategic EU Roma pentru egalitate, incluziune și participare 2020-2030, respectiv pentru măsurile privind combaterea discriminării în accesul la educație generală de calitate. Toate investițiile vor urma principiile desegregării și nediscriminării, concentrându-se pe promovarea accesului la servicii incluzive generale în educație, spațiu locativ, ocuparea forței de muncă, sănătate și asistență socială.

Obiectivele strategice regionale (OSR) au fost stabilite ca fiind cele mai relevante în contextul actual de dezvoltare socio-economică:

- ***OSR 1 Susținerea inovării, prin stimularea dezvoltării mediului antreprenorial, a sectorului CDI și a colaborării dintre acestea, a digitalizării IMM-urilor și administrației publice, în contextul specializării inteligente.***

Un factor important care limitează competitivitatea la nivelul RDSE este capacitatea de inovare scăzută a economiei. Regional Innovation Scoreboard 2021 clasează RDSE ca inovator emergent, performanța inovării scăzând cu 2,7% în perioada 2014-2021, pe fondul subfinanțării cronice a sectorului CDI, dar și a ecosistemului regional de inovare insuficient structurat. Punctele tari înregistrate în raport cu media UE sunt numărul de angajați în activități intensive în cunoștințe, vânzarea de produse inovative, în timp ce punctele slabe sunt lipsa cheltuielilor CDI în mediul privat, numărul de angajați din întreprinderilor inovatoare, numărul de firme cu inovare de proces. RDSE înregistrează clasarea în ultima grupă europeană de performanță la indicatorii care vizează adoptarea inovării în IMM-uri, IMM-uri colaborative în domeniul inovării, co-publicații public-private, aplicații pentru patente și mărci, ceea ce relevă slaba apetență a IMM-urilor pentru activități inovative și colaborare cu institutele CDI/mediul academic. Întreprinderile inovatoare și-au redus numărul la o treime față de 2008 - 313 în 2018, orientate mai mult către inovarea de produs.

Activitatea de CDI este redusă ca intensitate, atât în ceea ce privește numărul organizațiilor CDI, al persoanelor angajate în sector (5,2% din totalul național), cât și al rezultatelor cercetării (doar 41 cereri de brevete în 2020). Cooperarea dintre mediul de cercetare și cel de afaceri are loc în principal ad-hoc, ceea ce împiedică valorificarea potențialului de inovare existent. Numărul structurilor și serviciilor de sprijin pentru inovare, de tipul EITT este limitat (4), iar eficacitatea lor este slabă.

Infrastructura CDI este subdimensionată, un număr redus de organizații CDI fiind conectate la nevoile pieței, în timp ce ecosistemul regional este în formare.

Utilizată pentru prima dată în perioada de programare 2014-2020, abordarea privind specializarea inteligentă (S3) a devenit baza investițiilor în cercetare și inovare. RIS3 stabilește domeniile de specializare inteligentă cu cel mai promițător potențial de creștere competitivă și inovatoare: inginerie și transport naval, industria confecțiilor, agro-alimentar și biotehnologii, acvacultură și pescuit, turism, TIC.

Dezvoltarea ecosistemului regional de inovare și orientarea rezultatelor CDI către nevoile pieței este important a fi susținută prin investiții, ca și activitățile inovative la nivelul întreprinderilor, colaborarea acestora cu organizațiile CDI și tranferul tehnologic. Investițiile vor susține implementarea RIS3[1], coerent cu obiectivele SNCISI 2021-2027. DANUBIUS-RI[2] poate genera un pol de cercetare care să includă și alte organizații de cercetare din regiune.

Conform DESI 2021, RO se situează pe ultimul loc în UE la capitolul digitalizare, cu un scor de 32,9 față de 50,7 media UE. RDSE se situează sub media națională în ceea ce privește conectivitatea (81% din gospodăria cu acces la internet - ultimul loc la nivel național) și utilizarea internetului (73%).

Întreprinderile nu profită pe deplin de tehnologiile digitale avansate și au, în general, un punctaj mai mic decât media UE. Se observă o rată scăzută de adoptare a soluțiilor digitale care, deși oferă avantaje competitive mari, sunt folosite mai degrabă punctual la nivelul mediului de afaceri. În 2019, în RDSE se regăsesc 11% de întreprinderi TIC din total RO, cu un număr de salariați reprezentând 11% și un volum al cifrei de afaceri de 8,5% din totalul național. VAB a activității TIC reprezenta, în anul 2017 doar 1,8% din VAB regională, deși potențialul de dezvoltare a sectorului este semnificativ fiind un domeniu de specializare inteligentă.

Problema identificată la nivel național și, implicit, la nivelul RSE, este aceea ca aglomerările urbane nu reușesc să mai facă față în maniera tradițională provocărilor curente și este nevoie de o abordare smart în care digitalizarea să simplifice existența locuitorilor și serviciile administrației publice locale.

Doar 16 % dintre utilizatorii online români interacționează activ cu serviciile de e-guvernare, în comparație cu media UE de 64%. Punctajele scăzute obținute în ceea ce privește formularele precompletate (RO are punctajul 6 față de media UE 63) și serviciile publice digitale pentru cetățeni și, respectiv, pentru întreprinderi (RO are punctajul 44 - media UE 75 și 49 - media UE 84), indică o problemă sistemică în ceea ce privește calitatea și capacitatea de utilizare a serviciilor oferite.

Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19, iar autoritățile trebuie să construiască pe progresul înregistrat deja în această perioadă. În ceea ce privește serviciile realizate integral online în RDSE, 31 orașe din 34 permit plata taxelor și impozitelor locale prin platforma ghișeul.ro.

Implementarea conceptelor de „smart city” este în etapă incipientă doar câteva municipii având strategii în acest sens. RIS3 SE are ca prioritate strategică susținerea de soluții de tip SMART CITY.

Densitatea IMM-urilor este relativ mică (27 IMM/1.000 loc), cu mult sub media națională și media UE. La nivel local, există diferențe importante între județe: CT este peste media națională (34 IMM/1.000 loc), la polul opus fiind VN cu 22 IMM/1.000 loc.

VAB în RDSE a scăzut în anul 2017 față de 2008 cu 36%.

Infrastructurile de sprijin a afacerilor (incubatoare, parcuri industriale) au un grad de ocupare foarte redus fiind slab dezvoltate, sub nevoile regionale.

Principalele provocări pentru IMM-sunt: adaptare rapidă la semnalele pieței și îmbunătățirea continuă a produselor și serviciilor livrate prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc.

În RDSE sunt 11 clustere, dintre care 7 sunt membre ale CLUSTERO. Clusterelor au jucat un rol catalizator și au contribuit semnificativ la configurarea parteneriatului regional de tip helix cvadruplu.

Ca urmare a nevoilor identificate, RIS 3 vizează: consolidarea capacităților de cercetare și inovare la nivelul mediului academic, mediului public și privat, creșterea competitivității domeniilor cu potențial de specializare inteligentă, prin digitalizarea proceselor și utilizarea sistemelor informatice, dezvoltarea abilităților resurselor umane pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat și adoptarea tehnologiilor avansate în domeniile de specializare inteligentă.

- ***OSR 2 O regiune mai ecologică prin creșterea eficienței energetice și a investițiilor verzi, precum și mai rezilientă la riscuri***

Pentru creșterea eficienței energetice a RO, PNIESC 2021-2030 vizează clădirile publice și rezidențiale dat fiind că utilizarea eficientă a energiei reprezintă o provocare nu numai din cauza resurselor limitate și creșterii continue a costurilor cu energia, dar și din punctul de vedere al schimbărilor climatice, de reducere a GES. Ponderea gospodăriilor care cheltuiesc o mare parte din veniturile lor pe energie este de 16,9% (peste media UE).

În raport cu Directiva 2012/27/UE, a fost elaborată SNRTL care stabilește o serie de măsuri pentru îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri și reducerea nivelului sărăciei energetice.

Una dintre principalele probleme identificate în RDSE este poluarea zonelor urbane ca urmare a consumului ridicat de energie în clădiri. Numarul cladirilor aflate in administrare publica se ridica la peste 1.500, dintre care unele sunt incadrate in lista cladirilor de patrimoniu necesitand mari cheltuieli pentru intretinere, fiind sunt sub nivelul standardelor actuale privind eficienta energetica si siguranta la risc seismic.

Consumul final de energie în sectorul de construcții reprezintă 42% din totalul consumului final de energie, din care 34% reprezintă clădiri rezidențiale, iar restul (aproximativ 8%) clădiri comerciale și publice. Performanța energetică limitată a clădirilor rezidențiale accentuează fenomenul de sărăcie energetică.

România este o țară expusă la cutremure puternice, care provin din sursa seismică de adâncime intermediară Vrancea aflată pe teritoriul RDSE. Conform PNMRD, zona Vrancea este cea mai activă zonă seismică din Europa în ceea ce privește eliberarea de energie seismică (direcție predominantă NW-SE) pe unitatea de volum, fiind comparabilă cu zonele cele mai active seismic de pe glob. La nivel national, cutremurele afectează 65% din populația urbană, respectiv 40 de localități urbane situate în zone cu intensitate seismică VII, cu un fond de cladiri important, construit anterior anului 1989. Deși informațiile privind expunerea și riscul seismic al construcțiilor nu sunt complete și actualizate, datele existente indică 167 de clădiri (în majoritate de utilitate publică) încadrate în risc seismic major, majoritatea în județele VN, BR, BZ (caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93) și CT. Clădirile de patrimoniu sunt printre cele mai vulnerabile la cutremur din cauza vechimii lor, a tehnologiilor de construcție și a nivelului de degradare.

PR SE raspunde nevoii de investitii pentru creșterea eficienței energetice în clădiri rezidențiale și publice luând în considerare și consolidarea/renovarea pentru a contribui și la atingerea obiectivelor SNRT și la atingerea țintelor stabilite de SER și PNIESC.

Cel mai recent raport special UE (33/2018) avertizează că RO, alături de alte 6 state din UE vor fi puternic afectate de fenomenul deșertificării. În RDSE, zonele sensibile la deșertificare folosind Indicele ESAI (metodologia MEDALUS: critical 1-3) reprezintă peste 70% din teritoriu. Schimbările climatice

din ultimii ani, seceta, vânturile dominate cu viteze de până la 100 km/oră, ninsorile abundente și viscolul, afectează major teritoriul, inclusiv desfășurarea circulației rutiere.

De-a lungul DJ care străbat preponderent zona de câmpie (puternic afectată de creșterea temperaturilor, reducerea drastică a rezervelor de apă și deșertificare, vânturi puternice) circulația rutieră, ca și infrastructura acestora sunt afectate și necesită măsuri de reducere a efectelor negative.

Problema poate fi abordată prin introducerea de noi perdele forestiere care vor funcționa ca un scut în calea vânturilor puternice, combătând formarea troienilor de zăpadă, în timp ce rădăcinile arborilor fixează solul și împiedică alunecările de teren, menținând umiditatea, cu impact asupra protejării căilor de rulare, menținerea și protejarea biodiversității, reducerea emisiilor GES.

Existența zonelor urbane degradate este o problemă care poate fi adresată printr-o abordare verde cu scopul final de creștere a calității vieții locuitorilor și reducerea poluării aerului. Planificarea urbană trebuie să aibă în vedere crearea unor ecosisteme sănătoase, a infrastructurii verzi și a soluțiilor bazate pe natură, într-un mod integrat.

Fiecare oraș din RDSE are zone slab utilizate/degradate/abandonate sau neamenajate, majoritatea dintre acestea fiind adesea rezultatul declinului economic sau al scaderii veniturilor proprietarilor. Reintegrarea acestor zone în spațiul urban poate fi realizată prin transformarea în spații verzi ca parte din rețeaua verde de bază a comunității.

În cadrul POR 2014-2020, orașele și municipiile au beneficiat de finanțare pentru transformarea de terenuri abandonate în spații verzi, dar suprafața spațiului verde în mediul urban a rămas foarte redusă, fiind caracterizată prin biodiversitate și multifuncționalitate reduse, conectivitate fragmentată.

În RDSE suprafața medie a spațiilor verzi este de 20 mp/locuitor, sub media națională și mult sub media europeană fiind necesară continuarea dezvoltării infrastructurii verzi ca instrument important prin care orașele pot să reducă poluarea și să-și sporească atractivitatea.

• **OSR 3 - Dezvoltarea mobilității urbane**

Poluarea excesivă a zonelor urbane ca urmare a utilizării prioritare a transportului personal cu mașina, în defavoarea mijloacelor de transport public și alternativ, utilizarea unui sistem de transport public învechit și neadaptarea infrastructurii de mobilitate și conectivitate la nevoile reale sunt probleme care, deși au fost adresate în perioadele anterioare de programare, rămân de actualitate.

La nivelul RDSE, ponderea deplasărilor efectuate cu mijloacele de transport motorizat este de 51,73%, în detrimentul deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public de pasageri, care este de 17,73%.

Din cele 34 localități urbane, doar 10 au sistem propriu de transport public, transportul public la nivel metropolitan/regional fiind inexistent. Acest aspect face ca majoritatea rezidenților noilor centre periurbane să fie dependenți de autovehiculul personal, ceea ce duce la suprasolicitarea canalelor de comunicare cu centrele urbane.

Transportul public electric este de asemenea foarte redus: municipiul Braila detine transport public deservit de tramvai, iar municipiul Galati detine transport public deservit de tramvai și troleibuz.

Sistemele de management al transportului public sunt slab/deloc implementate, generând o slabă planificare a traseelor, lipsa de predictibilitate, viteza redusă de deplasare, confort redus al pasagerilor, dezvoltare insuficientă a legăturilor multimodale.

În urban, serviciile de mobilitate (park-and-ride, park-and-walk) sunt foarte slab aspectate, iar integralitatea sistemelor de transport județean/regional/local este incipientă. În orașele mici, diversitatea

sistemelor de mobilitate este redusă la transportul public și serviciu tip taxi. În cazul municipiului Tulcea, este necesară și dezvoltarea transportului public naval care să asigure accesibilitatea și conectivitatea între municipiu și localitățile aflate pe malurile Dunării.

Deplasările nemotorizate sunt puțin încurajate, ponderea ciclismului în cota modală la nivelul RDSE fiind de doar 4,69% din cauza lipsei unei infrastructuri de ciclism care să ofere siguranță, conectivitate și accesibilitate.

Problemele cu care se confruntă deplasările pietonale în orașe sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze zonele orașului.

Provocarile enumerate vor fi adresate prin încurajarea dezvoltării mobilității urbane durabile cu aportul transportului public „carbon-free”, atractiv și accesibil pasagerilor; încurajarea deplasărilor nemotorizate și introducerea sistemelor inteligente de transport și trafic.

- ***OSR 4 Îmbunătățirea accesibilității, mobilității, conectivității în regiune și tranziția către o mobilitate mai verde oferind un transport curat, sigur și accesibil cu legături rapide și eficiente la rețelele de transport***

Dezvoltarea infrastructurii regionale de transport reprezintă o condiție necesară pentru dezvoltarea economică. Creșterea conectivității precum și transportul mai sigur și mai curat al pasagerilor și mărfurilor pe drumurile regionale, va facilita tranziția către un transport multimodal eficient și va contribui la reducerea disparităților urban-rural.

Deși în ultimul timp au fost făcute numeroase investiții în rețeaua rutieră de transport, aceasta rămâne insuficient dezvoltată și de o calitate necorespunzătoare, inclusiv din punct de vedere al siguranței rutiere și al rezistenței infrastructurii rutiere la schimbările climatice. Lipsa modernizării scade siguranța în trafic, crește semnificativ riscul accidentelor rutiere, scade viteza de rulare și conduce la ambuteiaje.

Arealul ITI DD este impropriu pentru dezvoltarea și întreținerea unei rețele de drumuri locale, astfel încât legătura cu și între 7 dintre localitățile DD este posibilă numai pe căile navigabile interioare, conform PMNDD. Investițiile dedicate transportului public de persoane cu nave performante energetic sunt necesare pentru condiții sigure, optime și nepoluante de transport naval pentru pasageri (locuitori+turiști).

- ***OSR 5 Îmbunătățirea calității învățământului și creșterea accesului populației la educație prin dezvoltarea infrastructurii aferente***

RDSE are de recuperat decalaje importante față de indicatorii europeni și cei naționali. Valorile 2019, reflectă deficiențe însemnate ale sistemului educațional: 10,6% rata de părăsire timpurie a școlii (18-24 ani); 18,5% persoane între 18-24 de ani care nu urmau nici o formă de învățământ și nici nu erau integrați în piața muncii; gradul redus de participare în învățământul terțiar (13,8%, locul 6 din cele 8 regiuni) și 0,7% la învățarea pe tot parcursul vieții (valoarea fiind constantă în ultimii 4 ani, iar media UE este de 10,8). Dezvoltarea/modernizarea rețelei educaționale nu este adecvată tendințelor demografice.

Pentru o mapare corespunzătoare a școlilor dezavantajate din România, a fost dezvoltat indicele IRSE. În RDSE, 195 unități de învățământ se află în risc socio-educational (pentru intervalul IRSE 3-6 și 6-10). Aproximativ 36% au un nivel mediu sau ridicat de risc de abandon școlar, un nivel scăzut de pregătire a cadrelor didactice, rezultate slabe la evaluările naționale, fiind în localități cu un nivel scăzut de dezvoltare socio-economică). Dintre acestea, cele mai vulnerabile au și o pondere numeroasă a elevilor

de etnie romă. Un procent semnificativ se află în mediul rural (grupuri defavorizate, îndeosebi copiii/elevii de etnie romă, precum și copiii/elevii cu cerințe educaționale speciale (CES).

În RDSE, în 2020, funcționau 15 unități de **învățământ special (preșcolar, primar, gimnazial și liceal)** care necesită îmbunătățirea infrastructurii pentru adaptarea la gradul de deficiență și nevoilor de dezvoltare a elevilor, precum și facilități specifice.

ÎPT este încă insuficient racordat la realitățile economice și defazat de trendul și cerințele pieței forței de muncă din cauza dotării materiale neadecvate, aspect ce influențează negativ calitatea actului didactic și educațional. De aceea, unitățile ÎTP au nevoie de up-gradarea bazei materiale în accord cu aceste realități.

Învățământul superior de stat este reprezentat de **2 centre universitare** (Constanța și Galați), în cadrul cărora studiază un număr de 33.598 studenți (în creștere în ultimii 4 ani). Infrastructura nu dispune de dotări suficiente și adecvate nivelului tehnologic și informațional în continuu progres, pentru a oferi studenților competențe adecvate nivelului actual de dezvoltare economico-socială.

Investițiile în infrastructura educațională le vor continua pe cele finanțate prin POR 2014-2020 și vor fi prioritizate pentru a răspunde reducerii sărăciei prin acces la învățământ general incluziv, evitarea segregării, precum adaptări la nevoile pieței muncii, inclusiv în teritoriul ITI DD.

Taberele școlare din regiune reprezintă obiective cu tradiție pentru turismul social pentru elevi, dar și locuri unde copiii dezavanjați se pot afla într-un mediu prietenos care permite integrarea. Infrastructura acestora este îmbătrânită și neadaptată la nevoile actuale de recreere ale copiilor.

- ***OSR 6 Dezvoltarea economica si sociala a RDSE, prin valorificarea resurselor turistice si ale patrimoniului cultural, istoric si natural, precum si prin actiuni de regenerare urbana***

Contribuția turismului la PIB-ul regional (19,3%) este peste media națională (18,42%), dar mult sub potențialul existent. Rolul multiplicator dovedit al turismului se reflectă și prin oportunități de locuri de muncă, în special pentru tineri. În 2019 în hotelurile și restaurantele din RDSE erau peste 26.000 salariați, iar sezonul turistic atrage anual tineri la început de carieră, mai ales în sectorul HORECA. RDSE are o identitate turistică (urbana și non-urbana) recunoscută național și internațional (*situl "Delta Dunării" - aflat pe lista Patrimoniului UNESCO, litoralul Marii Negre, vulcanii noroiosi, lacurile cu apa sarata si rezervatiile naturale din zonele montane*).

10% din totalul monumentelor de patrimoniu la nivel national se regasesc în RDSE: 2287 monumente listate, dintre care 558 de clasa A, cu valoare nationala sau universală și 1.729 de clasa B, reprezentative pentru patrimoniul local.

Starea **patrimoniului cultural, istoric și natural** este însă precară, ca și calitatea infrastructurilor adiacente, fiind necesare investiții care să vizeze în special protejarea și valorificarea acestuia, inclusiv prin includerea în circuite turistice.

RDSE beneficiază și de un complex de factori turistici naturali și antropici cu valoare atractivă ridicată cu potențial deosebit pentru turismul balnear, terapeutic și de sănătate (Lacul Techirghiol, Lacul Sărat, zona litorală etc.), Capacitatea și calitatea **infrastructurii** necesită măsuri de regenerare care să îmbunătățească oferta de servicii și confortul turiștilor și localnicilor, în special în zonele non-urbane, contribuind la reducerea disparităților economice rural-urban.

Prin abordarea strategică integrată a investițiilor identificate la nivel regional se va evita fragmentarea impactului socio-economic, maximizând valoarea adăugată a sectorului turistic.

Ca raspuns la provocarile de mai sus, se au în vedere: *conservarea, protectia si valorificarea durabila a patrimoniului cultural, istoric si natural, dezvoltarea infrastructurii din domeniul cultural si a serviciilor culturale; imbunatatirea infrastructurii de turism, in special in zonele care dispun de un potential valoros; valorificarea resurselor naturale prin sustinerea turismului balnear/de wellness/etc.*

Zonele urbane se confrunta cu probleme legate de atractivitatea si functionalitatea scazuta a spatiilor publice, ceea ce a dus la **deteriorarea calitatii mediului de locuit**. Transformarile economice si sociale au determinat aparitia unor spatii abandonate/ degradate care au totușipotential de reutilizare si integrare în comunitate prin solutii inovative contribuind semnificativ la cresterea atractivitatii zonei pentru locuire sau investitii. Spatiile verzi si trotuarele din zonele rezidențiale au fost adesea transformate în parcari, fara coridoare de mobilitate a pietonilor si/sau facilitati pentru persoanele cu mobilitate scazuta. Infrastructura edilitara este degradata, ceea ce afecteaza atat atractivitatea zonelor, cat si calitatea vietii cetatenilor, Ca raspuns la aceste provocari se are în vedere *imbunatatirea mediului urban, prin investitii in regenerare urbana.*

- ***OSR 7 Intărirea capacității administrative la nivelul AM PR SE și beneficiarilor pentru o bună implementare a PR SE***

Având în vedere expertiza resurselor umane implicate în implementarea POR 2014-2020, este necesară menținerea stabilității personalului, atât prin asigurarea unor condiții materiale (ex.dotări tehnice,etc.) si financiare adecvate activității desfășurate, cât și prin măsuri de instruire/perfecționare pentru a raspunde cerințelor impuse de modificări ale legislației europene/naționale. Luând în considerare că sprijinul direct acordat atât potențialilor beneficiari cât și beneficiarilor, reprezintă o precondiție pentru implementarea în bune condiții a PR SE, se va avea în vedere extinderea cadrului de acordare a sprijinului direct și indirect. Activitățile avute în vedere prin măsurile de asistență tehnică vor lua în considerare lecțiile învățate în 2014-2020, provocările noii perioade de programare, implementarea principiului parteneriatului, precum și corelarea sistemului de implementare cu cerințele stabilite la nivel național în vederea îmbunătățirii sistemului de implementare și control al programului.

Provocari orizontale

- **Dezvoltarea urbana integrată** – Dezvoltarea este dezechilibrata, concentrata în cateva municipii (orase magnet), iar orasele medii si mici nu reusesc sa valorifice potentialul economic local.

Interventiile integrate in mediul urban vor fi fundamentate in baza SIDU/SDU, strategii dezvoltare elaborate de autoritățile publice locale. AM se asigură printr-o metodologie proprie că strategiile vor fi aliniate cerințelor din art. 29 al.

Localitățile urbane se confruntă cu o serie de provocări cum ar fi segregarea socio-spațială, poluarea, congestia traficului, lipsa de atractivitate a transportului public urban, lipsa spațiilor verzi, nevoia de regenerare a spațiilor urbane și insuficienta valorificare a resurselor culturale și turistice. PR SE prevede un sprijin complementar si sinergic prin intermediul investitiilor disponibile in cadrul mai multor prioritati si obiective specifice (P2 – os b(vii), P3 – os b(viii) și P6 – os e(i)) si va avea in vedere principiile dezvoltarii urbane durabile, integrarea sectoriala, spatiala si teritoriala, guvernanta multi-nivel si abordarea parteneriala. Se vor utiliza mecanisme de finanțare diferite pentru categoriile de zone urbane, adaptate atât nevoilor, cât și capacității acestora de a pregăti propuneri viabile și de a implementa proiecte complexe. De asemenea, vor fi avute în vedere instrumentele promovate prin Politica Urbana a RO 2020-2035.

Pornind de la experiența 2014-2020, sunt avute în vedere măsuri pentru asigurarea din timp a pregătirii și aprobării SIDU, flexibilizarea structurilor formale de selecție a proiectelor la nivel local, pregătirea unui portofoliu de proiecte mature, creșterea capacității administrative.

Mecanismul de guvernanță al dezvoltării urbane integrate va fi asigurat la nivelul SIDU/ SID printr-o structură partenerială locală, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de Consiliul local, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent. În procesul de realizare/actualizare a documentelor strategice, prioritizării proiectelor, precum pe parcursul implementării/monitorizării acestora autoritățile locale asigură parteneriatul cu factorii interesați de la nivel local conform principiilor de consultare și de transparență decizională, sub coordonarea AM.

• **Dezvoltarea integrată a turismului și patrimoniul cultural în zone non-urbane**

Valorificarea patrimoniului cultural, istoric și natural existent și dezvoltarea turismului sunt afectate de degradarea avansată a obiectivelor și conectivitatea redusă, servicii publice deficitare, neintegrarea în trasee turistice.

Implementarea investițiilor se va realiza în baza strategiilor județene care includ capitole dedicate dezvoltării turismului și patrimoniului cultural și antropice și respectă cerințele Regulamentului (UE) 2021/1060).

Mecanismul de guvernanță al dezvoltării integrate a turismului și patrimoniul cultural în zone non-urbane va fi asigurat printr-o structură partenerială județeană, care va avea atribuții de priorizare a proiectelor, precum și monitorizarea implementării strategiei, sub coordonarea AM. Înființarea structurii parteneriale va fi asigurată de CJ, iar partenerii din societatea civilă vor fi selectați în urma unui proces transparent de selecție.

• **ITI Delta Dunării**

În perioada 2014–2020, mecanismul ITI DD a funcționat prin alocarea unor sume dedicate în cadrul diferitelor programe de finanțare pentru implementarea SIDD-DD, fapt ce a condus la siguranța utilizării acestor fonduri într-un teritoriu cu mari nevoi de dezvoltare, cu caracteristici mult diferite comparativ cu restul teritoriului RO, atât în plan demografic cât și economico-social (profil preponderent agrar, lipsa unor activități industriale, potențial turistic insuficient dezvoltat, etc). Instrumentul ITI va fi implementat prin contribuția mai multor programele 2021-2027. Guvernarea va fi asigurată ca și în perioada de programare 2014-2020 de ADI ITI DD, care va coordona intervențiile din perspectiva realizării obiectivelor sectoriale ale SIDD DD.

În cadrul PR SE, zona ITI DD va beneficia de alocare financiară distinctă, cu apeluri dedicate de proiecte în cadrul priorităților 1-6 pentru a adresa provocări precum:

- Activitatea economică și antreprenariat slab dezvoltate cu grad de competitivitate scăzut. În principal sunt importante pentru economia locală turismul, industria de construcții, alimentară (pește, carne, produse de panificație și lactate), pescuitul, domenii care necesită investiții inclusiv pentru digitalizare;
- Eficiență energetică a clădirilor scăzută, clădiri neconsolidate, spații degradate, mobilitate deficitară, infrastructură educațională degradată și fără dotări adecvate;
- Necesitatea renaturării biodiversității
- Accesul dificil la centrul Deltei Dunării necesită dezvoltarea sistemului de transport și a facilităților de acostare pentru a îmbunătăți mobilitatea locuitorilor și turiștilor, accesul elevilor la infrastructura școlară;

- Potențialul turistic valorificat insuficient și din cauza accesului dificil și a economiilor de scară care implică costuri mai mari pentru formele tradiționale de servicii.

- **Lectii învățate** rezultate din implementarea POR 2014-2020 sunt prezentate în Anexa 2 la program și în cadrul descrierii acțiunilor relevante.

În materie de e-cohesion, AM PR SE va utiliza sistemul informatic elaborat la nivel național, iar datele vor fi transferate o singură dată, stocate în siguranță într-un singur loc și întotdeauna disponibile pentru toate autoritățile programului.

[1] http://www.adrse.ro/Documente/Planificare/RIS3/SRSI_SE_2021-2027.pdf

[2] Proiect paneuropean a cărui pregătire a fost susținută prin POC 2014-2020 și a cărui implementare va continua prin finanțarea POCIDIF 2021-2027

1. Strategia programului: principale provocări și măsuri de politică adoptate

Tabelul 1

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate	<p>Rapoartele de țară subliniază necesitatea investițiilor CDI la nivel regional pentru a susține integrarea actorilor CDI în piață și preluarea tehnologiilor avansate. În același timp, SNCISI 2021-2027 și RIS3 identifică probleme similare. Capacitatea regională de CDI este modestă și puternic afectată de lipsa acută a finanțării și a resurselor umane cu nivel de competență ridicat, precum și de rezultatele slabe ale colaborării dintre mediul de afaceri și cel de cercetare. Rezultatele activității de cercetare nu sunt valorificate economic din cauza infrastructurii insuficient dezvoltate și fragmentării lanțului de inovare la nivel regional. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare și preluarea rezultatelor cercetării în industrie sunt nevoi identificate în procesul EDP. Apelurile din POR 2014-2020 au contribuit la îmbunătățirea ofertei de servicii de informare și transfer tehnologic și au impulsat ecosistemul de inovare să abordeze mai activ aceste tipuri de acțiuni, dar capacitatea de preluare a rezultatelor cercetării în industrie este încă deficitară. Inovarea în întreprinderi este slabă, iar numărul de IMM-uri inovative a scăzut cu 72% față de 2008, fiind foarte puține care participă în activități de TT. Ecosistemul regional de inovare este modest și fragmentat, iar colaborarea cu mediul de cercetare nu are maturitatea necesară pentru a produce rezultate vizibile în economie. Din numărul total de brevete/ mărci obținute de actorii regionali, foarte puține ajung să fie transferate din mediul de cercetare către mediul privat. Finanțarea inovării în IMM-urile care își desfășoară activitatea în domeniile de specializare inteligentă poate genera un impact durabil în mediul economic. Infrastructura de transfer tehnologic este inadecvată/limitată. Capacitatea de absorbție a inovării la nivel de firmă se poate îmbunătăți prin sprijinirea EITT, orientate spre piață și capabile să furnizeze servicii de inovare, garantând adaptarea și implementarea rezultatelor CDI la nivelul firmelor pentru a putea fi exploatate.</p>
1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale	RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice	<p>Rapoartele de țară subliniază necesitatea investițiilor privind consolidarea preluării TIC de către IMM-uri și sporirea măsurilor privind e-guvernare. Conform RIS3 încă din 2014 regiunea înregistra performanțe scăzute, iar progresele întreprinse în ultimii ani nu au fost suficiente. VAB a activității TIC la nivelul RSE reprezenta, în anul 2017 doar 1,8% din VAB totală, deși potențialul de dezvoltare a sectorului este semnificativ și trebuie susținut, fiind un domeniu de specializare inteligentă în sine, dar mai ales un domeniu transversal,</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>cu impact în activitatea economică. Digitalizarea activității întreprinderilor poate avea un impact pozitiv asupra cifrei de afaceri, inclusiv prin dezvoltarea comerțului online. Deși oferă avantaje competitive mari, rata de adoptare a soluțiilor digitale avansate la nivelul IMM-urilor este scăzută, acestea fiind folosite mai degrabă punctual. Pe de altă parte, sprijinirea întreprinderilor active în domeniul TIC oferă potențial pentru furnizarea de soluții software necesare în procesul de digitalizare a regiunii. RSE are un nivel scăzut de dezvoltare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale, cât și în alte domenii, cum ar fi managementul urban. Necesitatea implementării unor platforme de interacțiune online între autorități și cetățeni a fost accentuată și de criza COVID 19. Creșterea nivelului de interoperabilitate al sistemelor informatice din administrația publică locală trebuie să asigure crearea unui sistem standardizat, interconectat și digital. Valorificarea avantajelor digitalizării trebuie să se realizeze atât la nivelul IMM-urilor, cât și la nivelul administrațiilor publice în beneficiul cetățenilor și mediului de afaceri și să răspundă domeniului de specializare inteligentă din RIS 3 SE TIC - Tehnologia Informației și a Comunicațiilor.</p>
<p>1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale</p>	<p>RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive</p>	<p>Densitatea scăzută a IMM-urilor, nivelul redus al productivității și prevalența activităților cu intensitate tehnologică și valoare adăugată redusă determină riscuri ridicate în ceea ce privește reziliența și capacitatea de adaptare pe termen mediu și lung a IMM-urilor. Acestea sunt accentuate de accesul dificil la resurse, în special forță de muncă, elemente care îngreunează eforturile de creștere a competitivității și valorificare a potențialului existent. În perioada 2011-2017, numărul mediu al salariaților angajați în întreprinderile active noi a înregistrat cea mai accentuată scădere comparativ cu celelalte regiuni, de la 3,7 persoane (2011) și 2,1 persoane (2018). Firmele nou create întâmpină dificultăți în a depăși primul an de funcționare, iar cele care reușesc să treacă de acest prag, sunt puțin interesate să investească în inovare. Revigorarea economică prin creșterea sectorului IMM poate încetini ritmul migrației, cu impact economic și social. În vederea menținerii și dezvoltării avantajelor competitive, principalele provocări la care IMM-urile trebuie să răspundă se referă la: adaptare rapidă la semnalele pieței, îmbunătățire continuă a produselor și serviciilor livrate – prin asimilarea progresului tehnologic și inovării, servicii încorporate în produse, etc. În acest sens este necesar un mix de măsuri suport pentru creșterea competitivității IMM-urilor, și pentru a facilita avansarea spre activități cu valoare adăugată mai mare. Având în vedere că primii ani de activitate presupun</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>dificultăți în integrarea și consolidarea pe piață a firmelor, este necesară sprijinirea firmelor incubate. Finanțarea parcurilor industriale este justificată de necesitatea consolidării lanțurilor de valoare, atragerea și menținerea investitorilor privați. Susținerea clusterelor va stimula inovarea bazată pe cerere (business driven innovation) și va canaliza investițiile către sectoare cu intensitate tehnologică ridicată.</p>
<p>1. O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale</p>	<p>RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat</p>	<p>Una dintre cele mai importante etape în elaborarea RIS3 SE a fost reprezentată de întâlnirile de descoperire antreprenorială. Procesul de descoperire antreprenorială a subliniat necesitatea continuării eforturilor de dezvoltare a competențelor în domeniul specializării inteligente, tranziției industriale și antreprenoriatului. EDP-urile au declanșat și facilitat un proces de colaborare organizațională și reprezintă unul dintre mecanismele de identificare a proiectelor care vizează investiții în domeniile de specializare inteligentă regionale. Un punct slab identificat în cadrul acestor întâlniri a fost reprezentat de interesul scăzut al mediului de afaceri de a participa. Astfel, una dintre lecțiile învățate de la aceste întâlniri a fost reprezentată de nevoia de a explica firmelor avantajele implicării acestora în EDP-uri și a colaborării cu instituții de cercetare și transfer tehnologic pentru a-și crește competitivitatea și pentru a realiza profit. Reprezentanții mediului privat au probleme în a fructifica la capacitate maximă potențialul resurselor umane angajate, ceea ce poate conduce la o diminuare a producției firmei și la ratarea unor oportunități legate de implementare unor soluții inovative. Metodologia specifică de organizare a EDP-urilor implică colaborarea permanentă cu reprezentanții helixului cvadruplu în vederea implementării cu succes a RIS 3 concretizată în final prin proiectele depuse. Pentru a putea fi eficienți în cadrul acestor procese desfășurate în contextul specializării inteligente este necesară existența unei resurse umane pregătite pentru acest domeniu. Procesul de descoperire antreprenorială desfășurat continuu va implica o comunicare strânsă și periodică, capabilă să strângă toți actorii relevanți din sectoarele cu potențial de specializare, să crească încrederea și să asigure o coerență a procesului EDP și gestionarea eficientă a strategiei de specializare inteligentă.</p>
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea</p>	<p>RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</p>	<p>RST 2020 recomandă direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția verde, intensitatea energetică națională fiind peste media UE, sărăcia energetică afectând o gospodărie din patru. Pe baza programelor actuale (fonduri naționale, europene), se estimează că aproximativ 77% din suprafața totală a fondului de clădiri va fi renovată sau reconstruită până în 2050, pentru a se atinge obiectivele de eficiență energetică. Conform</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
<p>tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>		<p>Directivei 2012/27/UE, începând cu 2018, RO are obligația de a renova anual 3% din suprafețele deținute sau ocupate de autoritățile publice. SNRTL are printre obiective îmbunătățirea performanței energetice a fondului existent de clădiri, îmbunătățirea siguranței acestuia și extinderea duratei de viață. Una din măsurile obiectivului de creștere a eficienței energetice a RO, prevăzute în PNIESC 2021-2030, prevede reducerea consumului de energie în sectorul rezidențial și terțiar (clădiri publice) pentru a contribui la reducerea GES prin renovarea clădirilor și adoptarea tehnologiilor SRE în scopul creșterii eficienței energetice, în acord cu unul dintre principiile-cheie ale uniunii energetice, respectiv ”Eficiența energetică pe primul loc”. RSE se confruntă cu probleme privind consumul ineficient de energie (în special în clădirile publice). Fondul de locuințe (peste 95% construit înainte de 1989) este caracterizat prin eficiență energetică scăzută și, în proporție semnificativă, având rezidenți cu venituri reduse afectați de costul ridicat al serviciilor energetice. Selectarea acestui os va permite susținerea eficienței energetice a clădirilor publice (clădirile cu funcțiuni sociale în domeniul sănătății, educației, clădirile de tip locuințe sociale, clădirile administrației publice), clădirilor de patrimoniu, precum și a celor rezidențiale, generând importante economii de energie și reducerea gazelor cu efect de seră. Investițiile PORSE contribuie la atingerea obiectivelor PNIESC și SNTRL (vizând în principal pachetul mediu de renovare P2), prin diminuarea fenomenului de sărăcie energetică, în linie cu prevederile PEE. Intervențiile de eficiență energetică vor fi reconsiderate, acolo unde este cazul, pentru a ține cont de rezultatul asistenței tehnice oferite de Comisie pentru a viza în mod specific implementarea Valului de Renovare în România.</p>
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a</p>	<p>RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice</p>	<p>Selectarea Os este justificată de caracteristicile teritoriale ale RDSE (potențial seismic major și pondere semnificativă a zonelor sensibile la deșertificare). Sursa Vrancea (cu adâncimea de focar cuprinsă între 60 și 200 km) produce cel mai ridicat nivel de hazard seismic afectând 2/3 din teritoriul României, respectiv 65% din populația urbană. Conform PNMRD, zona Vrancea este cea mai activă zonă seismică din Europa în ceea ce privește eliberarea de energie seismică (direcție predominantă NW-SE) pe unitatea de volum, fiind comparabilă, din acest punct de vedere cu zonele cele mai active seismic de pe glob. Clădiri încadrate în risc seismic major sunt în majoritate în județele VN, BR, BZ (caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93) și CT, fiind în mare parte destinate unor servicii esențiale. Intervențiile pentru prevenirea riscurilor de dezastru seismic sunt deosebit de importante, ținând seama de specificitatea teritoriului și de</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile		<p>importanța societală a acestui risc. Vegetația forestieră este un factor care contribuie efectiv la combaterea degradării mediului înconjurător și previne eroziunea solului. Conform PEE și Strategiei UE pentru biodiversitate pentru 2030 (cel puțin 3 mld copaci suplimentar plantați în UE până în 2030). România este una dintre țările UE cu cea mai scăzută suprafață împădurită (29%), redusă cu 30% în perioada 2016-2020. În RDSE, zonele sensibile la deșertificare folosind Indicele ESAI (metodologia MEDALUS -critical 1-3) reprezintă peste 70% dintr-un teritoriu în general afectat de schimbările climatice, secetă, vânturi dominate cu viteze de până la 100 km/oră, ninsori abundente și viscol, afectând major desfășurarea circulației rutiere, dar și structura căii de rulare. Perdelele forestiere de protecție sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor rutiere împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice și degradare sub efectul temperaturilor înalte, contribuind la menținere și creștere a biodiversității, reducerea emisiilor GES și păstrarea unui microclimat prielnic. PNMRD relevă contextul actual al riscului de dezastre din RO care este predispusă la o serie de dezastre naturale (cutremure inundații, secetă și vreme extremă (https://www.igsu.ro/Resources/COJ/ProgrameStrategii/pdf24_merged.pdf)</p>
2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile	RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	<p>Selectarea acestui OS este justificată de dimensiunea scăzută a spațiilor verzi, influențând negativ factorii de mediu și calitatea mediului de locuit. Strategia UE 2030 privind biodiversitatea, ca și una dintre direcțiile de investiții ale Agendei 2030 vizează necesitatea dezvoltării de spații verzi publice sigure, incluzive și accesibile în zonele urbane și periurbane. SDTR identifică ca provocare majoră a orașelor din RO scăderea accentuată a populației urbane cauzată de migrația populației către rural și periurban în principal din cauza existenței unor probleme de mediu accentuate, ale căror soluții pot fi și creșterea suprafeței și calității spațiilor verzi din orașe. Totodată, în contextul RST au fost formulate recomandări privind consolidarea biodiversității și infrastructurilor verzi prin crearea de noi spații verzi în mediul urban în contextul obiectivelor de reducere a emisiilor. În RSE există o nevoie accentuată de a mări suprafața spațiului verde în mediul urban care este sub media recomandată de legislația în vigoare. Spațiile verzi reprezintă unul dintre instrumentele ce pot ajuta orașele să-și crească reziliența și durabilitatea, regla ecosistemul și contribuie la ameliorarea problemelor legate de schimbările climatice, managementul apelor și calitatea aerului, fiind juste din punct de vedere social (accesibile unui grup mare de locuitori, inclusiv persoane cu dizabilități, bătrâni, copii) contribuind la crearea de legături între membrii comunității. Este necesară refacerea zonelor afectate din</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>punct de vedere ecologic din orașe pentru a consolida biodiversitatea și a reduce poluarea. Zonele slab utilizate/degradate/abandonate/neamenajate, majoritatea ca rezultat al schimbărilor urbane pot fi integrate în spațiul urban prin transformarea lor în spații verzi, ca parte din rețeaua de bază a comunității. ITI DD acoperă 3 situri din Rețeaua Natura 2000 și 20 de zone strict protejate care necesită intervenții pentru refacerea sistemelor ecologice și a habitatelor naturale prin lucrări de decolmatare și reconstrucție ecologică a zonelor cu habitate importante, refacerea circulației naturale a apei și reîmpădurirea/renaturarea suprafețelor în care vegetația naturală, inclusiv cea forestieră, a dispărut sau s-a degradat.</p>
<p>2. O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon care trece la o economie cu zero emisii de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor și a mobilității urbane sustenabile</p>	<p>RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon</p>	<p>Selectarea acestui obiectiv specific este justificata de lipsa unei mobilitati urbane eficiente si atractive la nivelul regiunii, datorata transportului public local subdimensionat si invechit, inexistentei sistemelor inteligente de gestionare a traficului/serviciului de TP, dezvoltarea insuficienta a transportului nemotorizat (lipsa infrastructurii, siguranta redusa), precum si necoordonarea modalitatilor posibile/existente de transport.</p> <p>Transportul public in municipiul Tulcea include si o componenta de transport naval, destinata locuitorilor din zonele invecinate care fac naveta zilnic. Transportul naval in municipiul Tulcea este caracterizat printr-o flota invecitata si insuficient adaptata cerintelor actuale in domeniul transportului. Anexa D a RST 2019 identifica nevoi de investitii cu un rang inalt de prioritate pentru a promova mobilitatea urbana durabila si precizează că sunt necesare investiții în toate orașele, care să facă tranziția de la traficul individual motorizat către transportul sustenabil, ecologic și nepoluant. De asemenea, Cartea alba: Foaia de parcurs catre un spatiu european unic de transport indica faptul ca este necesara o strategie mixta de abordare a mobilitatii care sa ia in calcul infrastructura pentru modurile de transport nemotorizate pentru a reduce congestia si emisiile, crearea unor conditii mai bune pentru mersul pe jos si cu bicicleta si acordarea unei atentii speciale utilizatorilor vulnerabili – pietoni, biciclisti, prin realizarea unei infrastructuri mai sigure. În linie cu PEE, PR SE sustine investitii in infrastructura sistemelor de transport public curat, statii de alimentare cu combustibili alternativi, piste de biciclete, zone pietonale, sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare, etc, precum si realizarea de sisteme park&ride, axe/coridoare de mobilitate si solutii de organizare a traficului care eficientizeaza transportul public, masuri de siguranta rutiera, sisteme inteligente de monitorizare a traficului etc. Toate intervențiile vizând mobilitatea urbană vor fi</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		implementate în baza Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă, actualizate de autoritățile publice locale pentru perioada 2021-2027.
3. O Europă mai conectată prin dezvoltarea mobilității	RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere	În contextul RST este menționată starea generală și fiabilitatea infrastructurii rutiere printre cele mai puțin dezvoltate din UE și necesitatea îmbunătățirii siguranței în trafic, a mobilității durabile și a navigabilității pe Dunăre. Investițiile în DJ vor contribui la îmbunătățirea conectivității la nivel regional, decongestionarea traficului, creșterea siguranței în trafic și utilizarea modurilor durabile de transport, prin încurajarea transportului public și a mijloacelor de transport alternativ. De asemenea, pentru anumite zone rurale, reprezintă unica legătură de transport, asigurând creșterea gradului de accesibilitate și mobilitate a locuitorilor. Infrastructura regională de DJ (41,9% DJ din total drumuri publice) este deficitară. Dintre acestea 58,4% nu sunt modernizate, ceea ce implică siguranță în trafic deficitară (3669 accidente rutiere în 2019). Prin POR 2014-2020 s-au finanțat 27 de proiecte de reabilitare a infrastructurii rutiere (14 proiecte în alocarea regională, 6 proiecte în alocarea ITI DD și 7 proiecte în alocarea SUERD) care au contribuit la dezvoltarea regiunii. Cu toate acestea este necesară continuarea investițiilor în acest sector, DJ selectate având caracter de unică legătură sau cea mai economică legatură a localităților aflate pe traseul respectiv cu rețeaua TEN-T. Investițiile preconizate vor contribui totodată la îmbunătățirea conexiunilor multimodale a localităților regiunii cu furnizorii de servicii de sănătate, sociale și educative din localitățile urbane și la reducerea disparităților regionale. Pentru unele localități din zona ITI DD, transportul pe apă este singura opțiune pentru mobilitatea locuitorilor. Modernizarea transportului public naval de pasageri, va minimiza impactul negativ al transportului asupra mediului îmbunătățind mobilitatea pasagerilor. În linie cu obiectivele PEE și în complementaritate cu POT și PNRR, PR SE va contribui la creșterea gradului de accesibilitate și mobilitate către alte moduri de transport regionale, soluții pentru siguranța traficului și modernizarea transportului public naval în DD. Investițiile propuse vor contribui la îndeplinirea obiectivelor PDR SE 2021-2027, vor răspunde nevoilor evidențiate prin SNSR 2022-2030, PMN DD și strategiile de dezvoltare județene.
4. O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare	RDSE are de recuperat decalaje importante față de indicatorii europeni și cei naționali privind deficiențele sistemului educațional. Documente strategice naționale (PRAI 2016-2025, SMIE 2018-2023, Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii, Strategia Națională de Incluziune a Romilor 2021-2027, Strategia Națională Pentru Învățământ

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
	și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online	Terțiar 2015–2020), recomandările Raportului de Țară 2020 și PDR SE. Cf. RT 2020, participarea redusă la educația și îngrijirea timpurie accentuează inegalitatea de șanse între elevi. În cazul copiilor cu vârsta cuprinsă între patru ani și vârsta de școlarizare obligatorie, participarea a crescut la 89,6% în 2017, dar rămâne sub media UE (95,4%). Cheltuielile cu educația rămân printre cele mai mici din UE (3,2% din PIB față de media UE de 4,6%, în 2018), mai ales la nivel preșcolar și primar, care reprezintă doar 21,8% din buget (media UE fiind de 32%). Conform datelor furnizate de autoritățile locale din regiune, situația actuală privind accesul și participarea la educație este caracterizată prin: - infrastructura educațională deficitară pentru toate nivelurile, inclusiv din perspectiva numărului și dotărilor laboratoarelor și atelierelor școlare, a terenurilor și a sălilor de sport, grupurilor sanitare, etc., precum și pentru asigurarea condițiilor de accesibilitate și incluziune pentru elevii cu nevoi speciale care pot fi integrați în învățământul de masă; - nivelul redus de digitalizare (dispozitive, biblioteci digitale, aplicații digitale personalizate, eficiente și securizate) în special în mediul rural și comunitățile marginalizate, reduce accesul la un învățământ de calitate; - unitățile ÎTP au infrastructură învechită, neadecvată evoluției tehnologice și pieței muncii; - unitățile de învățământ special (preșcolar, primar, gimnazial și liceal) necesită îmbunătățirea infrastructurii pentru adaptarea la gradul de deficiență și nevoilor de dezvoltare a elevilor cu nevoi speciale care nu pot fi integrați în învățământul de masă; - infrastructura din învățământul superior nu este încă suficient modernizată pentru a răspunde standardelor de calitate academică și specializare tehnologică.
4. O Europă mai socială și mai favorabilă incluziunii, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale	RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială	Elevii și tinerii, mai ales cei care provin din familii cu venituri modeste nu au acces la serviciile turistice existente, din cauza veniturilor reduse. Taberele școlare/centrele de agrement din regiune reprezintă obiective cu tradiție pentru turismul social pentru elevi, dar și locuri unde copiii dezavantajați se pot afla într-un mediu prietenos care le permite integrarea. Infrastructura acestora este îmbătrânită și neadaptă la nevoile actuale de recreere ale copiilor și dezvoltarea lor poate contribui la integrarea socială și creșterea accesului elevilor și tinerilor la acest tip de servicii turistice. Din totalul de 18 centre de agrement/tabere școlare aflate în proprietatea Ministerului Tineretului și Sportului, la nivelul anului 2019 erau funcționale doar 11, celelalte necesitând investiții substanțiale pentru îmbunătățirea infrastructurii. Mai există o serie de centre de agrement/ tabere școlare aflate în proprietatea Administrațiilor locale, dar acestea, de asemenea, nu sunt funcționale, necesitând investiții substanțiale pentru îmbunătățirea infrastructurii. Scopul

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
		<p>intervențiilor este de a contribui la creșterea incluziunii socio-profesionale a copiilor și tinerilor aflați în risc de sărăcie și excluziune socială, a copiilor și tinerilor cu nevoi speciale prin creșterea accesului la servicii de calitate și programe de educație non-formală acordate în centrele de agrement/tabere școlare. Regiunea dispune de un potențial turistic important în zonele de litoral și Delta Dunării, zone care oferă copiilor posibilitatea de a se recrea și vizita obiective culturale și de patrimoniu.</p>
<p>5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării sustenabile și integrate a tuturor tipuri de teritorii și a inițiativelor locale</p>	<p>RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane</p>	<p>Selectarea acestui OS este justificată de nevoia dezvoltării integrate și incluzive a spațiilor urbane pentru contracararea degradării acestora din punct de vedere social, economic și al mediului; de valorificarea slabă a potențialului turistic, al resurselor naturale și starea avansată de degradare a patrimoniului cultural și istoric. Investițiile pentru regenerare urbană, conservarea patrimoniului și valorificarea potențialului turistic pot crește atractivitatea și coeziunea regiunii, contribuind implicit la îmbunătățirea vieții din comunitate. Intervențiile PRSE susțin obiectivele Agendei 2030 unde orașele au un rol major în dezvoltare (65% din obiectivele agendei se ating la nivel urban) Compelemntar cu PNRR, PRSE prevede investiții în: patrimoniul cultural și natural; infrastructura și activele publice de turism; protecția și conservarea monumentelor istorice. Intervențiile sunt corelate cu Noua Carte de la Leipzig privind transformarea urbană bazată pe integrarea dimensiunilor sociale, ecologice și economice ale dezvoltării durabile. Orașele trebuie să stabilească strategii de dezvoltare urbană integrate și durabile implementate de la zonele sale funcționale până la cartiere și zone periurbane. În RDSE, baza materială din turism a fost realizată preponderent în secolul trecut, iar investițiile în întreținere și modernizare au fost limitate și sporadice, ducând la degradare. Regândirea planificării spațiale a orașelor pentru creșterea calității vieții locuitorilor este una din direcțiile ODD 11 - Orașe și comunități durabile, care subliniază necesitatea de a consolida o urbanizare favorabilă incluziunii și durabilă, capacitatea de planificare urbană și management participativ, integrate și durabile, conservarea patrimoniului cultural, asigurând accesul universal la spații publice sigure, inclusive și accesibile. Noua agendă europeană pentru cultură identifică cultura ca forță transformatoare pentru regenerarea comunităților. SNDD 2030 și SDTR 2035 evidențiază că toate așezările urbane necesită intervenții care să le crească atractivitatea, să îmbunătățească funcțiile rezidențiale și să dezvolte spații publice de calitate, astfel încât să își poată menține populația și să ofere un mediu socio-economic care să permită dezvoltarea continuă a comunității.</p>

Obiectivul de politică sau obiectivul specific al FTJ	Obiectiv specific sau prioritate specifică*	Justificare (rezumat)
5. O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării sustenabile și integrate a tuturor tipuri de teritorii și a inițiativelor locale	RSO5.2. Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane	<p>Selectarea acestui os al RDSE este justificata de valorificarea slaba a potentialului turistic si de starea avansata de degradare a patrimoniului cultural, istoric si natural în zonele non-urbane. Comunicarea O nouă agendă europeană pentru cultură identifică cultura ca fiind o forță transformatoare pentru regenerarea comunităților. Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural, menționează patrimoniul ca o resursă importantă pentru viitor, care trebuie protejată, dezvoltată și promovată. Zona non-urbană se mentine, in mare masura, in afara principalelor circuite economice, decalajele de dezvoltare fiind evidente. Se are in vedere o abordare echitabila a dezvoltarii teritoriale, prin sustinerea oportunitatilor locale, in special turismul si patrimoniul cultural, istoric, natural. La nivel național, conservarea patrimoniului și turismul sunt identificate ca priorități în SNDR 2030, MP-DTN documente strategice naționale (SDTB, SNDTB), precum și locale (strategii de dezvoltare județene) care consideră aceste domenii ca oportunități neexploatate suficient, dar cu potențial semnificativ pentru dezvoltare locală. Patrimoniul natural și cultural al RDSE este reprezentativ la nivel european și național: Delta Dunarii (obiectiv al Patrimoniului Mondial UNESCO), litoralul Mării Neagre si lacuri naturale cu proprietăți terapeutice (Lacul Techirghiol, Lacul Sărat) Statiunile turistice din mediul rural si majoritatea localitatilor rurale din arealul ITIDD dispun de un potential turistic deosebit. Aceste obiective sunt insuficient exploatare din punct de vedere turistic (acesibilitate redusă, lipsa unor infrastructuri adecvate, neintegrarea în trasee turistice, exploatare insuficientă a unor oportunități locale precum tradițiile culturale, religioase, folclorice, gastronomice) și nu pot contribui la dezvoltarea locală, îmbunătățirea vieții din comunitate și la reducerea decalajelor existente între mediul urban si rural.</p>

* Priorități specifice în conformitate cu Regulamentul FSE+

2. Priorități

Referință: articolul 22 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (3) litera (c) din RDC

2.1. Priorități, altele decât asistența tehnică

2.1.1. Prioritate: 1. O regiune competitivă prin inovare, digitalizare, întreprinderi dinamice și smart city

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Principalele acțiuni din cadrul acestui OS sunt legate de consolidarea capacității și creșterea eficacității sistemului regional CDI, încurajarea colaborării dintre cercetare și industrie, dezvoltarea și valorificarea infrastructurilor de cercetare, cu scopul specializării inteligente a economiei regionale, contribuind la obiectivul 9 al SNDD (finanțarea cercetării aplicative, stimularea investițiilor private și parteneriatelor în sector).

Fragmentarea mediului de cercetare și inadecvarea legăturilor sale cu nevoile de dezvoltare a afacerilor/provocările sociale au fost parțial rezolvate, dar este nevoie de continuarea sprijinului instituțiilor publice de CD.

Urmare a experienței dobândite inclusiv prin implementarea sub coordonarea JRC a Inițiativei Lagging behind regions, pentru perioada de programare 2021-2027, condițiile minime de funcționare a micro-climatului de inovare regional există și au fost create premisele necesare asigurării unui portofoliu de proiecte calitativ, matur și asumat.

Investițiile vor viza domeniile de specializare inteligentă.

Pentru instituțiile/organizațiile publice de cercetare va fi obligatorie cooperarea cu IMM-uri pentru a introduce rezultatul cercetării în piață. Toate investițiile care vizează infrastructura publică de cercetare vor putea fi finanțate doar dacă răspund nevoii mediului antreprenorial și sunt necesare desfășurării în condiții optime a cercetării.

În cazul în care cercetarea se realizează de un IMM, nu este obligatorie cooperarea cu o instituție/ organizație de cercetare publică, acesta introducând și rezultatul cercetării în piață.

Acțiunea 1.1 – Susținerea activităților de cercetare și inovare

Pentru proiectele de tip „proof of concept” se au în vedere activități specifice cu caracter inovativ realizate de IMM-uri, cu scopul principal de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces, stimulând astfel cercetarea la nivelul firmelor.

Proiectele vor avea ca scop creșterea gradului de inovare al IMM-ului și vor viza atingerea temei de cercetare TRL 4 și/sau TRL5 cu scopul de a demonstra funcționalitatea și de a verifica un anumit concept de produs, serviciu sau proces.

Tipuri de activități orientative:

- dotarea cu active corporale și necorporale;
- achiziția de servicii.

Construcția portofoliului RIS3 a fost și este un proces transparent în care au fost implicați actorii cheie din sistemul helixului cvadruplu, majoritatea proiectelor fiind generate în cadrul atelierelor EDP, pornind de la nevoi, provocări și bariere identificate de actorii cheie.

Analiza cheltuielilor pentru CDI relevă disparități semnificative între județe, cu o concentrare a acestor activități în CT. RSE înregistra, în 2017, un procent al cheltuielilor CDI în PIB de doar 0,09%, cu mult mai mic față de 2007 când acestea erau 0,18%. Cu doar 1.525 cercetători în 2019, raportul personalului CDI în totalul ocupării forței de muncă în RSE este de 0,14%, față de media RO de 0,4%.

Aproximativ 93% din fonduri sunt destinate cheltuielilor curente și doar 7% sunt cheltuieli de capital, ceea ce arată o susținere redusă a investițiilor în CDI. CIB pentru CDI de 7,4 Eur/loc sunt mult sub media UE de 661,5 Eur/loc.

Scurtarea ciclului de viață al tehnologiilor inovative la aproximativ 2 ani impune nevoia de a acționa rapid pentru valorificarea economică în piață înainte ca inovația și tehnologia să ajungă a fi depășite.

Vor fi sprijinite proiecte cu o abordare multidisciplinară, urmărind introducerea pe piață a rezultatelor cercetării realizate în cooperare, în special IMM-uri și entități de CDI/ universități/ cercetători) și vizând domeniile de specializare inteligentă. Proiectele vor avea două componente, una reprezentată de realizarea cercetării, iar a doua privind introducerea în producție a rezultatelor obținute prin cercetare.

Acțiunea este continuarea intervențiilor similare finanțate prin intermediul POR 2014-2020 ca urmare a *Inițiativei Lagging-behind Regions*.

Tipuri de activități orientative:

- activități de cercetare aplicată, dezvoltare tehnologică și dezvoltare experimentală (de ex. construire și testare prototipuri, serie 0, realizare și operare planuri pilot, activități necesare producției experimentale și testării, etc.)
- activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor/ serviciilor/ proceselor, consultanță pentru inovare sau servicii de sprijinire a inovării, etc.)
- activități de introducere în producție
- activități de investiții în infrastructura necesară implementării proiectului (reabilitare/ modernizare, după caz construcție/extindere)

- dotarea cu active corporale și necorporale;
- achiziția de servicii;
- activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice;
- sprijinirea parteneriatelor și proiectelor de cooperare interregionale și internaționale, inclusiv participarea în Programul Orizont Europa.

Pentru proiectele fără componenta de cercetare, în care IMM-urile vor introduce în activitatea proprie o inovație, vor fi următoarele tipuri de activități orientative:

- activități de investiții în infrastructura necesară implementării proiectului (reabilitare/ modernizare, după caz construcție/extindere)
- dotarea cu active corporale și necorporale;
- activități de inovare (obținerea și validarea proprietății industriale, standardizarea produselor/ serviciilor/ proceselor, consultanță pentru inovare sau servicii de sprijinire a inovării, etc.)
- activități de introducere în producție
- activități necesare pentru parcurgerea și implementarea procesului de certificare a produselor, serviciilor sau diferitelor procese specifice;

Acțiunea 1.2 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Sunt vizate entitățile de inovare și transfer tehnologic, inclusiv Parcurile Științifice și Tehnologice, în vederea realizării transferului rezultatelor cercetării către mediul de afaceri. Vor fi eligibile atât entitățile de inovare care sunt acreditate la momentul depunerii cererii de finanțare, cât și cele care se vor acredita până la finalizarea proiectului.

Tipuri de activități orientative:

- crearea și dezvoltarea EITT, inclusiv PST, prin construcție, modernizare, extindere;
- dotarea cu active corporale și necorporale a acestora.

În cadrul Acțiunii 1.1 și 1.2 vor primi punctaj suplimentar investițiile care au ca scop sprijinirea dezvoltării și testării tehnologiilor și soluțiilor inovatoare pentru tranziția verde și economia circulară.

Acțiunile 1.1 și 1.2 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Investițiile în CDI sunt complementare intervențiilor din POCIDIF, POEO, POTJ, POS, PAP, PNS și PNRR. Prin POCIDIF se au în vedere investiții pentru crearea și încurajarea colaborării în domeniul CDI, integrarea ecosistemului național CDI în spațiul internațional de cercetare, dezvoltarea de mari infrastructuri CDI. Proiectul Danubius-RI a fost desemnat Proiect fanion al SUERD (2013) și va fi finanțat prin intermediul POCIDIF ca proiect strategic. RO va găzdui 3 componente, respectiv HUB-ul (centrul de coordonare generală – capacități cheie științifice, de educație și analitice, sau nucleul central ce include atât laboratoare de cercetare, cât și partea administrativă a întregii infrastructuri), Supersite-ul Delta Dunării (Rezervația Biosferei Delta Dunării, utilizată ca laborator natural pentru cercetări, măsurători și testări de soluții de management sustenabil) și Centrul de Date (infrastructura hardware și software necesară portalului de acces al Danubius-RI către comunitatea globală de utilizatori virtuali).

Prin POEO sunt propuse spre finanțare măsuri de adaptare a ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, iar POS va finanța infrastructuri privind cercetarea din domeniul medical și măsuri de tip FSE+ care susțin cercetarea în sănătate.

Finanțarea unor activități privind transferul tehnologic și sprijinirea cooperării dintre industrie și cercetători sunt avute în vedere și în POTJ.

Proiectele CDI în domeniile de specializare inteligentă agro-alimentar și biotehnologii, cu valori mai mari de 500.000 Euro vor fi finanțate din PR SE, iar cele cu valori sub 500.000 Euro vor fi finanțate din PNS în cadrul acțiunilor de Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI.

PR SE contribuie la dezvoltarea CDI în domeniile de specializare inteligentă acvacultură și pescuit prin proiecte care implică colaborarea între institute de cercetare/universități și IMM-uri și sunt orientate către nevoile pieței, în timp ce PAP finanțează CDI în aceste domenii prin proiecte orientate către realizarea de produse, tehnologii și sisteme de management noi sau inovative, cu scopul de a aduce beneficii de natură economică, socială și de mediu.

În vederea evitării dublei finanțări cu Componenta 9 din PNRR, beneficiarii vor avea obligația depunerii unei declarații pe proprie răspundere privind nefinanțarea proiectului și în cadrul altor programe.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.1 Susținerea activităților de cercetare și inovare

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde reprezentanți ai helixului cvadruplu cum ar fi autorități publice, microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, universități, organizații CDI, cercetătorii și salariații implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare, EITT-uri, ONG-uri, alte organizații din sistemul regional de inovare.

Acțiunea 1.2 Sprijinirea transferului tehnologic pentru creșterea gradului de inovare a întreprinderilor

Grupul țintă vizat de această acțiune cuprinde EITT-urile, universitățile, organizațiile CDI, firmele care introduc în activitatea lor un rezultat al cercetării prin transfer tehnologic, precum și cercetătorii și salariați implicați în activitățile de cercetare-dezvoltare și transfer tehnologic.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor *Cartei drepturilor fundamentale a UE* și *Convenției ONU*, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027*.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

PR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare favorabile incluziunii și diversității:

- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță/confort la locul de muncă;
- adaptări în spațiul construit (intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare și spații de desfășurare a activității);
- alte tipuri de adaptări (sisteme de ghidaj, adaptări de conținut informatic).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza întreg teritoriul RDSE.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european, PR SE se află în sinergie cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor locale, cu regiuni precum regiunea Veneto - Italia, Noua Aquitania - Franța, Sicilia - Italia, Macedonia de Vest - Grecia, Regiunea Abruzzo – Italia, Regiunea Boemia Centrală – Praga/Cehia), cu Programul Interreg Next Bazinul Mării Negre (tehnologii inovatoare pentru economia albastră, pescuit durabil și acvacultură ecologică), cercetare pentru zonele costiere și marine, inclusiv impactul antropic asupra acestora), cu Programul Transnațional Dunărea (cooperare transnațională de generare a tehnologiei), cu Programul Orizont Europa (colaborare multinațională în cercetare și inovare). Misiunea Mări și Oceane a Programului Orizont Europa are în vedere curățarea apelor marine și curgătoare, refacerea ecosistemelor și habitatelor degradate, decarbonizarea economiei albastre. PR SE va finanța activități CDI în domeniile de specializare inteligentă inginerie și transport naval, acvacultură și pescuit, agro-alimentar și biotehnologii, domenii care contribuie la atingerea obiectivelor privind economia albastră sustenabilă, inclusiv a celor incluse în Agenda Maritimă Comună pentru Marea Neagră care ca scop sprijinirea cooperării regionale pentru o economie albastră mai durabilă în Marea Neagră.

ERA (European Research Area) are ca scop crearea unei singure piețe UE pentru cercetare, inovare și tehnologie. PR SE contribuie la politica ERA prin investiții în cercetare și inovare pentru un viitor verde și digital, îmbunătățirea accesului cercetătorilor la infrastructuri și facilități, promovează egalitatea de gen și diversitatea.

Activitățile PR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării – AP 7 Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației, AP 8 Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Lecțiile învățate au evidențiat capacitatea de inovare scăzută în RDSE și subfinanțarea cronică a sectorului de CDI și a unui ecosistem regional de inovare insuficient structurat și în formare.

Pentru „proof of concept” există riscul ca pe parcursul desfășurării cercetării, să se constate că soluția propusă nu este viabilă, iar o parte din IMM-urile contractate nu vor putea finaliza proiectele.

Întreprinderile inovative au resurse financiare reduse pentru a-și asigura contribuția proprie, IMM-urile sunt reticente în a introduce inovații, iar organizațiile publice de cercetare au resurse limitate pentru realizarea cercetărilor și chiar și pentru asigurarea cofinanțării.

Acțiunea 1.2 va finanța doar EITT, fără a fi acordat sprijin direct firmelor.

Astfel, exista un potential redus pentru utilizarea instrumentelor financiare. Acțiunile indicative propuse vor contribui la consolidarea ecosistemului regional de inovare, iar forma de sprijin utilizată va fi grantul nerambursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	15,00	85,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	15,00	85,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO07	Organizații de cercetare care participă la proiecte de cercetare comune	Organisme de cercetare	0,00	10,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO08	Valoarea nominală a echipamentelor pentru cercetare și inovare	euro	1.540.000,00	21.000.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S1	Entități de inovare și transfer tehnologic sprijinite	Entități de inovare și transfer tehnologic	0,00	4,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR03	Întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) care introduc inovații în materie de produse sau procese	întreprinderi	0,00	2021-2029	120,00	MySmis	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	001. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	2.800.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	002. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în întreprinderi mici și mijlocii (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	6.400.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	004. Investiții în active fixe, inclusiv în infrastructura de cercetare, în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	13.000.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	005. Investiții în active necorporale în microîntreprinderi legate direct de activități de cercetare și inovare	900.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	006. Investiții în active necorporale în IMM-uri (inclusiv centre de cercetare private) legate direct de activități de cercetare și inovare	2.200.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	008. Investiții în active necorporale în centre publice de cercetare și de învățământ superior legate direct de activități de cercetare și inovare	5.000.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	009. Activități de cercetare și inovare în microîntreprinderi, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	300.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	010. Activități de cercetare și inovare în IMM-uri, inclusiv colaborarea în rețea	900.000,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	012. Activități de cercetare și inovare în centre publice de cercetare, centre de învățământ superior și centre de competență, inclusiv colaborarea în rețea (cercetare industrială, dezvoltare experimentală, studii de fezabilitate)	1.672.825,00
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	10.314.810,00
1	RSO1.1	Total			43.487.635,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	43.487.635,00
1	RSO1.1	Total			43.487.635,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	43.487.635,00
1	RSO1.1	Total			43.487.635,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	43.487.635,00
1	RSO1.1	Total			43.487.635,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.2. Valorificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor, al organizațiilor de cercetare și al autorităților publice (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare, contribuind al ob. 9 al SNDD privind stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric.

Proiectele care presupun simpla achiziție de software și hardware se vor putea finanța în cadrul OS a (i) sau OS a (iii), în funcție de necesități.

În RDSE, în anul 2019 întreprinderile în domeniul TIC reprezintă doar 2,5% din totalul întreprinderilor înregistrate și 6% din sector, la nivel național. Dintre acestea, cele mai multe erau în județele CT (39%) și GL(22%), favorizate și de existența centrelor universitare cu facultăți de profil.

Utilizarea tehnologiilor digitale, serviciile cloud și comerțul electronic sunt limitate, doar 30% din persoanele din regiune făcând cumpărături online.

Urmare a analizei pieței și potențialului sectoarelor definite de RIS3, în cadrul EDP a fost identificată nevoia de sprijin a IMM-urilor pentru a putea adopta/organiza servicii digitale performante.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative, doar pentru a dezvolta, testa și pilota aplicații/ servicii digitale/ soluții inovative noi sau semnificativ îmbunătățite pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, antreprenoriatul, accesul la open data al sectorului de afaceri și/sau pentru adoptarea tehnologiilor digitale:

- dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare, cu excepția lucrărilor de construcții;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- dezvoltarea, utilizarea și implementarea de tehnologii lingvistice bazate pe inteligență artificială (traducere automată, tehnologii vocale, chat-boți, instrumente de analiză a textului, sinteza vorbirii, etc)
- activități de specializare și modernizare digitală, transfer de cunoștințe;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovare, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități de creștere a prezenței online.

În urma implementării proiectului, IMM-ul va trebui să atingă un nivel de intensitate digitală mare, prin utilizarea a cel puțin 7 din cele 12 tehnologii digitale precizate în Raportul DESI.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de minimis, finanțarea proiectelor fiind astfel corelată cu domeniul de specializare inteligentă din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă – TIC – Tehnologia informațiilor și comunicații.

Ațiunea 1.4 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii prin digitalizarea serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional

Tipurile de activități propuse au ca scop promovarea utilizării tehnologiilor smart/digitale pentru dezvoltarea durabilă a orașelor din regiune. Investițiile care vizează digitalizarea generală a autorităților publice (simpla achiziție de echipamente IT și soft-uri) nu sunt eligibile.

În ceea ce privește tranziția către o administrație smart, procesul de digitalizare, care conduce la un acces mai ușor la datele și serviciile din sectorul public, va contribui la obținerea de beneficii economice și sociale, favorizarea participării sporite a cetățenilor la viața publică și combaterea diverselor forme de excludere.

RDSE se încadrează la un nivel scăzut de implementare a soluțiilor smart, atât în ceea ce privește digitalizarea activității administrațiilor locale sau facilitarea accesului cetățenilor la servicii publice digitale.

RIS 3 SE identifică printre direcțiile de inovare și specializare inteligentă: informatizarea pentru orașe inteligente și interconectarea pe cadru de interoperabilitate a bazelor de date din instituții.

În domeniul serviciilor publice, vor fi implementate operațiuni legate de furnizarea de noi servicii și îmbunătățirea funcționalității și a nivelului de maturitate a serviciilor disponibile deja. Resursele financiare alocate vor fi direcționate atât către intervenții care vizează creșterea sferei de date disponibile în formă digitală, cât și către proiecte care vizează îmbunătățirea disponibilității serviciilor publice furnizate prin mijloace electronice.

În implementarea proiectelor „smart city”, este necesar ca autoritățile publice să abordeze aspectele de interoperabilitate necesare schimbului de date. Infrastructurile IT&C aferente serviciilor publice electronice ale autorităților publice trebuie să poată comunica și schimba date între ele în formate comune, inteligibile. Este necesar a se lua în considerare și schimbul de date între sisteme aparținând unor autorități publice diferite (inclusiv autorități centrale), cu specificații tehnologice diferite, precum și aspectele ce țin de securitate cibernetică.

Tipurile de activități propuse:

- dezvoltarea, testarea și implementarea de servicii și aplicații digitale noi oferite de instituțiile publice în beneficiul cetățenilor și agenților economici (realizate într-un cadru integrat la nivel local și regional)

- investiții în digitalizare pentru dezvoltarea Smart City în cele 6 domenii majore de dezvoltare (conform CE): Smart People, Smart Environment, Smart Economy, Smart Governance, Smart Mobility și Smart Living;
- dezvoltarea, utilizarea și implementarea de tehnologii lingvistice bazate pe inteligență artificială (traducere automată, tehnologii vocale, chat-boți, instrumente de analiză a textului, sinteza vorbirii, etc) sprijin pentru întărirea capacității administrative de a utiliza și gestiona soluții de tip „smart city”, de a elabora și monitoriza strategii investiționale pentru ”smart city”, inclusiv de a elabora/dezvolta proiecte care utilizează tehnologii ”smart”.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, finanțarea proiectelor fiind astfel corelată cu domeniul de specializare inteligentă din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă – TIC – Tehnologia informațiilor și comunicații și cu Prioritatea strategică 7 a RIS 3 - Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii.

Acțiunile 1.3 și 1.4 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Investițiile propuse în domeniul digitalizare sunt complementare cu cele din POCIDIF, POS, POTJ, PNRR, PAP și PNS.

POCIDIF susține investiții în infrastructura digitală în domeniul educației și culturii, DIH-uri, dezvoltarea de sisteme informatice din administrația publică centrală și interoperabilitatea acestora. Se va acorda punctaj suplimentar pentru IMM-urile sau administrațiile publice care colaborează cu un EDIH

Prin POS se va asigura digitalizarea sistemului medical.

Prin POTJ vor fi avute în vedere investiții în digitalizare și competențe digitale avansate în administrația publică și întreprinderi.

PNRR va sprijini digitalizarea IMM-urilor, infrastructura de cloud guvernamental, dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate (5G), asigurarea securității cibernetice a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice, creșterea competențelor digitale, realizarea sistemului de eHealth și telemedicină, digitalizarea sistemului judiciar, digitalizare în domeniul mediului, în domeniul muncii și protecției sociale, implementarea formularelor electronice eForms în domeniul achizițiilor publice, carte de identitate electronică și semnătură digitală calificată, digitalizarea sectorului ONG, asigurarea accesului la internet și scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale. În vederea evitării dublei finanțări, atât în cazul PR SE, cât și al PNRR, beneficiarii vor avea obligația depunerii unei declarații pe proprie răspundere privind nefinanțarea proiectului și în cadrul altor programe. PAP contribuie complementar la îmbunătățirea nivelului de digitalizare regional prin investiții în sectorul pescăresc, în special referitoare la controlul, colectarea și gestionarea datelor din sector.

PNS vizează valorificarea digitalizării în sectorul agroalimentar și nonagricol, ca și componente ale investițiilor de bază, care conduc la optimizarea operațiunilor specifice ce vizează dezvoltarea inteligentă a satelor, în timp ce PRSE susține digitalizarea IMM-urilor și a administrațiilor publice.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.3 Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, utilizatorii de servicii, produse și procese digitale.

Acțiunea 1.4 Susținerea adoptării de soluții de tip SMART CITY la nivelul regiunii prin digitalizarea serviciilor publice într-un cadru integrat la nivel local și regional

Grupul țintă vizat de aceste tipuri de acțiuni este reprezentat de locuitorii din mediului urban și rural, agenți economici, ONG-uri, angajați din administrația publică locală, angajați ai administrației publice centrale de la nivel local.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

PR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoanele cu diferite dizabilități sau persoanele în vârstă, dezvoltarea de programe electronice care să faciliteze accesul persoanelor cu diferite tipuri de dizabilități.

Digitalizarea serviciilor publice va asigura creșterea accesului persoanelor cu dizabilități la produsele informaționale și de comunicare, la serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Una dintre nevoile identificate în cadrul Strategiei integrate de Dezvoltare Deltei Dunării este sprijinirea cu prioritate a investițiilor realizate de IMM în domeniul TIC și crearea de legături mai strânse cu centrele TIC pentru a dezvolta tipul și calitatea serviciilor pe care le poate furniza. Integrarea verticală a tehnologiei TIC este acum minimă deși poate genera aplicații potențiale pentru creșterea capacității întreprinzătorilor locali de a-și dezvolta afacerile și de a crea conexiuni cu experții TIC. Având în vedere specificitatea teritoriului ITI, cu zone întinse de apă și localități greu accesibile, precum și densitatea mică a IMM-urilor, investițiile privind digitalizarea sunt vitale pentru dezvoltarea mediului de afaceri local.

Acțiunea 1.3 ITI Creșterea gradului de digitalizare în IMM-uri

Această acțiune sprijină transformarea digitală a companiilor prin adoptarea tehnologiilor și instrumentelor digitale, pentru a atinge o intensitate digitală cât mai mare.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de acțiuni orientative, pentru a dezvolta, testa și pilota aplicații/ servicii digitale/ soluții inovative noi sau semnificativ îmbunătățite pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, antreprenoriatul, accesul la open data al sectorului de afaceri și/sau pentru adoptarea tehnologiilor digitale:

- dotare cu active corporale și necorporale în vederea creșterii gradului de digitalizare, cu excepția lucrărilor de construcții;
- audit în domeniul securității cibernetice și protecției datelor;
- dezvoltarea, utilizarea și implementarea de tehnologii lingvistice bazate pe inteligență artificială (traducere automată, tehnologii vocale, chat-boți, instrumente de analiză a textului, sinteza vorbirii, etc)
- activități de specializare și modernizare digitală, transfer de cunoștințe;
- promovarea produselor și serviciilor, realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor pentru promovare, inclusiv instrumente de vânzare on-line, facilitarea comerțului și inovații specifice;
- activități de creștere a prezenței online

În urma implementării proiectului, IMM-ul va trebui să atingă un nivel de intensitate digitală mare, prin utilizarea a cel puțin 7 din cele 12 tehnologii digitale precizate în Raportul DESI.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european, PR SE se află în sinergie cu Programul Europa Digitală, care sprijină adoptarea la scară largă a unor tehnologii digitale esențiale, precum aplicațiile bazate pe inteligența artificială și instrumentele de ultimă generație din domeniul securității cibernetice și asigurarea unei utilizări pe scară largă a tehnologiilor digitale la toate nivelurile economiei și societății, cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next România-Ucraina (servicii IT și aplicații pentru aptitudini digitale și incluziune digitală, sprijin pentru dezvoltarea aptitudinilor digitale). Acțiunile PR SE sunt complementare cu viitorul European Data Spaces din Programul Europa Digitală, platforma sprijinind obiectivele programului, cum ar fi prin creșterea disponibilității datelor privind achizițiile publice.

Activitățile PR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării, AP 7 - Dezvoltarea societății bazate pe cunoaștere prin cercetare, educație și tehnologii ale informației și AP 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Acțiunea 1.3 va sprijini dezvoltarea, testarea și pilotarea de aplicații/ servicii digitale/ soluții inovative noi sau semnificativ îmbunătățite sau adoptarea tehnologiilor digitale. În contextul economic actual IMM-urile se confruntă cu o lipsă a certitudinii privind situația financiară a companiei, ceea ce face ca bancabilitatea acestora să fie redusă pentru zona de digitalizare.

Acțiunea 1.4 va sprijini autorităților publice locale în dezvoltarea proiectelor de smart city, prin servicii și aplicații digitale noi oferite de instituțiile publice în beneficiul cetățenilor și agenților economici, acțiuni care nu sunt generatoare de venit.

Astfel, nu există suficient potențial pentru utilizarea instrumentelor financiare. Acțiunile indicative propuse sunt menite să contribuie la crearea premizelor necesare pentru furnizarea de servicii digitale noi sau îmbunătățite. În consecință, forma de sprijin utilizată va fi grantul nerambursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	19,00	79,00
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	19,00	79,00
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO14	Instituții publice care beneficiază de sprijin pentru a dezvolta servicii, produse și procese digitale	instituții publice	0,00	11,00
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	4.825,00	19.302,00
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	1,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR11	Utilizatori de servicii și produse și procese digitale publice noi și optimizate	utilizatori/an	0,00	2021-2029	179.199,00	MySmis	
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR13	Întreprinderi care ating un nivel ridicat de intensitate digitală	întreprinderi	0,00	2021-2029	79,00	MySmis	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuanticum (EUR)
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	013. Digitalizarea IMM-urilor (inclusiv comerț electronic, activități economice electronice și procese economice în rețea, centre de inovare digitală, laboratoare vii, antreprenori web și start-up-uri în domeniul TIC, B2B)	13.362.970,00

1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	016. Soluții TIC, servicii electronice și aplicații guvernamentale	25.000.000,00
1	RSO1.2	Total			38.362.970,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	38.362.970,00
1	RSO1.2	Total			38.362.970,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	935.408,00
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	400.889,00
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	37.026.673,00
1	RSO1.2	Total			38.362.970,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	38.362.970,00
1	RSO1.2	Total			38.362.970,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.3. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri

Având în vedere că la nivelul RDSE sunt 11 incubatoare și pentru a asigura funcționarea optimă a acestora deoarece există un interes scăzut al firmelor de a le ocupa, se va acorda sprijin financiar firmelor incubate. Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor, cu atât mai mult cu cât se va lua în considerare complexitatea serviciilor și capacitatea incubatoarelor de a furniza servicii specifice pentru IMM-uri.

Parcul industrial reprezintă un instrument de dezvoltare locală pentru atragerea de investiții și este o zonă delimitată în care se desfășoară activități economice, de cercetare științifică, de producție industrială și servicii, într-un regim de facilități specifice, în vederea valorificării potențialului uman și material al zonei. Parcul industrial produce o densificare a afacerilor, ceea ce determina sinergii pe plan economic (sporirea activitatilor economice și realizarea unor economii în susținerea afacerilor) și pe plan social (sporirea locurilor de munca).

Urmând schimbările ce au loc la nivel global, tot mai mulți investitori analizează posibilitatea de a relocaliza sau transfera unitățile de producere în zone în care ar putea beneficia de o infrastructură suficientă și competitivă economic, unde vor beneficia de un regim fiscal atractiv și/sau care să ofere acces rapid la piețele majore de desfacere. Din acest punct de vedere RDSE reprezintă un veritabil punct de interes.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- crearea parcurilor industriale, inclusiv dotarea acestora cu utilități și active corporale și necorporale necesare prestării serviciilor oferite firmelor
- dezvoltarea serviciilor aferente;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor incubate;
- sprijin financiar acordat pentru dezvoltarea și susținerea activității firmelor rezidente din parcul industrial.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil și utilizarea unui instrument financiar, cu respectarea regulilor ajutorului de stat. În acest sens se are în vedere utilizarea unui ajutor de stat regional pentru finanțarea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, un ajutor de minimis pentru firmele incubate și un instrument financiar pentru sprijinirea parcurilor industriale și rezidenților acestora.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune vizează creșterea competitivității IMM-urilor din Regiunea Sud-Est. Vor fi eligibile în special investițiile care vizează modernizarea IMM-ului, în vederea unei **îmbunătățiri semnificative** a capacității tehnologice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii, contribuind la atingerea ob. 9 al SNDD privind reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice.

Finanțările destinate sectorului IMM în cadrul programelor 2007-2013 / 2014-2020 au fost de mare interes, evidențiind faptul că orientarea lor trebuie să țină seama nu numai de dimensiune, ci și de parametri care determină natura fiecărei întreprinderi (domenii de activitate, locație, nivel de inovare), respectiv de diferitele faze ale ciclului de viață.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor;
- dotare cu active corporale și necorporale;
- activități soft (ex: practici de management, procese de producție, utilizarea IT, competențe și abilități la locul de muncă, etc)
- activități privind economia circulară;
- soluții pentru recuperarea și reutilizarea materiilor prime, materialelor și produselor prin reintroducerea în procesul principal de fabricație sau prin crearea de noi produse/servicii, pentru dezvoltarea de noi activități economice necesare integrării în lanțurile valorice;
- simbioză industrială;
- promovarea amprentei de mediu a produsului/organizarea studiilor privind amprenta de carbon;
- sprijinirea designului produsului pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare, upgradabilitate și reciclare.
- activități de marketing și internaționalizare.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor ajutorului de minimis pentru microîntreprinderi și ajutorului de stat regional și de minimis pentru firmele mici și mijlocii și utilizarea unui instrument financiar.

Vor primi punctaj suplimentar investițiile care au ca scop sprijinirea problemelor legate de tranziția verde, cum ar fi economia circulară.

Operațiunea B (clustere)

Această operațiune va sprijini clusterelor din RDSE. Dezvoltarea continuă a clusterelor conduce la beneficii reale mediului de afaceri. În primul rând, clusterelor oferă companiilor mediul propice de a-și desfășura activitatea în mod eficient și eficace la standarde înalte. În al doilea rând, prin colaboarea de tip cluster nivelul de inovare crește semnificativ. Un al beneficiu major este acela al reducerii costurilor și a integrării mai ușoare în mediul de afaceri a antreprenorilor. Clusterelor afectează competiția prin creșterea productivității firmelor din cadrul grupului, a inovării și a capacității efective de inovare și stimulează, în același timp formarea de noi afaceri și dezvoltarea implicită a clusterului.

Se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

- susținerea clusterelor pentru creșterea competitivității prin sprijinirea inovării IMM-urilor și a integrării acestora în lanțuri de valoare la nivel global prin networking, dezvoltarea clusterului, conectarea la platforme, colaborare, etc ;
- sprijin nefinanciar acordat de clusterelor către IMM-uri (ex: consultanță, diseminare de informații, sprijin pentru accesarea a noi piețe, consolidarea poziției deținute pe piețele actuale, sprijinirea IMM-urilor în vederea obținerii certificării privind diverse sisteme de management, etc).

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor ajutorului de minimis.

Acțiunile 1.5 și 1.6 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

În domeniul competitivitate/antreprenoriat s-a avut în vedere complementaritatea cu POCIDIF, POEO, POTJ, PNRR, PNS și PAP.

Prin POCIDIF se va oferi sprijin prin instrumente financiare pentru întreprinderi.

Prin POEO va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic și acțiuni de antreprenoriat și economie socială.

POTJ va finanța investiții în incubatoare, crearea de noi întreprinderi, accesul la servicii de consultanță, precum și investiții productive în întreprinderi.

PNRR sprijină instrumente financiare și scheme de ajutor de stat pentru sectorul privat.

În zonele rurale PNS va sprijini microîntreprinderile (cu excepția PFA) non-agricole în domenii de activitate precum producție, servicii, turism, inclusiv în domeniul bioeconomiei, înființarea microîntreprinderilor - start-up cu activitate de tip neagricol prin LEADER, precum și întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderi mari agricole/din industria alimentară, în timp ce PR SE va sprijini întreprinderile mici și mijlocii non agricole. În zonele urbane PNS va

sprijini întreprinderile mici și mijlocii și întreprinderi mari agricole și /din industria alimentară, în timp ce PR SE va sprijini microîntreprinderi, întreprinderile mici și mijlocii non-agricole.

PAP sprijină fermele de acvacultură, precum și procesarea și marketingul produselor din pescuit și din acvacultură. Microîntreprinderile (inclusiv PFA) din domeniul pescăresc vor fi sprijinite prin PAP, în timp ce PR SE va susține microîntreprinderile din celelalte domenii și întreprinderile mici și mijlocii non pescuit/acvacultură. În cadrul FLAG, PAP sprijină înființarea întreprinderilor (start-up) cu activitate în alte domenii decât sectorul pescăresc.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Acțiunea 1.5 Sprijinirea companiilor prin intermediul infrastructurilor suport de afaceri.

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de incubatoarele, acceleratoarele de afaceri, parcurile industriale și administratorii acestora, firmele care primesc sprijin prin intermediul acestora (start-up-urile, spin-off-urile, IMM-urile nou înființate, IMM-uri) și autoritățile publice locale.

Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de microîntreprinderi din mediul urban, întreprinderi mici și mijlocii, clustere și firmele care sunt membre ale acestora, cu excepția firmelor mari.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin *Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027*.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

PR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare favorabile incluziunii și diversității:

- achiziționarea de echipamente cu adaptări specifice pentru diferite tipuri de dizabilități;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru persoane cu mobilitate redusă;
- îmbunătățirea condițiilor de siguranță/confort la locul de muncă;
- adaptări în spațiul construit (intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare și spații de desfășurare a activității);
- alte tipuri de adaptări (sisteme de ghidaj, adaptări de conținut informatic).

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Pentru a maximiza potențialul economic al dezvoltării mediului de afaceri în Delta Dunării, acesta trebuie să fie integrat în economia regională. Acest lucru este posibil numai dacă există sisteme de sprijin suficiente și relevante, care să faciliteze dezvoltarea unor microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, având în vedere specificul zonei Delta Dunării cu activități economice și antreprenariat slab dezvoltate, dar și cu un grad de competitivitate scăzut. Teritoriul ITI Delta Dunării necesită un efort proactiv de a promova și încuraja antreprenariatul.

Acțiunea 1.6 ITI Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor

Această acțiune va fi implementată în acord cu SIDD-DD pentru a maximiza potențialul economic al dezvoltării mediului de afaceri în DD, integrat în economia locală.

Acțiunea vizează creșterea competitivității IMM-urilor din zona ITI Delta Dunării. Vor fi eligibile doar investițiile care vizează modernizarea tehnologică a IMM-ului, în vederea unei **îmbunătățiri semnificative** a capacității tehnice, industriale și organizaționale de a gestiona dezvoltarea de produse și servicii.

În acest sens, se pot realiza următoarele tipuri de activități orientative:

Operațiunea A ITI (creșterea competitivității IMM-urilor)

- construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii ale IMM-urilor;
- dotare cu active corporale și necorporale;
- activități soft (ex: practici de management, procese de producție, utilizarea IT, competențe și abilități la locul de muncă, etc)
- activități privind economia circulară;
- soluții pentru recuperarea și reutilizarea materiilor prime, materialelor și produselor prin reintroducerea în procesul principal de fabricație sau prin crearea de noi produse/servicii, pentru dezvoltarea de noi activități economice necesare integrării în lanțurile valorice;
- simbioză industrială;
- promovarea amprentei de mediu a produsului/organizarea studiilor privind amprenta de carbon;
- sprijinirea designului produsului pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare, upgradabilitate și reciclare.
- activități de marketing și internaționalizare.

Firmele care vor beneficia de serviciile dezvoltate în cadrul proiectului Danubius RI vor primi punctaj suplimentar în cadrul acțiunii 1.6 ITI.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile privind sprijinirea IMM se află în sinergie cu următoarele programe UE: Programul privind piața unică (competitivitatea întreprinderilor, concurență loială), Orizont (Tehnologii de producție, digitale; materialele avansate; industriile circulare; industriile ecologice și cu emisii scăzute de dioxid de carbon), Europa digitală (competențe digitale avansate, asigurarea utilizării pe scară largă a tehnologiilor digitale în întreaga economie și societate), cu Programul Interreg Europe (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale), cu Programul Interreg Next România-Bulgaria (investiții în competitivitatea economică a întreprinderilor locale).

Activitățile PR SE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării, AP 8 - Sprijinirea competitivității întreprinderilor, inclusiv dezvoltarea clusterelor.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Infrastructurile suport de afaceri au un grad de ocupare redus, fiind nevoie de stimularea firmelor localizate în acesta, care au un istoric de împrumut redus sau deloc și un nivel de bancabilitate redus. Acest tip de proiecte se vor finanța prin intermediul unui grant nerambursabil.

În plus față de acestea s-au primit solicitări pentru finanțarea unor proiecte ale firmelor rezidente în parcurile industriale, proiecte bancabile și care vor fi finanțate prin intermediul IFI cu alocare de 15 mil euro.

IMM-urile sunt afectate de creșterea prețurilor materiei prime, energiei și transportului, diminuarea comenzilor, ceea ce a dus la incertitudini privind situația financiară, creșterea competitivității acestora putând fi asigurată doar prin intermediul granturilor.

Firmele mici și mijlocii care nu pot accesa împrumuturi de la bănci deoarece proiectele lor sunt prea riscante sau nu pot obține credite pentru că nu au istoric bancar sau garanții de oferit, vor fi sprijinite prin intermediul IFI cu alocare de 35 mil euro.

Astfel, va fi finanțat un instrument financiar care va sprijini firmele rezidente din parcurile industriale, precum și alte firme mici și mijlocii.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO01	Întreprinderi care beneficiază de sprijin (din care: micro, mici, medii, mari)	întreprinderi	93,00	608,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO02	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin granturi	întreprinderi	79,00	518,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO03	Întreprinderi care beneficiază de sprijin prin instrumente financiare	întreprinderi	8,00	65,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO04	Întreprinderi care beneficiază de sprijin nefinanciar	întreprinderi	6,00	25,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	9.651,00	38.605,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	1,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR19	Întreprinderi cu cifră de afaceri crescută	întreprinderi	0,00	2021-2029	516,00	MySmis	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	020. Infrastructuri comerciale pentru IMM-uri (inclusiv parcuri și situri industriale)	38.000.000,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	021. Dezvoltarea comercială și internaționalizarea IMM-urilor, inclusiv investiții productive	162.860.682,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	025. Incubatoare, sprijin pentru societățile spin off și spin-out și pentru start-up-uri	10.000.000,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	026. Sprijin pentru clusterelor de inovare, inclusiv între întreprinderi, organizații de cercetare și autorități publice și rețele de afaceri, în primul rând în beneficiul IMM-urilor.	1.000.000,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	030. Procese de cercetare și inovare, transfer de tehnologie și cooperare între întreprinderi cu accent pe economia circulară	10.000.000,00
1	RSO1.3	Total			221.860.682,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	171.860.682,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Sprijin prin instrumente financiare: împrumut	25.000.000,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. Sprijin prin instrumente financiare: Granturi în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar	25.000.000,00

1	RSO1.3	Total			221.860.682,00
---	--------	-------	--	--	----------------

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	9.828.855,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	2.457.214,00
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	209.574.613,00
1	RSO1.3	Total			221.860.682,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.3	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	221.860.682,00
1	RSO1.3	Total			221.860.682,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 1.7 Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenoriat

Mecanismul de descoperire antreprenorială (MDA) implementat la nivelul regiunii s-a desfășurat în baza Metodologiei elaborate de Centrul Comun de Cercetare al DG Regio și a implicat o mare varietate de actori din ecosistemul regional, abordând conceptul Cvadruplu Helix. Această abordare este “bottom-up” și urmărește posibilitatea de depășire a limitelor proprii între diferitele grupuri de actori interesați, identificarea unor antreprenori noi, cu idei inovatoare, a unor campioni nedescoperiți sau a persoanelor care au potențial în acest sens. În urma experienței din perioada anterioară de programare, în ceea ce privește procesul de specializare inteligentă, s-a remarcat faptul că atelierele de descoperire antreprenorială au declanșat și facilitat un proces mai sistematic de învățare organizațională, ceea ce constituie o bază pentru continuarea eforturilor instituționale de sprijinire a actorilor regionali, parte din cvadruplu helix implicați în procesul de descoperire antreprenorială.

Elementul central al RIS3 este reprezentat de încurajarea EDP, care implică și existența unui dialog sistematic la nivel regional, capabil să mobilizeze actorii relevanți din domeniile economice cu potențial de specializare. S-a remarcat faptul că atelierele de descoperire antreprenorială au declanșat și facilitat un proces sistematic de învățare organizațională. Consolidarea EDP necesită în continuare finanțare pentru întărirea capacității administrative și a competențelor actorilor relevanți și, precum și pentru funcționarea mecanismului de guvernare pentru monitorizarea și evaluarea implementării SNCISI 2021- 2027 și RIS3.

Nevoia de dezvoltare a competențelor la nivelul IMM-urilor privind specializarea inteligentă și tranziția industrială poate fi adresată prin activități de instruire și sprijin pentru dezvoltarea de proiecte, prin facilitarea interacțiunii cu ceilalți actori și schimb de experiență pentru stimularea inovării în regiune, facilitând colaborarea cu furnizori de formare specializați, precum și cu universitățile din regiune care pot dezvoltate curicule dedicate.

Implicarea activă a IMM-urilor și a celorlalți actori din cvadruplu helix va contribui la implementarea cu succes a Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est 2021-2027, realizarea unei monitorizări constructive a acesteia și implicit la atingerea obiectivelor stabilite.

În acest sens se pot realiza următoarele activități orientative:

- dezvoltarea și formarea de competențe cheie pentru specializare inteligentă la nivelul entităților implicate în procesul de descoperire antreprenorială, cu precădere pentru IMM-uri pe teme cum ar fi managementul inovării, antreprenoriat, tranziție industrială, economie circulară, transfer tehnologic, tehnologiile avansate, proprietate intelectuală, etc, (inclusiv maparea nevoilor de formare, dezvoltarea programului de formare, implementarea, evaluarea și diseminarea rezultatelor);

- achiziționarea de servicii de transfer tehnologic specifice, inclusiv formarea de competențe în rândul angajaților EITT acreditate, pentru livrarea și promovarea unor servicii de calitate, cooperarea cu mediul antreprenorial, pentru a crește viabilitatea comercială și relevanța pe piață a proiectelor lor de cercetare, precum și capacitatea lor de a participa la procese de inovare interactive și deschise și pentru rețelizare națională și internațională în domeniile de specializare inteligentă.

OS a (iv) nu va finanța activități specifice FSE+, așa cum sunt ele definite în art. 4, pct 1 al Regulamentului (UE) 2021/1057 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Fondul social european Plus (FSE+) sau cursuri de calificare pentru competențe orizontale (ex: aptitudini digitale de bază).

Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă și antreprenariat se poate realiza doar în cadrul domeniilor de specializare inteligentă.

Forma de sprijin va fi grantul nerambursabil, cu respectarea regulilor de ajutor de stat (ex: ajutor de minimis pentru dezvoltarea și formarea de competențe cheie pentru specializare inteligentă, servicii de transfer tehnologic).

Acțiunea 1.7 nu are un potențial impact negativ semnificativ asupra mediului prin natura sa.

În domeniul privind **dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă** s-a avut în vedere complementaritatea cu POCIDIF, POEO și POTJ.

POCIDIF va oferi sprijin pentru capacitate administrativă a actorilor implicați în MDA (așa cum rezultă din Metodologia de desfășurare a procesului de descoperire antreprenorială la nivel național din SNCDI) și dezvoltarea de abilități și competențe privind utilizarea echipamentelor achiziționate în cadrul programului.

Prin **POEO** va fi asigurată adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic, precum și acțiuni de antreprenariat și economie socială.

POTJ va finanța prin prioritatea 4. – *O tranziție justă bazată pe creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă calificată* programe de calificare sau instruire adaptate nevoilor forței de muncă și a actualilor și potențialilor angajatori sprijind inclusiv reinserția pe piața forței de muncă a grupurilor vulnerabile.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul țintă vizat de această acțiune este reprezentat de IMM-uri, organisme de cercetare, organisme de formare, EITT-uri, antreprenori, angajați ai IMM-urilor, ONG-uri.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante.

În ceea ce privește ES, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

PR SE abordează orizontal integrarea sistematică a acestor principii în toate fazele, respectiv programare, implementare, monitorizare, raportare și evaluare la toate nivelurile de guvernare și management, precum și pentru toți actorii implicați.

Asigurarea îndeplinirii acestor principii la nivelul intervențiilor finanțate presupune includerea de condiții clare în ghidurile solicitanților cu privire la egalitatea de gen, interzicerea oricăror acțiuni care au potențialul de a discrimina pe bază de sex, rasă sau origine etnică, dizabilitate, vârstă sau orientare sexuală; interzicerea oricăror acțiuni care contribuie, sub orice formă, la segregare sau excluziune; facilitarea accesului persoanelor cu mobilitate redusă.

Se va încuraja utilizarea noilor tehnologii, inclusiv accesibilizarea paginilor web pentru persoanele cu diferite dizabilități sau persoanele în vârstă, accesul nelimitat și nediscriminatoriu la activitățile de formare oferite.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza întreg teritoriul RDSE.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La nivel european PRSE se află în sinergie cu Programul Transnațional Dunărea (construire structuri de cooperare, crearea de platforme care să permită transferul de cunoștințe și competențe, construirea de sinergii interregionale pentru dezvoltarea strategiilor și politicilor regionale de specializare inteligentă, măsuri pentru regiuni care să permită schimb de experiență în implementarea strategiilor de specializare inteligentă).

Activitățile PRSE contribuie la atingerea obiectivelor SUERD pilonul 3 Creșterea prosperității în regiunea Dunării – AP 9 Investiția în oameni și capacități.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Necesitatea colaborării agenților economici cu institutele de cercetare și transfer tehnologic, pentru a-și crește competitivitatea și a înțelege importanța inovării și specializării inteligente, a reieșit în urma defășurării EDP-uri. Pentru a putea fi eficienți în cadrul acestor procese desfășurate în contextul Strategiei Regionale de Specializare Inteligentă a Regiunii Sud-Est este necesară existența unei resurse umane pregătite pentru acest domeniu.

Ațiunile propuse sunt soft, nu generează în mod direct venituri și sunt menite să contribuie la consolidarea ecosistemului regional de Inovare. În consecință, forma de sprijin utilizată va fi grantul nerambursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO101	IMM-uri care investesc în competențe pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenoriat	întreprinderi	53,00	215,00
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S2	Entități de inovare și transfer tehnologic care investesc în competențe pentru specializare inteligentă	Entități de inovare și transfer tehnologic	2,00	4,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
------------	-------------------	------	----------------------	----	-----------	-------------------	-----------------------	-------------------	--------------	---------------	------------

1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR98	Angajați din IMM-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă, pentru tranziție industrială și antreprenariat (pe tip de competențe: tehnice, de management, de antreprenariat, ecologice, altele)	participanți	0,00	2021-2029	1.170,00	MySmis	
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S3	Angajați din EITT-uri care finalizează programe de formare a competențelor pentru specializare inteligentă	Persoane	0,00	2021-2029	40,00	MySmis	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	023. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială, antreprenariat și adaptabilitatea întreprinderilor la schimbare	5.000.000,00
1	RSO1.4	Total			5.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	5.000.000,00
1	RSO1.4	Total			5.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	5.000.000,00
1	RSO1.4	Total			5.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
1	RSO1.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	5.000.000,00
1	RSO1.4	Total			5.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 2. O regiune cu localități prietenoase cu mediul și mai rezilientă la riscuri

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale

RST menționează că, în sectorul rezidențial, consumul final de energie a scăzut cu 8,4%, de la 8,10 Mtep la 7,42 Mtep, trend menținut și datorită implementării intervențiilor naționale și europene pentru creșterea eficienței energetice. Conform PNIESC, la nivel sectorial, sectorul rezidențial a avut cea mai mare pondere în total consum final de energie. Reducerea consumului final de energie va influența indirect calitatea aerului, măsurile de eficiență energetică alături de cele dedicate biodiversității și mobilității verzi contribuind la reducerea poluării în mediul urban.

SNRTL presupune, suplimentar renovării în scopul creșterii eficienței energetice, adoptarea tehnologiilor SRE, ce vor susține îndeplinirea țintelor SRE-E și SRE-Î&R și a obiectivelor Directivei 2018/2001 / UE la nivelul anului 2030. Strategia are în vedere trei pachete de renovare dintre care, pachetul mediu - renovare cu o utilizare minimă a soluțiilor de energie din surse regenerabile și pachetul maximal - renovare aprofundată, inclusiv toate opțiunile privind energia din surse regenerabile sunt avute în vedere de PR SE.

RDSE se situa în anul 2019 pe locul II la nivel național în ceea ce privește clădirile construite înainte de anul 1990 (peste 1.500 cladiri publice din care 438 apartin autoritatilor publice centrale si peste 1,135 mil locuinte rezidentiale).

Majoritatea oraselor au un procent de maxim (20%) cladiri rezidentiale reabilitate termic, cu interventii care cuprind predominant doar actiuni de izolare exterioară și se caracterizează prin confort si eficienta energetica scazuta, în raport cu standardele actuale.

Reabilitarea termică a generat interes considerabil în perioada de programare 2014-2020. POR 2014-2020 a fost finanțat proiecte pentru peste 1300 de locuințe rezidențiale și 100 clădiri publice, evidențiind faptul că investițiile au fost eficiente din punctul de vedere al raportului cost/beneficiu pentru a realiza reduceri de CO2 (cu un cost mediu de doar 2.987 € și 9.267 €/tonă CO2 echivalent pentru clădirile rezidențiale și respectiv cele publice). Dintre cele 95 proiecte contractate, 94 proiecte au asumat o reducere a consumului anual specific de energie primară mai mare de 40%.

Nivelul de co-finanțare de doar 60% FEDR pentru clădirile rezidențiale, reguli birocratice și restrictive legate de acordul proprietarilor și obligativitatea ca agenții economici localizați în blocuri să asigure 100% din cheltuielile aferente reabilitării, au făcut ca acestea să nu fie atractive pentru beneficiari.

În perspectiva acestor *lecții învățate*, PR SE va avea în vedere simplificarea procedurilor de accesare a fondurilor (ex. simplificarea evaluării cererilor de finanțare) și includerea clădirilor cu statut de monument în categoria activitatilor eligibile. PR SE va avea în vedere finanțarea unor intervenții care asigură o reducere semnificativă a consumului de energie.

Criteriile de prioritizare vor fi ținute cont de sărăcia energetică și nivelul scăzut al performanței energetice. Cheltuielile de consolidare vor fi eligibile într-un procent limitat, fiind considerate cheltuieli conexe investiției principale pentru asigurarea sănătății/siguranței elementelor construite/reabilitate. În cazul clădirilor cu risc seismic semnificativ (**Rs I și RsII**), pentru care consolidarea va fi asigurată prin acțiunea 2.2 vor fi lansate apeluri dedicate **pentru** intervențiile de asigurare a eficienței energetice.

PR SE are în vedere atingerea unui nivel de performanță energetică aferent clasei A din Certificatul de Performanță Energetică. Sprijinul financiar se va acorda în mod diferențiat, în funcție de economiile de energie realizate în cadrul proiectului.

În cazul intervențiilor care vizează îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor rezidențiale, se va încuraja/prioritiza accesul la finanțare luând în calcul criteriile care vizează: dimensiunea clădirii (nr. de apartamente, regim înălțime), performanța energetică a clădirii, targetul proiectelor propuse (cel puțin economie energetică de 40%), procentul proprietarilor cu venituri reduse.

Măsurile de eficiență energetică vizează clădirile **publice (inclusiv cele de patrimoniu) utilizate full-time cu scop public și** au ca scop, reabilitarea energetică. Vor fi eligibile toate tipurile de clădiri publice administrate de autoritățile publice, criteriile de prioritizare vizând: funcția socială (educație, sănătate, activități sociale etc), suprafața utilă a clădirii, intensitatea utilizării, targetul stabilit de reducere a emisiilor anuale echivalent, economie energetică de cel puțin 40%

Reducerea consumului final de energie va influența indirect calitatea aerului, măsurile de eficiență energetică alături de cele dedicate biodiversității și mobilității verzi contribuind la reducerea poluării în mediul urban, contribuind la atingerea ob. 7 ENERGIE CURATĂ al SNDD 2030 în ceea ce privește reducerea cu 19% a consumului intern de energie primară și reșterea ponderii surselor de energie regenerabilă.

Măsurile propuse pentru creșterea eficienței energetice a clădirilor vor avea în vedere pachetele de renovare aferente SNRTL și vor fi condiționate și fundamentate pe baza recomandărilor auditului energetic și certificatelor de performanță energetică emise conform metodologiei de calcul a performanței energetice a clădirilor, precum și de certificate ex-post după realizarea intervențiilor și vor fi finanțate în baza PAED-urilor. Beneficiarii vor fi încurajați să aibă în vedere la implementarea proiectului sustenabilitatea mediului.

La nivelul Regiunii Sud-Est, sunt avute în vedere acțiuni care să sprijine beneficiarii publici în pregătirea proiectelor (facilitatea ELENA). Pentru a încuraja utilizarea facilității ELENA, se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni atât pentru sectorul rezidențial, cât și pentru clădirile publice se referă la:

- Îmbunătățirea eficienței energetice prin reabilitarea termică a elementelor de construcție,

- Instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile (ex. panouri solare, pompe de căldură)
- Reabilitarea si/sau modernizarea sistemelor electrice/de iluminat
- Sisteme de management energetic integrat al clădirilor (BMS) în vederea monitorizării și menținerii indicatorilor privind consumurile și emisiile;
- Audit energetic ex/post intervenție;
- Consolidarea capacității administrative a autoritatii de management și beneficiarilor în domeniul eficienței energetice, campanii de informare, educație și constientizare etc.

Măsuri complementare intervențiilor de îmbunătățire a eficienței energetice (valoare eligibilă cumulată limitată la 15% din valoarea eligibilă a proiectului):

- măsuri de consolidare/reabilitare a elementelor de construcție.

- activități care contribuie la îmbunătățirea performanței energetice (ex reabilitare lift, realizare lucrări de bransare /rebransare a blocului/locuinței la sistemul centralizat de producere și furnizare a energiei termice; echipamente de monitorizare a consumului de energie pentru încălzire și apă caldă; etc)

- măsuri conexe și orice alte activități care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului și/sau care includ lucrări de intervenție aferente investiției de bază (în sensul funcționalității pentru eficiența energetică, necesităților de a asigura accesibilitatea inclusiv pentru persoanele cu dizabilități, sănătatea sau siguranța clădirii)- audit energetic ex/post intervenție

- susținerea capacității de implementare a proiectului pentru beneficiarii publici

Acțiunea 2.1 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în cadrul PNRR.

Complementarități

PODD sprijină îmbunătățirea eficienței energetice a IMM-urilor și a întreprinderilor mari, creșterea eficienței energetice în sistemele de producere, transport și distribuție a energiei, precum și investiții pentru utilizarea surselor de energie regenerabilă.

POTJ are în vedere finanțări privind Investiții în noi capacități verzi de producție energie electrică din surse regenerabile de energie (eolian, fotovoltaic); investiții în dezvoltarea de Soluții inovative de stocare.

PAP acordă sprijin pentru investiții care pot viza inclusiv eficiența energetică a IMM din sectorul pescăresc în cadrul proiectelor de modernizare a acestora.

PNNR – componenta 5 Valul renovarii, asigură eficiența energetică a clădirilor publice și rezidențiale - dubla finanțare este avută în vedere prin verificarea proiectelor depuse în raport cu cele finanțate prin PR SE.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate instituțiile publice și părțile interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor.

- Entități publice locale/ centrale;
- Asociații de locatari/ locatarii din blocurile de locuințe;
- Locuitorii din Regiunea Sud-Est - mediul urban și rural care locuiesc în clădirile cu funcție rezidențială și/sau utilizează clădirile publice renovate energetic

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu **criteriile de îndeplinire a condiției favorabile** *”Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights”*.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorabile care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii clădirilor rezidențiale și publice la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces pentru toate tipurile de clădiri (rezidențiale și publice) și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a clădirilor publice pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

Investițiile în clădiri publice cu caracter social se vor implementa atât în mediul urban, cât și în mediul rural, contribuind astfel la susținerea incluziunii sociale și reducerea sărăciei energetice.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investitiile in cladiri avand functie rezidentiala se vor implementa in mediul urban, iar cele in cladirile publice se vor implementa atat in mediul urban, cat si in mediul rural.

In cadrul Actiunii 2.1, toate investitiile vor viza inclusiv teritoriul **ITI Delta Dunarii**, unde vor fi implementate în acord cu SIDD-DD.

În teritoriul **ITI Delta Dunării**, nevoile de reabilitare energetică a clădirilor publice sunt semnificative și în zona rurala, unde investițiile de acest tip au fost foarte reduse dată fiind capacitatea administrativă și financiară scăzută a autoritatilor publice locale. Prin urmare, PR SE va viza și acest teritoriu pentru a contribui la reducerea disparităților și la incluziune socială, prioritizând intervențiile dedicate infrastructurilor educaționale și sociale (școli, unități saniare, etc.).

Alocarea financiară pentru OS b(i) nu se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Obiectivele privind eficiența energetică, cele legate de energie și climă precum cele legate de surse regenerabile, reducerea emisiilor de energie și gaze cu efect de seră sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțări la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Green Deal.

În acest context, PR SE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnațional. Alături de MLDP, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027 pentru consolidarea capacității lor de dezvoltare a politicilor publice în domeniul eficienței energetice (beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor locale, cu regiuni precum regiunea Veneto - Italia, Noua Aquitania - Franța, Sicilia - Italia, Macedonia de Vest - Grecia, Regiunea Abruzzo – Italia, Regiunea Boemia Centrală – Praga/Cehia).

În calitate de co-inițiatori SUERD România, prin regiunile sale, își propune să participe activ la atingerea obiectivelor acestora pentru perioada 2021-2027 așa cum sunt ele definite în noul Plan de Acțiune. Astfel, Prioritatea 2 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritate 2 a SUERD care promovează eficiența energetică și utilizarea energiei regenerabile în clădiri (acțiunile 1 și 2 - AP2 „Energie sustenabilă”), precum și consolidarea

capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul eficienței energetice. AM PR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilită ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (SUERD) în programele UE.

Mai mult, experiența Regiunii Sud-Est în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România – Bulgaria și România – Ucraina.

Totodată, Prioritatea 3 PR SE este aliniată cu Prioritatea 2 a Interreg VI B Danube, ambele susținând elemente integrate pentru conservarea patrimoniului cultural.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Instrumentele financiare vor susține eficiența energetică în clădirile rezidențiale (locuințe individuale și multifamiliale). Cu asistența BM este analizată soluția de a oferi împrumuturi parțial subvenționate, combinate cu granturi. Alocarea pentru acest IF a unui total de 20 de milioane de euro (10 milioane euro pentru blocurile de locuințe și 10 milioane pentru locuințe individuale). Această abordare va contribui la creșterea gradului de conștientizare privind beneficiile investițiilor prin utilizarea IF în eficiența energetică și creșterea apetitului pentru astfel de investiții.

Granturi vor fi acordate pentru eficiența energetică în clădirile publice, dat fiind că autoritățile publice locale care au în proprietate aceste imobile au o capacitate de finanțare redusă din surse publice și gradul de îndatorare este limitat. Investițiile nu sunt generatoare de profit, fiind destinate reducerii emisiilor GES.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO18	Locuințe cu performanță energetică îmbunătățită	locuințe	600,00	6.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO19	Clădiri publice cu performanță energetică îmbunătățită	metri pătrați	22.714,00	227.146,00

2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	187.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	1,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR26	Consum anual de energie primară (din care: al locuințelor, clădirilor publice, întreprinderilor etc.)	MWh/an	197.539,00	2021-2029	86.874,00	Valori istorice	
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR29	Emisii de gaze cu efect de seră estimate	echivalent tone de CO2/an	32.632,00	2021-2029	12.279,00	Valori istorice	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	042. Renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	49.950.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	045. Renovarea în vederea creșterii eficienței energetice sau măsuri de eficiență energetică legate de infrastructurile publice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică	119.900.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	169. Inițiative de dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	150.000,00
2	RSO2.1	Total			170.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	150.000.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Sprijin prin instrumente financiare: împrumut	10.000.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	05. Sprijin prin instrumente financiare: Granturi în cadrul unei operațiuni privind instrumentul financiar	10.000.000,00
2	RSO2.1	Total			170.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	11.985.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	5.000.000,00
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	153.015.000,00
2	RSO2.1	Total			170.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	170.000.000,00
2	RSO2.1	Total			170.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic (acțiune strategică)

Teritoriul RDSE are un potențial seismic ridicat, aspect evidențiat de studiile de hazard seismic și de prevederile codului de proiectare seismică P100-1. Practic, în orice moment se poate produce un cutremur cu magnitudine mai mare de 7 în Zona Seismică Vrancea, la adâncimi între 60 și 180 km. Județele VN, BR, BZ sunt caracterizate macroseismic **ag 0,4-0,35**, conform SR 11100/1-93 „Zonarea seismică a României”.

RDSE are un fond de cladiri important, construit anterior anului 1989. Conform datelor INS / Tempo, 2020, numai printre activele din domeniu public care găzduiesc servicii publice de importanță critică (sanatate, educatie) există peste 70 de unități medicale (spitale și policlinici) și peste 800 de unități de învățământ (primar, gimnazial, universitar) aflate în clădiri supuse riscului seismic.

Coroborate, aceste caracteristici locale indică faptul că investițiile pentru consolidarea clădirilor aflate în risc seismic reprezintă o măsură percepută de societate ca fiind deosebit de importantă, cu atât mai mult cu cât intervențiile de acest tip au fost limitate și sporadice într-un teritoriu extrem de vulnerabil la acest risc.

Prin POR 2014-2020 intervențiile pentru consolidarea clădirilor publice au fost limitate la 15% din valoarea cheltuielilor eligibile în cadrul proiectelor dedicate îmbunătățirii eficienței energetice. Aceste alocări, insuficiente având în vedere costul ridicat al acestui tip de intervenții, nu au permis realizarea unor lucrări de consolidare aprofundată.

Informațiile primite din partea autorităților publice locale urbane au relevat ca fiind prioritare 113 clădiri cu funcțiuni în domeniile sănătate și educație care necesită intervenții pentru consolidare aprofundată. Unele dintre acestea reprezintă clădiri de patrimoniu, caz în care intervențiile presupun respectarea unor norme speciale. Consolidarea clădirilor de patrimoniu este implicit mai scumpă și presupune un proces mai complex și de durată (autorizații suplimentare, verificarea proiectării și execuției de către experți în patrimoniu atestați de către Ministerul Culturii, etc.).

Criteriile de prioritizare a proiectelor vor viza: funcția socială (educatie, sanatate, activitati sociale etc), gradul de risc seismic, suprafata utila a cladirii, intensitatea utila a cladirii, intensitatea utilizarii, targetul stabilit de reducere a emisiilor anuale echivalent CO2 si a consumului anual de energie primara, gradul de crestere a performantei energetice.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- evaluarea structurală a clădirii pentru a determina nivelul său de vulnerabilitate seismică.
- consolidare structurală, conform expertizelor tehnice și ținând cont de viabilitatea economică a soluțiilor propuse
- alte activități conexe care contribuie la realizarea obiectivelor proiectului și/sau care includ lucrări de intervenție aferente investiției de bază

În implementare este avută în vedere următoarea abordare:

-Prin Ghidurile solicitantului se va specifica faptul că beneficiarul trebuie să elaboreze documentația tehnică având în vedere atât consolidarea seismică cât și eficientizarea energetică;

-Intervențiile asupra imobilului vizat vor fi finanțate/decontate separat pentru partea de consolidare seismică în cadrul acțiunii 2.2, respectiv pentru eficiența energetică în cadrul apelului dedicat din Acțiunea 2.1.

La nivel național este în curs de elaborare *Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic 2050* care va urmări o abordare integrată, investițiile fiind aliniată cu Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung.

Complementaritate

Intervențiile sunt complementare cu cele realizate prin **PODD** care va finanța riscul la inundații, secetă, eroziune costieră și sistemul de management al riscurilor.

PNRR susține proiecte de renovare integrată (eficiență energetică și consolidare seismică) atât pentru clădiri publice cât și pentru cele rezidențiale - dubla finanțare este avută în vedere prin verificarea proiectelor depuse în raport cu cele finanțate prin PR SE.

Acțiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene

Stabilirea acestei acțiuni a avut în vedere caracteristicile teritoriale ale regiunii, reducerea semnificativă a terenurilor împădurite și schimbările climatice care afectează teritoriul RDSE.

Creșterea suprafeței ocupate cu păduri este unul dintre obiectivele SNDD 2030.

Degradarea mediului înconjurător manifestată în ultimele decenii prin modificări radicale ale geosistemelor pe spații mari, cu instalarea unor dezechilibre ecologice cronice impune luarea de măsuri urgente în vederea stopării și micșorării dezechilibrelor create. Vegetația forestieră constituie o adevărată barieră biologică atât împotriva poluanților de orice fel și împotriva factorilor climatici dăunători. Crearea perdelelor forestiere de protecție contribuie la creșterea suprafeței împădurite și la ameliorarea climatică, economică și estetică-sanitară a terenurilor.

Perdelele sunt soluția cea mai eficientă pentru protejarea căilor de comunicații împotriva înzăpezirii, riscurilor generate de vânturile puternice, degradarea solului și a căii rutiere sub efectul temperaturilor înalte, contribuind totodată la menținere și creștere a biodiversității, reducerea emisiilor gazelor cu efect de seră și păstrarea unui microclimat prielnic, benefic inclusiv pentru zonele agricole adiacente creșterea rezerva de apă a solului, dar și la reducerea blocajelor de trafic generate de intemperii (vânt puternic, viscol, înzăpeziri, etc). Pe lângă influența pozitivă asupra condițiilor de climă, perdelele nou create pot contribui și la creșterea diversității biologice la nivel local prin refacerea habitatelor și ecosistemelor și crearea de zone de tranziție propice dezvoltării populațiilor de insecte, păsări și mamifere.

Deși există cadrul legal pentru acest tip de investiții, prin programul național de realizare a perdelelor forestiere de protecție inițiat în 2002, doar 1% din suprafața impusă prin lege a fost plantată cu arbori. În conformitate cu prevederile art. 3 din Legea 289/2002, această acțiune este declarată de utilitate publică, iar perdelele forestiere de protecție declarate bun de interes național.

Înființarea de perdele forestiere contribuie la atingerea obiectivelor PEE și Strategiei UE privind biodiversitatea 2030 privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % în 2030 și de neutralitate climatică în 2050, precum și la îndeplinirea angajamentului UE de a spori absorbțiile cu ajutorul absorbantilor naturali și plantarea a cel puțin 3 miliarde de copaci suplimentari.

Teritoriul RDSE este în general afectat de schimbările climatice în ultimii ani, seceta, deșertificarea, vânturi dominate cu viteze de până la 80 - 100 km/oră, ninsoarele abundente și viscolul afectând major desfășurarea circulației rutiere.

Implementarea se va face prin proiecte inițiate de CJ în parteneriat cu APL care au în proprietate terenurile respective. În cazul în care vor fi necesare exproprieri, se vor asigura costurile de expropriere într-o marjă de maxim 10 % din costul investiției de baza. Terenurile pe care vor fi înființate perdelele sunt, în general, terenuri cu destinație agricolă, urmând ca la momentul înființării plantației să fie schimbată categoria de folosință în forestier și incluse în fondul forestier național, administrat de Regia Națională a Pădurilor prin Direcțiile Silvice județene. Tipurile de măsuri previzionate în cadrul acestei acțiuni se referă la:

- elaborarea documentațiilor tehnice;
- achiziția de teren;
- lucrări de înființare a plantației;
- întreținerea plantațiilor pe o perioadă de maximum 6 ani, conform proiectului tehnic de împădurire.

Implementarea și asigurarea durabilității intervențiilor va avea în vedere prevederile legislației naționale (Legea 289/2002 privind perdelele forestiere de protecție, Legea 213/2013, Ordinul de ministru nr. 636/2002 privind aprobarea Îndrumărilor tehnice silvice pentru înființarea, îngrijirea și conducerea

vegetației forestiere din perdelele forestiere de protecție), precum și asigurarea protejării ecosistemelor locale. Implemmentarea intervențiilor nu vor impacta și/sau vor avea un impact pozitiv asupra siturilor Natura 2000 (dacă acestea există în arealul de implementare a proiectelor).

Acțiunea este complementară cu intervențiile finanțate prin PNRR, Componenta 2. Păduri și Protecția biodiversității, Investiția 1 (detalii în Anexa 3).

Acțiunile 2.2 și 2.3 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Acțiunile contribuie la SNDD, ob 13 - ACȚIUNE ÎN DOMENIUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE, consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a Ro la riscurile legate de climă și dezastre naturale.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate instituțiile publice și părțile interesate private (ONG-uri, antreprenori, etc.) care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul operațiunilor 2.2 și 2.3.

- Entități publice locale/ centrale;
- Cetățeni, elevi studenți
- Angajați ai administrației publice locale
- Cetățeni/antreprenori care tranzitează drumurile județene
- Turiști

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile *”Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights”*.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În cazul operațiunii 2.2, intervențiile vizate vor include măsuri de adaptare a infrastructurii clădirilor publice la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a clădirilor publice pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

Investițiile în clădiri publice vor fi prioritizate având în vedere caracterul social/importanța comunitară, contribuind astfel la susținerea incluziunii sociale.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic vizează zonele urbane, inclusiv cele din teritoriul ITI Delta Dunării

Actiunea 2.3. Dezvoltarea de perdele forestiere de-a lungul drumurilor județene vizează tot teritoriul RDSE

Nu sunt avute în vedere instrumente de planificare teritorială.

Alocarea financiară pentru os b(iv) nu se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Obiectivele privind Acțiunile 2.2 și 2.3 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțări la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal).

În acest context, PR SE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnațional la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MLDPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027 pentru consolidarea capacității lor de dezvoltare a politicilor publice în domeniul eficienței energetice.

În calitate de co-inițitoare SUERD România, prin regiunile sale, își propune să participe activ la atingerea obiectivelor acesteia pentru perioada 2021-2027 așa cum sunt ele definite în noul Plan de Acțiune. Astfel, Prioritatea 2 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritate 2 a SUERD care promovează eficiența energetică și utilizarea energiei regenerabile în clădiri (acțiunile 1 și 2 - AP2 „Energie sustenabilă”), precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul eficienței energetice. AM PR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilite ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE.

Mai mult, experienta Regiunii Sud-Est in programele transfrontaliere este una bogata prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din aceasta zona in programe precu Romania – Bulgaria si Romania – Ukraina.

Totodată, Prioritatea 2 PR SE este aliniata cu Prioritatea 2 a Interreg VI B Danube, ambele susținând elemente integrate pentru conservarea patrimoniului cultural.

Actiunile propuse sprijina indeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunarii, AP 6- Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului, Actiunea 4 – Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Forma de finanțare este grant-ul dat fiind că investițiile nu sunt generatoare de profit, iar beneficiarii sunt Consiliile Județene care au o capacitate de finanțare redusă și gradul de lor de îndatorare este limitat prin lege.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	187.000,00
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	1,00	1,00
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S4	Clădiri publice care beneficiază de lucrări de consolidare	mp	0,00	40.615,00
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S5	Infrastructuri verzi construite sau optimizate pentru adaptarea la schimbările climatice	km	4,20	227.146,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S6	Utilizatori ai clădirilor care beneficiază de clădirile consolidate	Număr persoane	0,00	2021-2029	281.459,00	MySmis	
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S7	Utilizatori ai infrastructurii care beneficiază de infrastructura verde construită sau optimizată pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	Număr persoane	0,00	2021-2029	219.000,00	MySmis	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	060. Măsurile de adaptare la schimbările climatice și prevenirea și gestionarea riscurilor legate de climă: altele, de exemplu furtuni și secetă (inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice)	18.583.204,00
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	061. Prevenirea și gestionarea riscurilor naturale care nu au legătură cu clima (de exemplu cutremurele) și ale riscurilor legate de activitățile umane (de exemplu accidente tehnologice), inclusiv sensibilizare, sisteme și infrastructuri de protecție civilă și de gestionare a dezastrelor, abordări ecosistemice	90.727.211,00
2	RSO2.4	Total			109.310.415,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	109.310.415,00
2	RSO2.4	Total			109.310.415,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	9.072.721,00
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	1.858.320,00
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	98.379.374,00
2	RSO2.4	Total			109.310.415,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.4	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	109.310.415,00
2	RSO2.4	Total			109.310.415,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 2.4. Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate

În context urban, spațiul public are un rol esențial în transformarea orașelor și în definirea modului în care acesta este perceput de locuitori/vizitatori/utilizatori. Pe măsura ce orașele și populația urbană continuă să se transforme, este necesară regândirea modului în care se folosește spațiul, cu precădere cel cu funcțiune publică, acesta reprezentând spațiul interacțiunii sociale, creativității, activităților economice și divertismentului, aspecte care contribuie la sporirea atractivității unui oraș.

Pe fondul intensificării traficului și a creșterii alarmante a poluării în mediul urban, sunt necesare măsuri urgente și consistente de atenuare a acestor efecte negative asupra sănătății și calității vieții locuitorilor. Spațiul verde are un rol esențial în această privință.

În RDSE, 55,5% din populație trăiește în mediul urban, de cele mai multe ori în cartiere de blocuri care se confruntă cu probleme care țin de amenajarea improprie/lipsa spațiilor verzi. Suprafața spațiilor verzi în mediul urban a crescut de la 2.243 ha la 2.835 ha, existând însă disparități însemnate în ceea ce privește dimensiunea și calitatea acestora, toate zonele urbane având nevoie de investiții în domeniu.

În anul 2018, RDSE ocupă locul 5 privind suprafața spațiilor verzi din mediul urban. Doar 6 localități urbane din regiune depășesc norma europeană privind spațiile verzi în mediul urban de 26 mp/locuitor, iar 14 localități au mai puțin de 10 mp/locuitor. Din cele 34 orașe ale RDSE, doar 1 depășește suprafața de 52 mp/locuitor, recomandată de Organizația Mondială a Sănătății.

În anul 2018, erau 60 parcuri urbane, cu o suprafață de 563,36 ha (3,74 mp/1000 loc.), iar suprafața spațiilor verzi raportată la populația rezidentă este de 15,46 mp/locuitor sub media națională (26 mp/locuitor).

De asemenea, în majoritatea orașelor există suprafețe de teren neutilizate, degradate, abandonate care contribuie la menținerea aspectului inestetic al unor zone din cadul orașelor. În aceste cazuri, se va ține seama de principiul ”poluatorul plătește”

Odată cu ratificarea la nivel național a Cartei de la Leipzig pentru orașe europene durabile, printre altele, una dintre priorități este crearea și asigurarea unor spații publice de calitate. Intervențiile verzi sprijină implementarea și respectarea legislației și politicilor UE, cum ar fi: protecția naturii, calitatea aerului, a apei, politicile de adaptare și atenuare a schimbărilor climatice etc. Infrastructura verde are rolul de a îmbunătăți calitatea vieții în multe moduri, abordând aspectele de mediu, sociale și economice, bazate pe utilizarea multifuncțională a capitalului natural.

Crearea/modernizarea unei infrastructuri verzi urbane în condiții de siguranță publică (elemente contribuie la reducerea riscului de vandalizare și infracționalitate) va facilita vizibilitatea localităților, va regla ecosistemul urban, va contribui la ameliorarea problemelor legate de schimbări climatice, managementul apelor și calitatea aerului și va spori atractivitatea locală și atașamentul cetățenilor față de localitate.

În integralitate, proiectele finanțate prin PRSE vor contribui la îmbunătățirea infrastructurii verzi, prin adoptarea unor soluții care să permită reducerea amprentei ecologice a componentei antropice.

Tipuri de intervenții:

- crearea/ extinderea/ modernizarea de spații verzi din intravilanul localităților urbane – investiții atât asupra spațiilor verzi existente, cât și asupra unor terenuri dezafectate/abandonate/degradate care sunt propuse a fi transformate în spații verzi definite de legislația națională:
- crearea/ extinderea/ modernizarea spațiilor verzi publice urbane cu acces nelimitat (parcuri, grădini, scuaruri publice etc)
- plantarea de arbori și reabilitarea fondului vegetal, prin completarea și înlocuirea de arbori crearea de aliniamente plantate
- realizarea, extinderea și modernizarea parcuri/păduri urbane/păduri-parc și a parcurilor dendrologice
- amenajarea zonelor verzi din cadrul grădinilor botanice
- spații verzi pentru protecția lacurilor și cursurilor de apă (zona de maluri și zona de deasupra malurilor)
- lucrări verzi, acoperisuri verzi, pereti verzi, terase/balcoane cu grădini și spații verzi etc.
- susținerea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare a proiectelor

În cazul în care vor fi necesare achiziții de terenuri, se vor asigura costurile de expropriere într-o marjă de costuri adiacente de maxim 10% din costul investiției de bază. În cazul siturilor abandonate și al siturilor utilizate anterior pentru activități industriale care includ clădiri, această limită se majorează la 15 %.

Activitățile auxiliare vor fi limitate la maxim 10 % din cheltuielile eligibile reprezentând sisteme de întreținere a spațiilor verzi și a vegetației naturale, elemente de siguranță, etc.

Intervențiile vor avea în vedere interdependența acțiunilor și dezvoltarea ecosistemului urban în ansamblu, rezultatele și beneficiile pe termen lung, nevoile și provocările zonelor, încurajarea spiritului civic și a colaborării între mediul public și privat, fiind prioritizate proiectele raportat la ritmul de creștere a spațiului verde/locuitor (ținând cont de faptul că necesarul de spațiu verde/locuitor este mai mare în unele orașe decât în altele) și cele integrate care vizează și alte aspecte (regenerare urbană, protecția mediului și a ecosistemului natural, etc) .

Se va urmări respectarea art. 73 alin. (2) CPR cu privire la parcurgerea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, iar proiectele care intra sub incidența Directivei 92/43(CEE) vor face obiectul procedurii de evaluare adecvate privind efectele potențiale asupra Siturilor Natura 2000.

Acțiunea 2.4 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Acțiunea 2.5 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000

Delta Dunării este unica deltă din lume care a fost declarată rezervație a biosferei, fiind una din cele mai vaste zone umede din lume (incluzând mlaștini de apă dulce, lacuri și iazuri, cursuri de apă și canale etc.) din punct de vedere al habitatelor reprezentative pentru păsările acvatice, având cea mai întinsă zonă compactă de stufărișuri de pe planetă, 30 de tipuri de ecosisteme, cu o suprafață de 580.000 ha, ce reprezintă circa 2 % din suprafața României (locul 22 între deltele lumii și locul 3 în Europa). Doar 9% din zonă se află permanent deasupra apei.

SIDD DD identifică degradări la nivelul biosferei (reducerea habitatelor de zonă umedă, sedimentarea accelerată și eutrofizarea, asociat cu dezvoltarea populațiilor de alge, declinul unor populații de pești, blocarea rutelor de migrație, degradarea vegetației, inclusiv cea forestieră, managementul insuficient și ineficient al deșeurilor) din cauza colmatării lacurilor/canalelor și reducerii zonelor de reproducere naturală a peștilor, lucrărilor neadecvate de amenajare a teritoriului, exploatării stufului și distrugerii vegetației forestiere, creșterea cantității de deșuri produsă de localnici și turiști.

Pentru protecția și restaurarea siturilor Natura 2000, în acord cu PRIORITISED ACTION FRAMEWORK (PAF) FOR NATURA 2000 in RO (<http://mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/RO%20PAF.pdf>), sunt avute în vedere intervenții precum:

- refacerea sistemelor ecologice și a habitatelor naturale prin lucrări de decolmatare și reconstrucție ecologică,
- intervenții fizice în vederea refacerii circulației naturale a apei și a zonelor cu habitate importante,
- reîmpădurirea/renaturarea suprafețelor în care vegetația naturală, inclusiv cea forestieră este degradată,
- perdele forestiere de protecție a brațelor și canalelor DD
- marcarea și semnalizarea zonelor strict protejate și a zonelor tampon și implementarea unui sistem de monitorizare și informare

Acțiunea contribuie la ob 15 VIAȚA TERESTRĂ al SNDD privind conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării.

Complementarități

Intervențiile privind dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate sunt complementare cu **PODD** care are în vedere inventarierea și investigarea preliminară și detaliată a siturilor potențial contaminate și cu **POTJ** care vizează investiții în regenerarea și decontaminarea siturilor poluate, în funcție de prioritățile identificate în planurile de tranziție justă.

Intervențiile pentru infrastructura verde în siturile Natura 2000 sunt complementare cu **PODD** care are în vedere elaborarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000 și a Planurilor de acțiune pentru specii, precum și cu **PNRR** componenta C2- Paduri și protecția biodiversității (detalii în Anexa 3). De asemenea, **PAP** sprijină instituirea și managementul ariilor marine protejate, precum și activitatea durabilă a fermelor de acvacultura care furnizează servicii de mediu, inclusiv a fermelor situate în situri Natura 2000.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 2.4, în principal:

- locuitorii din mediul urban;
- turiști/vizitatori;
- autorități și instituții publice locale
- ONG-uri.
- ARBDD
- Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea persoanelor cu diferite dizabilități. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Intervențiile vor avea în vedere îmbunătățirea accesului persoanelor cu dizabilități la mediul fizic, la produsele informaționale și de comunicare, în condiții de egalitate și nediscriminare.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

În cadrul Acțiunii 2.4, toate investițiile vor viza mediul urban, inclusiv cel din teritoriul ITI Delta Dunării, unde acțiunea va fi implementată în acord cu instrumentul ITI Delta Dunării, bazat pe Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării.

Intervențiile finanțate în cadrul acestei priorități se realizează în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, respectiv Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană (SIDU - în cazul municipiilor) și Strategii de Dezvoltare Urbană (SDU – în cazul orașelor care nu sunt încadrate în categoria ”municipii”), fiind complementare cu alte tipuri de investitii si surse de finantare, în scopul unei dezvoltări durabile.

Accesarea fondurilor va fi realizata pe baza SIDU/SDU si de justificari bazate pe dovezi in ceea ce priveste oportunitatea si rolul investitiilor in ansamblul dezvoltarii, în cadrul instrumentului de Dezvoltare urbana integrată. Abordarea integrata a dezvoltarii urbane vizeaza municipiile resedinta de judet, municipiile si orasele din RDSE si pune accentul pe interventii integrate pentru imbunatatirea infrastructurii verzi.

Alocarea financiară pentru Acțiunea 2.4 se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiunea 2.5 va viza exclusiv teritoriul ITI DD și are în vedere Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile identificate prin PRSE Acțiunea 2.4 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțari la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal). În acest context, PRSE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier și transnațional la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MDLPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027

Astfel, Prioritatea 2 va aduce o contribuție directă și tangibilă la acțiunile Ariei Prioritate 6 a SUE RD Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului (acțiunea 4- Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării), precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul infrastructurii verzi. Mai mult, experiența Regiunii Sud-Est în programele transfrontaliere este una bogată prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din această zonă în programe precum România – Bulgaria, România - Moldova și România – Ucraina.

Acțiunile propuse sprijină îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Regiunea Dunării, AP 6- Biodiversitate, peisaje și calitatea aerului și a solului, Acțiunea 4 – Menținerea și restabilirea elementelor de infrastructură verde și albastră prin dezvoltarea spațială integrată și planificarea conservării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În ceea ce privește tipurile de intervenții cuprinse în cadrul Acțiunilor 2.4. și 2.5 acestea nu generează venituri, iar beneficiarii nu au suficient potențial pentru utilizarea instrumentelor financiare. Intervențiile planificate, caracterizate prin beneficii sociale și asupra mediului, sunt de o asemenea natură încât nu se pot genera venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerabursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	hectare	0,00	24,00
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO37	Suprafața siturilor Natura 2000 care fac obiectul unor măsuri de protecție și de refacere	hectare	20,00	200,00
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	187.000,00
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	1,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR95	Populația care are acces la infrastructuri verzi noi sau îmbunătățite	persoane	0,00	2021-2029	66.000,00	Portofoliul de proiecte al potențialilor beneficiari	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	078. Protejarea, restaurarea și utilizarea durabilă a siturilor Natura 2000	15.000.000,00
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	079. Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră	12.000.000,00
2	RSO2.7	Total			27.000.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	27.000.000,00
2	RSO2.7	Total			27.000.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	1.344.466,00
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	15.000.000,00
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	18. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Municipii, orașe și suburbii	10.655.534,00
2	RSO2.7	Total			27.000.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
2	RSO2.7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	27.000.000,00
2	RSO2.7	Total			27.000.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 3. O regiune cu emisii de carbon reduse (Obiectivul specific privind mobilitatea urbană prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (b) punctul (viii) din Regulamentul FEDR și Fondul de coeziune)

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO2.8. Promovarea mobilității urbane multimodale sustenabile, ca parte a tranziției către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședința de județ și zona lor funcțională prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila

RDSE se confruntă cu numeroase provocări în ceea ce privește calitatea mediului urban și mobilitatea urbană. În anul 2018, un procent de 10,69% din totalul **transportului local de pasageri** existent la nivel național se desfășoară în mediul urban din RDSE, iar ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport motorizat este de aproximativ 51,73%, în timp ce ponderea deplasărilor efectuate cu mijloace de transport public este de doar 17,73%.

Calitatea transportului public rămâne problematică, fiind afectată în special de vechimea mijloacelor de transport și lipsa sistemelor de management al serviciului. Investițiile în ceea ce privește transportul public electric sau ecologic sunt insuficiente față de nevoile existente, astfel încât transportul public să poată deveni o alternativă viabilă pentru transportul cu autoturismul personal.

Expansiunea urbană necontrolată este una din principalele provocări în orașele mari, infrastructura de transport nefiind adaptată pentru a susține numărul ridicat zilnic de deplasări dinspre și către zonele periurbane /centru. Trama strădală în noile zonele periurbane este nerierarhizată și nemodernizată, iar legăturile cu orașele mari sunt puține și suprasolicitate.

Utilizarea soluțiilor verzi de transport este în creștere, în special în marile aglomerări urbane, iar facilitarea adoptării rapide a mobilității electrice poate contribui semnificativ la atingerea obiectivelor legate de reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a poluării.

De asemenea, o infrastructură eficientă pentru transportul public urban, intra și interjudetean, va aduce beneficii imediate pentru mediu, o mai bună mobilitate a forței de muncă și conectivitate cu centrele economice, comerciale, turistice etc.

La nivelul regiunii există o mare nevoie de **dezvoltare/extindere/modernizare a liniilor de transport public curat**, care să răspundă nevoilor de deplasare a cetățenilor în raport cu domiciliul/locul de muncă/petrecerea timpului liber etc. Luând în considerare direcțiile de dezvoltare și extindere a sistemelor de transport public la nivelul orașelor/municipiilor/zona periurbana/metropolitană, este evident că **parcul de mijloace de transport** cu emisii zero GES trebuie

modernizat/extins pentru a putea raspunde cererii de transport in continua crestere. Parcul de mijloace de transport public existente in anul 2018 la nivelul RDSE este alcatuit din 74 tramvaie, 26 troleibuze, 743 autobuze si microbuze.

Pentru stimularea extinderii sistemului de transport public curat este necesar ca APL sa implementeze si o **retea de infrastructura publica pentru incarcarea vehiculelor electrice**.

Concomitent, este necesara dezvoltarea si implementarea **sistemelor de transport inteligente si a sistemelor de management al traficului**. Lipsa preponderenta a acestora la nivelul urban al regiunii contribuie la dificultatea de a intelege si gestiona deplasarea in mediul urban.

Ponderea **ciclismului** in mediul urban al RDSE este foarte redusa – 4,69%, fiind influentata de lipsa unei infrastructuri de ciclism care sa ofere siguranta biciclistilor, precum si datorita geometriei restrictive a drumurilor nationale (zonele inter-urbane) si locale (in localitatile mici). In acest sens, pentru a creste ponderea modalitatilor active de transport este nevoie de extinderea infrastructurii de biciclete (bike-park, sisteme de inchiriat biciclete - bike-sharing, statii self-care etc.)

In ceea ce privesc **deplasarile pietonale**, problemele cu care se confruntă orașele sunt siguranța pietonilor, lipsa unor coridoare pietonale de calitate, pe alte aliniamente decât ale marilor artere de circulație, care să conecteze între ele zonele orașului. O rețea integrată de alei pietonale și piste de biciclete ar trebui să acopere întregul oraș, acordându-se o atenție deosebită traseelor de la /către: universități, școli, parcuri, locuri de interes turistic și cultural, centre de birouri, centre comerciale, instituții publice, etc

Ciclismul si mersul pe jos reprezinta cel mai "curat" mod de transport din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră și prezintă avantaje pentru mediul înconjurător și sănătate.

Infrastructura de transport per ansamblu (statii si mijloace de transport, trotuare, intersectii etc) este slab dezvoltata. Trebuie sustinute proiecte integrate de accesibilizare a spatiului de mobilitate urban, care vor avea ca rezultat cresterea sigurantei spatiului urban, gestionarea eficienta a traficului (inclusiv rezidential), prioritizarea transportului public, descurajarea transportului auto individual si incurajarea traficului nemotorizat.

Tipurile de interventii:

- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea sistemelor de transport public, inclusiv prin investiții în material rulant, mijloace de transport și infrastructura necesară acestora, inclusiv depouri, stații de autobuz/tramvai/troleibuz, stații intermodale pentru transportul public, soluții de tip park & ride;
- Dezvoltarea de infrastructuri pentru combustibili alternativi

- Dezvoltarea sistemelor de management a mobilitatii urbane (management trafic, aplicatii trafic, e-ticketing etc)
- Modernizarea/dezvoltarea/extinderea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate: dezvoltarea, extinderea infrastructurii pentru mersul cu bicicleta, amenajarea de zone pietonale, zone semi-pietonale, introducerea de sisteme de bike-sharing, sisteme de monitorizare etc.;
- Dezvoltarea coridoarelor de mobilitate urbană durabilă (prin dezvoltarea unor trasee dedicate cu prioritate transportului public de călători, inclusiv a benzilor dedicate transportului în comun, a liniilor de tramvai - acolo unde este cazul, reconfigurarea fluxurilor de circulație prin stabilirea de sensuri unice, reconfigurarea spațiilor prin includerea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate – piste de bicicliști, zone pietonale care să asigure legătura între stațiile de transport în comun sau accesul pietonilor la coridorul de mobilitate, toate acestea în conformitatea cu soluțiile identificate și validate în cadrul Planurilor de Mobilitate Urbană Durabilă aprobate la nivelul fiecărei autorități publice locale / zone metropolitane / zone urbane funcționale).

Coridorul de mobilitate urbană durabilă reprezintă o circulație importantă, nouă sau în curs de reconfigurare, din rețeaua stradală care include cel puțin următoarele elemente: transport public cu bandă dedicată, piste pentru biciclete sau coridoare pietonale. Coridoarele de mobilitate pot include intervenții în modernizarea/reabilitarea/extinderea infrastructurii rutiere utilizate prioritar de transportul public urban curat de călători, crearea, modernizarea, reabilitarea, extinderea de benzi separate, folosite exclusiv pentru mijloacele de transport public de călători; configurarea/reconfigurarea infrastructurii rutiere pe strazile urbane deservite de transportul public de călători, pentru prioritizarea transportului public de călători, cu bicicleta și pietonal, accesibilizarea infrastructurii de transport pentru toate categoriile de persoane;

- Orice alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectelor;
- Creșterea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și APL, în etapa de programare și implementare

Pentru proiecte pregătite în baza OUG 88/2020, se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Toate intervențiile vor fi în concordanță cu documentele strategice relevante: SIDU, PMUD, SIDDD și vor contribui la atingerea Obiectivul 7 ENERGIE CURATĂ al SNDD 2030 în ceea ce privește creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi.

Complementaritate

În ceea ce privește mobilitatea urbană, există complementaritate cu POT, POTJ și PNRR.

POT susține mobilitate prin susținerea trenurilor metropolitane, metrou și materialul rulant, iar în **POTJ** finanțează investiții în rețele de stații de încărcare a autovehiculelor electrice, precum și achiziționarea de material rulant pentru transport verde urban.

PNRR prin C10 Fondul local, Investiția 1. Suține mobilitate urbană durabilă (detalii în anexa 3).

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupul tinta vizat:

- UAT-uri din mediul urban – atat municipii resedinta de judet, cat si orase mici si mijlocii
- UAT-uri ale municipiilor resedinta de judet in parteneriat cu ADI/Consilii Judetene/comune din Zona Metropolitană Constanța
- Locuitorii din mediul urban din Regiunea Sud-Est
- Turiști/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere prevederile Cartei drepturilor fundamentale a UE și vor fi puse în aplicare mecanismele ce asigură respectarea acesteia, în acord cu criteriile de îndeplinire a condiției favorabile ”Effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights”.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziunea (IN) și Nediscriminarea (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în cadrul ghidurilor solicitantului. Pentru a veni în sprijinul (potențialilor) beneficiari în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a principiilor privind ES, IN și ND, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante care vizează aceste principii. Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

În ceea ce privește egalitatea de șanse, se va recomanda potențialilor beneficiari asigurarea unui echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investitiile se vor implementa in mediul urban.

In cadrul Actiunii 3.1, toate investitiile vor viza inclusiv instrumentul teritorial **ITI Delta Dunarii**.

Pentru interventiile finantate in cadrul acestei prioritati se aplica instrumente teritoriale, in baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile art. 22c si 23 din regulamentul CPR; investitiile finantate prin intermediul acestui obiectiv specific sunt adresate zonelor urbane: municipii resedinta de judet, municipii si orase.

Investitiile care vizeaza mobilitatea urbana, promovate prin PR SE printr-o abordare integrata, complementar cu alte tipuri de investitii si surse de finantare, vor contribui la o dezvoltare durabila a municipiilor si oraselor, in concordanta cu rolul acestuia in reseaua urbana nationala si regionala.

Accesarea fondurilor va fi realizata pe baza Strategiilor Integrate de Dezvoltare Urbana (SIDU) si a Planurilor de Mobilitate Urbana Durabila (PMUD) elaborate si implementate de catre municipii/orase/zone metropolitane.

Alocarea financiară pentru os (vii) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Abordarea integrata a dezvoltarii urbane vizeaza municipiile resedinta de judet, municipiile si orasele din Regiunea de dezvoltare Sud-Est, si pune accentul pe interventii integrate pentru imbunatatirea infrastructurii verzi.

Fondurile alocate municipiilor resedinta de judet vor beneficia de sume pre-alocate prin apeluri necompetitive, repartizate in conformitate cu reglementarile *OUG 156 din 3 septembrie 2020, privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile.*

Conform aceluiasi OUG, fondurile alocate municipiilor si oraselor se repartizeaza pe baza de competitie de proiecte.

Municipiile resedinte de judet vor avea apeluri dedicate; celelalte municipii si orase vor avea apeluri competitive, iar depunerea de proiecte va fi sustinuta de listarea acestora intr-o strategie integrata de la nivel local/regional.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Inteventiile identificate prin PR SE Actiunea 3.1 sunt comune pentru programele și strategiile europene, fiind susținute prin finanțari la nivel național precum și prin cooperări transnaționale, contribuind astfel la îndeplinirea angajamentelor cheie ale Pactului Verde European (Green Deal). În acest context, PR SE contribuie sinergic cu programele INTERREG IV cofinanțate de UE la nivel interregional, transfrontalier si transnational la atingerea obiectivelor Green Deal. Alături de MDLPA, ADRSE va încuraja autoritățile publice locale în accesarea Interreg Europe 2021-2027 (beneficiarii pot coopera în toate

subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor locale, cu regiuni precum regiunea Veneto - Italia, Noua Aquitania - Franta, Sicilia - Italia, Macedonia de Vest - Grecia, Regiunea Abruzzo – Italia, Regiunea Boemia Centrala – Praga/Cehia).

Astfel, prin Axa prioritara 3 va aduce o contributie directă si tangibila la actiunile Ariei Prioritate 4 a SUERD – Imbunatatirea mobilitatii si a conectivitatii, precum și consolidarea capacității autorităților și promotorilor de proiecte în domeniul infrastructurii verzi. Mai mult, experienta Regiunii Sud-Est in programele transfrontaliere este una bogata prin prisma proiectelor comune beneficiarilor din aceasta zona in programe precum Romania – Bulgaria, Romania - Moldova si Romania – Ukraina.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

În ceea ce privește tipurile de intervenții cuprinse în cadrul Acțiunii 3.1, nu există suficient potențial pentru utilizarea instrumentelor financiare. Intervențiile planificate nu pot genera venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin în cadrul acestor tipuri de acțiuni va fi grantul nerambursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO56	Lungimea liniilor de tramvai și metrou reconstruite sau modernizate	Km	0,00	11,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO57	Capacitatea materialului rulant ecologic pentru transportul public colectiv	pasageri	0,00	6.740,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO58	Piste ciclabile care beneficiază de sprijin	Km	0,00	161,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO59	Infrastructuri pentru combustibili alternativi (puncte de realimentare/reîncărcare)	puncte de realimentare/reîncărcare	0,00	134,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO60	Orașe și localități cu sisteme de transport urban digitalizate noi sau modernizate	orașe mari și mici	0,00	3,00

3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	1.300.000,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	12,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S8	Lungimea infrastructurii de transport urban curat	km	0,00	10,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S9	Infrastructura pentru mentenanța material rulant ecologic destinat transportului public	mp	2.500,00	25.000,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S10	Infrastructura pentru prioritizarea folosirii transportului urban curat	mp	8.500,00	85.000,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR62	Număr anual de utilizatori ai transporturilor publice noi sau modernizate	utilizatori/an	0,00	2021-2029	12.945.537,00	Valori istorice	
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR63	Număr anual de utilizatori ai liniilor de tramvai și de metrou noi sau modernizate	utilizatori/an	1.136.952,00	2021-2029	1.171.060,00	Valori istorice	
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR64	Număr anual de utilizatori ai pistelor ciclabile	utilizatori/an	0,00	2021-2029	377.600,00	Valori istorice	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	081. Infrastructuri de transporturi urbane curate	51.696.973,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	082. Material rulant de transport urban curat	80.700.819,00

3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	083. Infrastructuri pentru bicicliști	30.109.693,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	084. Digitalizarea transportului urban	3.372.005,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	086. Infrastructuri pentru combustibili alternativi	4.291.643,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	169. Inițiative de dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	150.000,00
3	RSO2.8	Total			170.321.133,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	170.321.133,00
3	RSO2.8	Total			170.321.133,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	32.332.515,00
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	18. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Municipii, orașe și suburbii	137.988.618,00
3	RSO2.8	Total			170.321.133,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
3	RSO2.8	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	170.321.133,00
3	RSO2.8	Total			170.321.133,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 4. O regiune accesibilă

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO3.2. Dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Acțiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T și creșterea siguranței traficului

Investițiile în infrastructura de transport s-au bazat, încă de la început pe obiectivele PDR și strategiilor de dezvoltare județene, contribuind la obiectivele SNDD (ob 9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ - conectivitate prin sporirea ponderii DJ și siguranței rutiere).

Acțiunea are în vedere reducerea disparităților urban-rural, creșterea sustenabilității sectorului transporturilor în RSE prin dezvoltarea infrastructurii de transport durabile și reziliente, cu standarde de siguranță adecvate precum și încurajarea transportului public. Numeroase deplasări se desfășoară în afara localităților preponderent cu autoturisme personale, optimizarea sistemului de transport public de persoane în RSE și orientarea acestuia către o mobilitate sustenabilă, inteligentă și rezilientă, va conduce la creșterea nivelului de atractivitate și utilitate pentru călători. Dezvoltarea infrastructurii rutiere va asigura desconggestionarea traficului și transferul transportului privat, către transportul public. În acest mod, se vor diminua atât traficul rutier cu autoturisme cât și poluarea fonică, emisiile de CO₂ și de alte gaze cu efect de seră (GES), provenite din transportul rutier motorizat, generat, în principal, de utilizarea extinsă a autoturismelor personale .

Pentru stimularea transportului public se vor construi/moderniza stațiile de transport public aflate pe traseul DJ, iar în localitățile deservite de DJ se va asigura un acces facil către gările feroviare, fluviale, îmbunătățind conexiunile multimodale.

Analiza PDR 2021-2027 arată faptul că deși RSE deține o rețea de drumuri publice destul de mare, calitatea acestora este precară din cauza capacității portante scăzute și a stării de degradare existente. Astfel, conform datelor statistice, rețeaua de drumuri a regiunii măsoară în anul 2020, 11012 km de drumuri publice, din care 20,8% erau drumuri naționale, iar 41,8% DJ. Investiția de bază în structura căii de rulare are drept scop mărirea vitezei de deplasare, creșterea portanței, îmbunătățirea semnalizării orizontale și verticale, realizarea de lucrări pentru îmbunătățirea siguranței rutiere, creșterea conectivității la rețeaua TEN-T, asigurarea protecției mediului etc.

În ceea ce privește siguranța rutieră datele statistice pentru anul 2020, situează regiunea pe locul 4 la nivel național în ceea ce privește numărul persoanelor accidentate în accidente de circulație rutieră (3706 persoane). SNSR menționează că drumurile cu o singură bandă pe sens, sunt recunoscute ca fiind cel mai

periculos tip de drum în Europa, cu medii de risc mult mai mari decât pentru autostrăzi. În acest sens, recomandările RST specifică că investițiile în modernizarea drumurilor vor contribui la reducerea ratei ridicate a fatalităților rutiere și vor atenua daunele aduse mediului.

Vor fi finanțate proiectele care îndeplinesc criteriile de selecție cu privire la numărul de utilizatori (pasageri-km/an), impactul economic, conectivitatea cu rețeaua TEN-T, creșterea siguranței rutiere, proiectele fiind avizate de MTI. Totodată în evaluarea proiectelor vor fi încurajate prin punctaj investițiile care prevăd facilitarea transportului public de călători (stații de autobuz) și a deplasărilor velo (piste de biciclete în interiorul localității sau pe traseul DJ).

Intervențiile vor viza realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic/participanții vulnerabili la trafic *în funcție de specificul și necesitatea fiecărui DJ*.

Lucrările de artă aflate pe traseul DJ care se execută pentru a-i asigura continuitatea au o importanță specială, datorită riscurilor create de degradarea acestui tip de construcții, iar reabilitarea/modernizarea lor, coroborată cu investițiile în lucrări de apărări de maluri va asigura o reziliență sporită în cazul inundațiilor. Astfel, se va avea în vedere construirea/modernizarea/ reabilitarea de poduri și podețe, realizarea de apărări de maluri în zona podurilor, modernizarea/construirea de rigole moderne pentru scurgerea apelor meteorice.

Sunt preconizate și investiții pentru asigurarea rezistenței infrastructurii la efectele dăunătoare ale schimbărilor climatice pe lungimea DJ și/sau intervenții pentru stabilizarea structurii drumului în zonele supuse pericolului de alunecare.

Sunt vizate următoarele tipuri de activități:

- modernizarea și reabilitarea (pentru îmbunătățirea parametrilor relevanți-creșterea vitezei, siguranței rutiere, portanței etc) rețelei de DJ care asigură conectivitatea, directă (DJ/trasee compuse din mai multe DJ legate direct) sau indirectă (DJ/trasee legate de rețea prin intermediul unui DN modernizat) cu rețeaua TEN-T, inclusiv pentru eliminarea traficului greu din zone urbane;
- construirea/modernizarea/reabilitarea sensurilor giratorii, pasarelelor pietonale, podurilor, a pasajelor rutiere precum și a stațiilor pentru transport public pe traseul DJ;
- construirea lucrărilor noi de artă ca parte a DJ, în funcție de soluțiile tehnice propuse;
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic vulnerabili (pietoni, bicicliști, utilizatori de motociclete): se va face în conformitate cu Auditul de siguranță rutieră;
- realizarea de investiții destinate siguranței rutiere pentru participanții la trafic pe traseul DJ: se va face în conformitate cu Auditul de siguranță rutieră;
- realizarea de investiții suplimentare pentru protecția drumului față de efectele generate de condiții meteorologice extreme – inundații, viscol etc.

Nu se vor finanța activități de înlocuire/ reabilitare/ relocare a rețelelor de utilități din corpul drumului.

Acțiunea 4.2 ITI Investiții destinate sistemului de transport public adaptat nevoilor, cerințelor actuale ale mediului și siguranței pasagerilor, coroborate cu infrastructura de acostare din arealul ITI DD

Din cauza caracterului de rezervație naturală și caracteristicilor mediului acvatic, impropriu pentru dezvoltarea și întreținerea unei rețele de drumuri locale, legătura cu și între 7 dintre localitățile DD este posibilă numai pe căile navigabile interioare, conform PMN în DD. Conform INS, în anul 2020 10.631 persoane locuiau în cele 8 UAT-uri din DD, 20% dintre acestea lucrând în afara așezării. 20% din numărul total de elevi care locuiesc în aceste UAT-uri învață în alte localități, singurul mod de transport fiind pe apă. Serviciul public de transport naval este disponibil pe circa jumătate din lungimea căilor navigabile pe 5 rute separate și se desfășoară cu dificultate din cauza navelor flotei îmbătrânite care nu respectă pe deplin cerințele medii, insuficiente și inadecvate condițiilor climatice extreme (îngheț, secetă, debit extrem al fluviului Dunărea). Infrastructura de acostare este în mare parte degradată, ineficientă (cheuri cu acostare indirectă) și inadecvata cerințelor actuale de siguranță pentru navele de agrement și de transport persoane din DD.

În anul 2019 au fost transportați 112.007 călători. Este necesară organizarea unui sistem de transport public naval pentru persoane între localitățile din interiorul DD în conformitate cu prevederile legale. Îmbunătățirea sistemului de transport public naval și a facilitatilor de acostare va aduce beneficii atât turiștilor, cât și locuitorilor.

Investițiile propuse vor fi realizate în conformitate cu PMN DD și vor viza, în principal, următoarele acțiuni:

- achiziționarea de nave performante energetic, destinate transportului public de pasageri, care satisface cerințele actuale ale mediului și siguranța pasagerilor;
- construirea/modernizarea/reabilitarea facilitatilor de acostare a navelor de transport pasageri, ambarcațiuni de agrement, sistemele de ancorare și îmbarcare/ debarcare a pasagerilor situate pe rețeaua TEN-T navală.

Acțiunile 4.1 și 4.2 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Acțiunile PR sunt complementare cu acțiunile propuse prin POT, PNRR și PNS și coerente cu obiectivele strategice identificate în MPGT și asigurarea conectivității la nivel național. Linia de demarcație dintre acestea este trasată prin anvergura proiectelor finanțate. PR finanțează dezvoltarea infrastructurii regionale de transport – drumuri județene precum și îmbunătățirea gradului de siguranță și securitate pe rețeaua rutieră de transport, în timp ce POT și PNRR finanțează intervenții cu relevanță la nivel național, care vizează dezvoltarea rețelei TEN-T de transport rutier și feroviar, dezvoltarea căilor navigabile și a porturilor. Sectoarele de drum propuse sunt complementare cu investițiile feroviare propuse în POT și PNRR (POT- Secțiunea de cale ferată Ploiești-Focșani-Roman-Paşcani și complex feroviar Port CT-Palas; PNRR – electrificare și renewal CT-Mangalia, eliminarea restricțiilor de viteză Mărașești-Tecuci-Bârlad-Vaslui-Iași, centralizare stații Făurei-GL și Urziceni-Făurei). PNS vizează dezvoltarea și modernizarea unor rețele de drumuri de interes local în zone rurale.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunilor 4.1 și 4.2, în principal;

- autorități și instituții publice locale și Ministerul Transporturilor
- utilizatorii infrastructurii rutiere de transport reabilitate, ca obiect al intervenției (agenți economici, locuitori ai RDSE, turiști/vizitatori);
- pasagerii (locuitori+turiști/vizitatori) care utilizează transportul public naval de pasageri din arealul ITI DD.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Urmare a creșterii accesibilității, inclusiv a numărului de locuri de muncă, se estimează că se va îmbunătăți inclusiv participarea persoanelor care fac parte din grupuri vulnerabile la activități socio-economice. De asemenea, investițiile programului vor contribui la punerea în aplicare a principiilor 3 Egalitatea de șanse, 17 Incluziunea persoanelor cu handicap și 20 Accesul la servicii esențiale din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât se va asigura faptul că orice persoană are dreptul la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii disponibile publicului, mai ales la serviciile esențiale (cum sunt transporturile), dar și, după caz, la servicii adaptate nevoilor persoanelor cu handicap care să le permită să participe activ pe piața muncii și în societate (îmbunătățirea accesibilității infrastructurii). Nu în ultimul rând, prin îmbunătățirea accesibilității, investițiile vor sprijini inclusiv măsurile inițiativei Garanția pentru tineret, de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, mai ales din zonele rurale, din regiunile mai slab conectate și din grupurile sociale cele mai vulnerabile.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza întreg teritoriul RDSE, inclusiv cel din teritoriul **ITI Delta Dunării**, unde acțiunile vor fi implementată în acord cu **instrumentul ITI Delta Dunării**, bazat pe *Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030*.

Acțiunea 4.2 ITI vizează exclusiv teritoriul **ITI DD** prin intervenții dedicate achiziționării de nave performante energetic adaptate nevoilor de transport public de pasageri precum și realizării infrastructurii de acostare pentru a satisface cerințele privind siguranța pasagerilor.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Intervențiile propuse prin PR SE 2021-2027 se află în sinergie cu intervențiile propuse în cadrul programelor INTERREG în vederea creșterii mobilității transfrontaliere. Astfel programul INTERREG VI-A România-Bulgaria vizează îmbunătățirea, extinderea și modernizarea infrastructurii rutiere cu impact transfrontalier ridicat, lucrări de modernizare a infrastructurii care duc la feriboturi, îmbunătățirea și dezvoltarea nodurilor și conexiunilor intermodale. SUERD își propune finalizarea proiectelor prioritare TEN-T (feroviar și rutier) care traversează regiunea Dunării. PR finanțează intervenții pentru dezvoltarea de legături rutiere secundare reabilite către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (DJ, descărcări autostrada, conectivitatea la rețeaua TEN-T).

Totodată intervențiile la nivel regional ale PR SE se află în sinergie cu programele comunitare: MIE/CEF (în sensul în care obiectivul principal al MIE este de a promova punerea în aplicare a proiectelor care contribuie la completarea Rețelei TEN-T), Orizont (competitivitatea industrială în domeniul transporturilor, transport curat și mobilitate inteligentă, transport ecologic, mai eficient, competitiv, sigur și rezilient) și Invest EU (Infrastructură durabilă în domeniul transportului care contribuie la îndeplinirea obiectivelor de mediu sau de sustenabilitate socială ale EU).

De asemenea, intervențiile PR SE contribuie la realizarea unui transport sustenabil, în acord cu documentele UE - Pactul Verde European;

- Politicile climatice ale Uniunii Europene;
- Planul Uniunii Europene privind obiectivele climatice pentru 2030;
- Strategia Europeană de Mobilitate Durabilă și Inteligentă.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Acțiunile indicative propuse, caracterizate prin beneficii ce țin de creșterea accesibilității la rețeaua TEN-T, precum și de creșterea siguranței rutiere nu pot genera venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin utilizată va fi grantul nerambursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO46	Lungimea drumurilor reconstruite sau modernizate – din afara TENT-T	Km	20,31	203,13
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	83.427,00
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	1,00
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S11	Numărul navelor de transport pasageri	Număr	0,00	10,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR55	Număr anual de utilizatori de drumuri nou construite, reconstruite, reabilitate sau modernizate	pasager-km/an	3.832.717,78	2021-2029	4.215.989,56	MySmis	
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S12	Utilizatori anuali de transport public naval	Pasageri/an	93.935,00	2021-2029	122.115,00	PMN DD	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	093. Alte drumuri reconstruite sau modernizate (autostrăzi, drumuri naționale, regionale sau locale)	165.632.594,00
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	116. Căi navigabile interne și porturi (regionale și locale)	35.000.000,00
4	RSO3.2	Total			200.632.594,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	200.632.594,00
4	RSO3.2	Total			200.632.594,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	45.000.000,00
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	155.632.594,00
4	RSO3.2	Total			200.632.594,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
4	RSO3.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	200.632.594,00
4	RSO3.2	Total			200.632.594,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 5. O regiune educată

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru educația și formarea la distanță și online (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Evaluările de impact ale POR 2014-2020, analiza multidimensională cât și literatura de specialitate, indică faptul că mediul de învățare (infrastructură, dotări, facilități, etc) este esențial pentru siguranța și confortul elevilor/studentilor, supraaglomerarea sau condițiile improprii afectând procesul de învățare.

Prioritate la finanțare vor avea unitățile școlare din **învățământul preșcolar, primar și secundar** din mediul urban și rural, inclusiv în teritoriul **ITI Delta Dunării**, care vor viza reducerea abandonului școlar, supraaglomerarea, creșterea accesului la educație al elevilor aparținând unor grupuri dezavantajate, reducerea decalajelor între rural și urban privind accesul la educație de calitate și evoluția demografică a populației școlare, școli din zone marginalizate, pentru a asigura sustenabilitatea și eficiența investițiilor pe termen mediu și lung, în conformitate și cu recomandările RST 2020[1].

Proiectele prioritizate la finanțare se regăsesc în intervalul IRSE 3-10 și vor fi sprijinite cu precădere școlile aflate în teritorii care au un bazin de recrutare extins din rândul comunităților rurale, izolate, marginalizate/dezavantajate, confruntate cu un nivel ridicat al părăsirii timpurii și abandonului școlar.

Prioritizarea proiectelor prin ghidurile solicitantului se va face în baza unor criterii care să adreseze presiunea demografică/capacitatea școlii (raport între nr. de locuri și nr. de elevi înscriși în școală), riscul de părăsire timpurie a școlii/ scăderea ratei de abandon școlar, scăderea numărului de clase segregate/ creșterea numărului de clase cu distribuție echilibrată a elevilor din grupuri sau medii dezavantajate, creșterea ratei de participare a grupurilor subreprezentate, condiții sanitare și de securitate necesare, activitățile conexe de tip FSE+, în limita de 15 % din valoarea eligibilă a proiectului, menite în principal să prevină segregarea școlară, asigurarea serviciilor de mediere școlară/consiliere pentru comunitățile defavorizate, asigurarea elevilor cu CES la serviciile de consiliere și asistență psihopedagogică și de terapie a tulburărilor de limbaj, consilierea/informarea și sprijinirea părinților copiilor defavorizați, asigurarea școlii de după școală pentru susținerea participării la procesul educațional a copiilor din grupuri vulnerabile.

Se vor finanța inclusiv facilități de acces pentru persoane cu dizabilități, care să asigure condiții de siguranță și funcționare pentru respectarea unor standardelor.

Criteriile de priorizare vor ține cont și de acele intervenții care vor promova construcțiile durabile, ecologice, utilizarea panourilor solare, etc.

Elevii și copiii cu dizabilități grave și nevoi speciale, care nu pot fi integrați în învățământul de masă, învata în Centre pentru educație incluzivă, aparținând CJ. Deci, vizând și aceste școli, acțiunea 5.2 se adresează și unor situații de excepție (copii cu dizabilități grave, care nu pot fi încadrați în învățământul de masă). Infrastructura acestor școli necesită lucrări de extindere, modernizare și dotare cu echipamente/materiale specifice, inclusiv pentru copii cu deficiențe auditive, de vedere, amenajarea terenurilor multifuncționale de sport în aer liber, inclusiv pentru accesibilitatea elevilor cu dizabilități severe, profunde și

asociate, facilități pentru desfășurarea activităților specifice de tip–terapie cognitivă, socio-terapie, activități ludice, psihodiagnoză și consiliere, activități specifice de compensare: T.T.L., kinetoterapie, etc.

Școlile ÎPT aflate pe teritoriul RDSE oferă servicii educaționale în anul școlar 2020-2021, pentru 15.267 elevi care sunt pregătiți pentru meserii în domenii precum: mecanică, informatică, electronică automatizări, energetică, construcții, transporturi, fabricarea produselor din lemn, servicii, economic. Din păcate dotarea tehnică este învechită și uzată moral, nemaifiind în acord cu progresul din aceste domenii (materiale, tehnologii, soluții tehnice, etc). Pe de altă parte, progresul tehnologic și evoluțiile de pe piața muncii aduc în prim plan noi meserii pentru care aceste școli nu au dotarea necesară. Școlile ÎPT trebuie să ofere un nivel de formare adecvat și competitiv, astfel încât să se asigure o pregătire profesională a elevilor, corelată cu nevoile pieței muncii și calificări profesionale de nivel 3-7 CNC și să promoveze colaborarea cu mediul de afaceri pentru activitățile de practică/ucenicie.

Investițiile în infrastructura educațională din învățământul terțiar vizează îmbunătățirea bazei materiale și a dotărilor la standarde comparabile cu universitățile europene în concordanță cu competențele cerute pe piața locală și regională și în acord cu nevoile de specializare inteligentă. În cele 3 universități de stat din regiune studiază 33.598 studenți, în domenii diverse. Infrastructura nu dispune de dotări suficiente și adecvate nivelului tehnologic și informațional în continuu progres, pentru a oferi studenților competențe adecvate nivelului actual de dezvoltare economico-socială. Prioritizarea investițiilor se va realiza în funcție de nr. de studenți/universitate și vor viza inclusiv dotarea corespunzătoare a laboratoarelor de specialitate.

Următoarele acțiuni vor primi finanțare:

Acțiunea 5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar

- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale pentru nivelul preșcolar, din mediul urban și rural, inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării.

Acțiunea 5.2 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului primar, secundar, inclusiv învățământ incluziv

- intervenții în construirea, extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ primar și secundar, terenuri de sport, din mediul urban și rural, inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării;
- facilități pentru asigurarea condițiilor de accesibilitate și incluziune pentru elevii cu nevoi speciale care pot fi integrați în învățământul de masă;
- intervenții în extinderea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ, pentru elevii din învățământul incluziv care nu pot fi integrați în învățământul de masă (Centre de educație incluzivă);

Acțiunea 5.3 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului profesional și tehnic

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea infrastructurii învățământului profesional și tehnic, inclusiv în sistem dual (cu excepția liceelor cu profil agricol), dotarea atelierelor de practică (altele decât cele finanțate din PNRR), terenuri de sport din mediul urban și rural, inclusiv în teritoriul ITI Delta Dunării.

Acțiunea 5.4 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar

- intervenții în construcția, extinderea, modernizarea și dotarea infrastructurii educaționale universitare de stat, în special prin investiții în dotarea laboratoarelor de specialitate.

Investițiile vor respecta principiile de desegregare și nediscriminare, concentrându-se pe promovarea accesului la servicii incluzive de masă în educație.

Acțiunile 5.1-5.4 au fost evaluate ca fiind compatibile cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Intervențiile contribuie la atingerea ob.4 al SIDD DD privind creșterea accesului la o educație incluzivă și de calitate, organizarea învățământului profesional și tehnic, extinderea în educația formală universitară a dezvoltării durabile.

Intervențiile sunt complementare cu: POEO care vizează creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, creșterea calității și asigurarea echității în sistemul de educație și formare profesională a cadrelor didactice, adaptarea ofertei de educație și formare profesională la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic, creșterea accesibilității, atractivității și calității învățământului profesional și tehnic. POIDS asigură intervenții pentru combaterea abandonului școlar, reducerea sărăciei copiilor și incluziunea socială a celor mai vulnerabili, precum și centre de servicii integrate pentru tineri. POCIDIF are în vedere investiții pentru digitalizarea în educație la nivel național (platformă unică care să asigure desfășurarea unitară a procesului educațional în mediu online; laboratoare/hub-uri/infrastructura mobilă pentru popularizarea științei și a tehnologiei; platformă integrată care să cuprindă procese din învățământ-înscrisere electronică în toate formele de învățământ, eliberare documente electronice, wireless, pentru asigurarea accesului la internet în toate școlile din învățământul pre-universitar). PNRR finanțează infrastructura educațională în cadrul C15.Educație. PNDR 2014-2020, sub-măsura 7.2:finanțează înființarea, modernizarea și dotarea grădinițelor; extinderea,modernizarea și dotarea unit. învățământ secundar superior (profil resurse umane și protecția mediului) și școli profesionale din domeniul agricol (detalii in anexa 3).

[1] https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/2020-european_semester_country-report-romania_ro.pdf

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunilor 5.1 - 5.4, în principal;

- preșcolari din RDSE;
- elevii din RDSE;
- studenții din RDSE;
- antreprenori, angajatori;

- autorități și instituții publice locale.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Se va acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale pentru persoanele cu mobilitate redusă /dizabilități, prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupuri sanitare, la sălile de clasă.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza întreg teritoriul RDSE, inclusiv teritoriul aferent ITI Delta Dunării, unde acțiunile vor fi implementate în acord cu instrumentul ITI Delta Dunării, bazat pe Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

PR SE se află în sinergie cu INTERREG Programul Transnațional Dunărea care finanțează în cadrul OS (ii) Dezvoltarea de modele educaționale inovatoare, programe, instrumente practice și materiale pentru a sprijini educația incluzivă pentru cursanții defavorizați; Educație digitală și la distanță inovatoare cu soluții electronice pentru a atenua dezavantajele din mediul rural, pentru a oferi formare profesională și pentru a combate exodul de inteligență și schimbul de cunoștințe; Schimbul de experiență în elaborarea și dezvoltarea modelelor și sistemelor de educație și formare profesională incluzivă. INTERREG România-Ucraina finanțează infrastructura pentru învățământul primar, secundar și terțiar; Sprijin pentru dezvoltarea abilităților digitale, pentru învățământul primar, secundar și terțiar. INTERREG România-Moldova finanțează infrastructura pentru învățământul primar, secundar și terțiar; Sprijin

pentru dezvoltarea abilităților digitale, pentru învățământul primar, secundar și terțiar. Programul INTERREG Europe este structurat pe baza obiectivului specific „o mai bună guvernare a cooperării” (Regulamentul (UE) 1060/2021 Interreg, articolele 14 și 15) - ca obiectiv unic și general al programului. Concentrarea asupra obiectivului unic specific Interreg implică faptul că beneficiarii pot coopera în toate subiectele de relevanță comună, în conformitate cu nevoile lor regionale, atât timp cât acesta intră în sfera politicii de coeziune, adică urmăresc obiectivele de politici stabilite prin articolul 5 din Regulamentul UE 1060/2021.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Pentru activitățile finanțate prin OS d (ii) nu vor fi utilizate instrumente financiare.

Actiunile indicative propuse caracterizate prin beneficii ce țin de finanțarea infrastructurii de educație nu generează venituri sau economii suplimentare care să le facă atractive pentru implementarea unor instrumente financiare. Prin urmare, forma de sprijin utilizată va fi grantul nerambursabil.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO66	Capacitatea sălilor de clasă din structurile noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	persoane	0,00	531,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO67	Capacitatea sălilor de clasă din structurile educaționale noi sau modernizate	persoane	0,00	4.123,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	22.874,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	1,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR70	Număr anual de utilizatori ai structurilor noi sau modernizate de îngrijire a copiilor	utilizatori/an	425,00	2021-2029	478,00	MYSMIS rapoarte de monitorizare	
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR71	Număr anual de utilizatori ai structurilor educaționale noi sau modernizate	utilizatori/an	3.298,00	2021-2029	3.710,00	MYSMIS rapoarte de monitorizare	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	121. Infrastructuri pentru educația și îngrijirea copiilor preșcolari	6.470.588,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	122. Infrastructuri pentru învățământul primar și secundar	13.640.147,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	123. Infrastructuri pentru învățământul terțiar	11.000.000,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	124. Infrastructuri pentru educația și formarea profesională și educația adulților	13.088.463,00
5	RSO4.2	Total			44.199.198,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	44.199.198,00
5	RSO4.2	Total			44.199.198,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	2.323.944,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI –Zone rurale	995.976,00
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	40.879.278,00
5	RSO4.2	Total			44.199.198,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	44.199.198,00
5	RSO4.2	Total			44.199.198,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO4.6. Creșterea rolului culturii și al turismului sustenabil în dezvoltarea economică, incluziunea socială și inovarea socială (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

În anul 2020, la nivelul Regiunii SE regăsim 11 Centre de Agrement/Baze Turistice funcționale, (din totalul de 18 obiective existente), din cele 66 funcționale la nivel național. Acestea sunt structuri fără personalitate juridică care fac parte din patrimoniul destinat activității de tineret conform art. 30 alin (1) al Legii Tinerilor nr. 350/2006 cu modificările și completările în vigoare. Ținând cont de faptul că destinația lor este stabilită prin Legea Tinerilor nr. 350/2006 cu modificările și completările în vigoare, indiferent de modul în care proprietatea asupra centrelor de agrement este administrată, ele trebuie să își păstreze destinația pentru organizarea activităților de tabere pentru copii și tineri (turism pentru tineret). În ultimii ani, Guvernul României a alocat sume modice de bani către domeniul tineret, aprox. 0,01% din PIB, fapt care a dus la subfinanțarea cronică a investițiilor în centrele de agrement și bazele turistice. De aceea, aceste centre au nevoie de investiții, pentru ca ele să devină eficiente economic, să slujească scopului pentru care au fost create și să atingă standarde europene de calitate.

Centrele de agrement/taberele sunt administrate de Direcțiile Județene de Tineret și Sport (DJTS) ale Ministerului Sportului (MS) și UAT-uri. În lipsa investițiilor în modernizarea și echiparea lor, acestea oferă doar condiții minime de funcționare unele dintre aceste obiective, chiar dacă se află în zone cu o valoare peisagistică deosebită, nu pot fi valorificate la adevăratul lor potențial din lipsa infrastructurii de recreere sau a celei necesare derulării activităților educative.

Scopul acestor intervenții este de a contribui la creșterea incluziunii socio-profesionale a copiilor și tinerilor aflați în risc de sărăcie și excluziune socială, a copiilor și tinerilor cu nevoi speciale prin creșterea accesului la servicii de calitate și programe de educație non-formală acordate în centrele de agrement/tabere școlare. O parte importantă a învățării, inclusiv dobândirea de competențe sociale, se desfășoară prin intermediul activităților recreative, sportive și educationale cum ar fi taberele. Astfel de activități s-au dovedit a fi benefice, în special pentru copiii care provin din medii defavorizate. Cu toate acestea, anumite grupuri de copii nu și le pot permite financiar sau participarea lor este împiedicată de lipsa unei infrastructuri corespunzătoare sau de un acces limitat.

Potențialii beneficiari vor trece de la exploatarea sezonieră a centrelor de agrement/taberelor, la cea permanentă.

Obiectivele care se vor finanța vor fi Centrul de agrement ”2 Mai” din județul Constanța, administrată de DJTS și două tabere situate pe teritoriul ITI DD.

Centrul de agrement din ”2 Mai” este funcțional și face parte din domeniul public al statului. În ceea ce privește sustenabilitatea proiectului, din punct de vedere instituțional, imobilul rămâne în domeniul public al statului, administrat de Direcția Județeană de Sport și Tineret, care are personal angajat pentru desfășurarea în bune condiții a activităților.

Centrele își vor păstra destinația și beneficiarii (copii, tineri), cu prioritate cei din grupuri sociale defavorizate, activitățile desfășurate fiind de interes comunitar general.

Tipurile de acțiuni prevăzute în cadrul acestui obiectiv vizează:

Acțiunea 5.5 Dezvoltarea taberelor școlare / centrelor de agrement pentru copii și tineri

- Modernizarea, reabilitarea și dotarea taberelor școlare/centre de agrement

Sunt avute în vedere intervenții privind spațiile de cazare, spații de luat masa, spații pentru activități educaționale non-formale și de agrement/recreere terenuri de sport, alte spații pentru activități sportive, săli de conferință/evenimente etc.), amenajări/dotări interioare și exterioare, facilități de acces pentru persoane cu dizabilități, facilități pentru persoane cu deficiențe de văz și auz (tăblițe de orientare cu scris Braille, sistem de difuzoare și afișaj).

Criteriile de prioritizare vor ține cont și de acele intervenții care vor promova construcțiile durabile, ecologice, utilizarea panourilor solare etc.

Se va avea în vedere un apel distinct, necompetitiv de proiecte pentru Centrul de agrement ”2 Mai” din Comuna Limanu, județul Constanța pentru care documentația tehnică este pregătită prin POAT 2014-2020 și un apel de proiecte competitiv, unde solicitanții vor fi UAT-uri din zona ITI DD.

Acțiunea 5.5 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Intervențiile sunt complementare cu acțiunile din: POEO din Prioritatea 3 - Prevenirea părăsirii timpurii a școlii și creșterea accesului și a participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională, intervenții pentru învățământul terțiar (măsuri de prevenire și combatere a abandonului universitar pentru grupurile dezavantajate/ subreprezentate de studenți susținerea unor activități specifice în cadrul centrelor de consiliere și orientare în carieră (sesiuni, tabere, training-uri, workshop-uri, etc), POIDS din Prioritatea 2: Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității – zona rurală, unde GAL-urile rurale vor pune în aplicare o parte a măsurii care permite copiilor săraci să meargă la tabere de creație sau sport (numai copiii din zonele rurale) și prin Operațiunea 5.2: intervenții integrate destinate copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială din zone urbane izolate sau defavorizate care să asigure accesul acestora la activități sportive, recreative sau culturale, Strategia de Dezvoltare a Infrastructurii Turistice a Ministerului Tineretului și Sportului 2020-2025 care au ca scop creșterea calității infrastructurii și a serviciilor oferite în centrele de agrement/baze turistice (tabere).

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 5.4, în principal:

- copii, elevi, tineri, din grupuri sociale defavorizate;
- autorități și instituții publice locale/centrale.

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Se va acorda o atenție specială adaptării infrastructurii educaționale și de recreere pentru persoanele cu mobilitate redusă / dizabilități prin: asigurarea de rampe de acces, marcarea traseelor de acces, adaptarea spațiului de învățare / recreere / cazare pentru a facilita nu doar accesul dar și funcționalitatea pentru persoanele cu dizabilități, asigurarea accesului, a circulației orizontale și verticale, a accesului la grupuri sanitare, la sălile de clasă / activitățile de recreere.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Investițiile vor viza teritoriul RDSE, inclusiv teritoriul aferent ITI Delta Dunării, unde acțiunile vor fi implementate în acord cu instrumentul ITI Delta Dunării, bazat pe Strategia Integrată de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

Nu este cazul.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Pentru activitățile finanțate prin OS d (vi) nu vor fi utilizate instrumente financiare.

Infrastructurile centrelor de agrement pentru copii și tineri nu sunt generatoare de venituri, eventualele taxe percepute fiind doar pentru asigurarea hranei copiilor și tinerilor, prin urmare nu se pot utiliza instrumente financiare, neexistând profituri pentru rambursarea acestora. Finanțarea prin granturi a acestor investiții, beneficiul suportului UE este transmis copiilor și tinerilor din regiune care vor beneficia de o calitate crescută a activităților educative și de agrement.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	0,00	442,00
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	1,00
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S13	Numărul centrelor de agrement pentru copii și tineri (tabere școlare) care beneficiază de sprijin	centre de agrement pentru copii și tineri (tabere) (nr.)	0,00	3,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S14	Număr anual utilizatori ai centrelor de agrement (tabere școlare)	Utilizatori/an (nr.)	2.097,00	2021-2029	2.600,00	MYSMIS proiecte	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	127. Alte infrastructuri sociale care contribuie la incluziunea socială în comunitate	4.750.000,00
5	RSO4.6	Total			4.750.000,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	4.750.000,00
5	RSO4.6	Total			4.750.000,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	2.400.000,00
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	350.000,00
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	33. Alte abordări – Nicio orientare teritorială	2.000.000,00
5	RSO4.6	Total			4.750.000,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
5	RSO4.6	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	4.750.000,00
5	RSO4.6	Total			4.750.000,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1. Prioritate: 6. O regiune atractivă

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO5.1. Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în zonele urbane (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 6.1 - Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană, conservare patrimoniului și dezvoltare turismului

Abordarea dezvoltării urbane integrate prin PR SE prevede un sprijin complementar și sinergic prin intermediul investițiilor disponibile în cadrul mai multor priorități și obiective specifice (P 2 – Actiunea 2.4, P 3 – Actiunea 3.1 și P 6 – Actiunea 6.1) și va avea în vedere principiile dezvoltării urbane durabile, integrarea sectorială, spațială și teritorială, guvernanta multi-nivel și abordarea partenerială, fiind implementată în baza SIDU.

RDSE cuprinde 34 UAT urbane (11 municipii și 23 orase), majoritatea localizate în județul CT. În prezent, toate cele 11 municipii și 6 orase au realizat strategii integrate de dezvoltare urbană (SIDU). Constanța are elaborat SIDU la nivelul întregului teritoriu metropolitan: municipiului reședință de județ (Constanța), 5 orase (Navodari, Ovidiu, Murfatlar, Eforie, Techirghiol) și 10 comune, constituite în A.D.I. Zona Metropolitană Constanța.

Acțiunea are în vedere intervenții referitoare la: **turism, patrimoniu cultural și regenerare urbană**, contribuind la ob.11 al SNDD, ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE- privind protecția și salvarea patrimoniului cultural și natural din mediul urban.

Provocarile cu care se confruntă centrele urbane – economice, sociale, demografice și de mediu – sunt interconectate și se manifestă diferit de la o categorie de orase la alta, precum și de la un oraș la altul. Dezvoltarea urbană durabilă poate fi atinsă numai în măsura promovării unei abordări strategice integrate care să combine măsuri privind **renovarea fizică a zonelor urbane, cu cele privind protecția mediului, dezvoltare și mobilitate verde, valorificarea potențialului turistic și a patrimoniului**, într-o abordare participativă cu implicarea tuturor actorilor relevanți de la nivel local.

Potențialul turistic din zona urbană a litoralului Mării Negre este important, una din provocările actuale fiind reabilitarea infrastructurii publice din stațiunile turistice

Contribuția turismului la PIB-ul regional este cca. 19,3% (peste media națională de 18,42%), se situează încă mult sub potențialul existent.

În ciuda investițiilor realizate în perioadele anterioare de programare, infrastructura publică de turism este în continuare precară.

Investițiile în infrastructura publică de turism, concentrate în stațiunile turistice de pe litoral (6 localități -stațiuni turistice și balneare), abordate în mod strategic și integrat, vor constitui baza pentru activități economice viitoare, sprijinindu-se astfel crearea de locuri de muncă, cu impact direct asupra reducerii sărăciei, dezvoltării orașelor și creșterii atractivității acestora.

Dezvoltarea strategică și pe termen lung a turismului în DD este posibilă dacă zona este administrată ca o destinație turistică integrată, cu o identitate distinctă, un portofoliu bogat de produse și servicii și un marketing specific. Turismul oferă oportunități pentru localnici. Investițiile nu trebuie să fie direcționate numai spre infrastructura critică și îmbunătățirea serviciilor, dar și spre oamenii care găzduiesc, ghidază și îi conduc pe vizitatori pe căile navigabile din DD. **Infrastructura turistică și serviciile aferente** îmbunătățesc calitatea mediului înconjurător; permit dezvoltarea pachetelor de oferte pt turiști și consolidează pe cele existente, sunt instrumente esențiale pentru gestionarea fluxului de turiști și promovarea unui comportament adecvat în mediile sensibile, limitând efectele negative asupra mediului

10% din totalul monumentelor la nivel național se regăsesc în RDSE: 963 monumente (236 clasa A, 727 clasa B) -zona urbană (cf *Listamentelor Istorice din România*)

Starea monumentelor este precară, atractivitatea siturilor de patrimoniu cultural sau a activităților legate de acestea este scăzută din prisma vizitatorilor. O bună parte dintre acestea necesită conservare, protejare sau investiții pentru dezvoltarea și valorificarea lor prin includerea în circuite turistice.

Investițiile în **patrimoniul cultural din zona urbană**, precum și în infrastructuri culturale, abordate integrat, prin intervenții punctuale și strategice și luând în considerare aspectele de mediu, economice și sociale, vor conduce la regenerarea urbană și creșterea atractivității, contribuind la dezvoltarea sustenabilă socio-economică durabilă a centrelor urbane,

„Toate așezările urbane necesită investiții care să le crească atractivitatea, astfel încât să își poată menține populația și să poată juca rolul de polarizare a teritoriului învecinat” prin îmbunătățirea funcțiilor rezidențiale și dezvoltarea spațiilor publice urbane de calitate (*SDTRS*).

PR SE are în vedere prioritizarea intervențiilor pentru **regenerarea urbană** prin criterii care să asigure sinergia cu cele pentru dezvoltarea spațiilor verzi, asigurarea mobilității și integrarea zonelor cu valoare turistică/de patrimoniu cultural.

Beneficiarii publici au fost susținuți în pregătirea proiectelor prin POAT 2014-2020 (cf. OUG 88/2020). Pentru aceste proiecte se vor deschide apeluri de proiecte dedicate.

Tipurile de interventii:

- *imbunatatirea infrastructurii de turism, in special in zonele cu potential turistic valoros*; pot fi finantate proiecte inovative de diversificare a serviciilor si activitatilor oferite turistilor cu scopul cresterii accesibilitatii obiectivelor turistice
- *dezvoltarea si punerea in valoare a statiunilor turistice urbane, balneare si balneoclimaterice* prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, dezvoltarea si modernizarea infrastructurii de utilitate publica aferenta
- *conservarea, protectia, restaurarea si valorificarea durabila a patrimoniului cultural si istoric*, dezvoltarea serviciilor aferente (ex. restaurarea, consolidarea, etc și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural; construire/ modernizare / reabilitare / extindere / dotare clădiri cu funcții culturale etc)
- *regenerarea urbana si securitatea spatiilor publice* - activitati de reabilitare integrata a spațiilor publice urbane (inclusiv infr tehnico-edilitara aferenta) in zone precum: spatii din interiorul ansamblurilor de locuinte, zone de faleza, maluri, zone istorice, zone si cartiere rezidentiale localizate inclusiv in afara zonelor centrale, locuri de joaca pentru copii, scuaruri, pietre, alei pietonale, zone pietonale și semi-pietonale în afara zonelor centrale, piste de biciclete, mobilier urban, digitalizare smart, etc.

Proiectele de regenerare urbana vor fi identificate si definite la nivelul SIDU prin analiza detaliata a nevoilor, maparea zonei (incl. detalierea serviciilor publice si infrastructurii existente) si descrierea consultarii publice si implicarea comunitatilor locale pe parcursul procedurii de identificare/elaborare/implementare a proiectelor. In mod integrat prin proiectele de regenerare urbana, se va finanta si infrastructura de spatii verzi

Interventiile care vizeaza infrastructura turistica vor urmări sustenabilitatea de mediu prin design, integrând de la început aceste considerente

Se pot finanta - max 10% din cheltuielile eligibile - reabilitarea strazilor care asigura accesul la obiectivul turistic (activitati conexe investitiei de baza)

În cadrul SIDU, intervențiile vor ține cont de inițiativa New European Bauhaus pentru a crea locuri de locuit accesibile, durabile și de calitate prin colaborarea și interoperabilitatea artei și științei culturale.

·susținerea capacității administrative a AM-ului, beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare a proiectelor/strategiilor

Lectii invatate:

- POR 2014-2020 - proiectele dedicate infrastructurii turistice și restaurarea obiectivelor de patrimoniu, au reprezentat un interes ridicat pentru beneficiari, dar investițiile au fost fragmentate. Restaurarea punctuală fără impact turistic nu a adus valoare adăugată

- Concentrarea fondurilor în regiunile cu potențial turistic dovedit produce efecte sinergice semnificative

- Impactul local a fost mai bun la intervențiile integrate între obiective turistice cu valoare istorică și obiective cu specific regional/național/european.
- Intervențiile specifice clădirilor de patrimoniu au o probabilitate foarte ridicată de apariție a unor situații neprevăzute (procent mai ridicat de cheltuieli neprevăzute)

Acțiunea 6.1 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH

Complementaritatea cu:

- POIDS** - activități pentru valorificarea și promovarea patrimoniului cultural local prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)
- POCIDIF** - digitalizarea în cultură (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, etc)
- PAP** – investiții în turismul și patrimoniul cultural al acestora (prin strategiile de dezvoltare a zonelor pescărești)
- PNS 2021-2027** - intervenții aferente patrimoniului prevăzute în SDL elaborate de GAL, prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER: UAT – Comune și UAT orașe max 20.000 loc.
- PNRR** - C11 -Turism și cultura – dubla finanțare evitată prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PR SE în raport cu cele finanțate prin PNRR

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii, în principal:

- locuitorii din zona urbană a Regiunii Sud-Est deserviti de infrastructura îmbunătățită;
- autorități și instituții publice locale/centrale;
- antreprenori, proprietari privați ai clădirilor de patrimoniu/aflate în zone construite protejate;
- turiști/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Intervențiile vor include măsuri de adaptare a infrastructurii publice vizată la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

După caz, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență / capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea vizează zonele urbane și teritoriul ITI DD.

Dezvoltarea urbana integrata - PRSE prevede sprijin complementar si sinergic prin intermediul investitiilor disponibile in cadrul mai multor prioritati si OS (os b(vii), os b(viii) și **os e(i)**) si va avea in vedere principiile dezvoltarii urbane durabile, integrarea sectoriala, spatiala si teritoriala, guvernanta multi-nivel si abordarea parteneriala.

Pentru intervenții în cadrul OS e(i) se aplică instrumente teritoriale în baza SIDU/SID elaborate cf art 28 și art 29 din Reg(UE) 2021/1060 si a SIDDD actualizata (pentru ITI DD)

Prima etapa – AM asigura evaluarea si verificarea strategiilor (pe baza criteriilor de selectie a calitatii) din punctul de vedere al: -art. 29 al RDC, inclusiv abordarea integrata a SIDU; -existenta elemente necesare (transparența, coerența cu programul și obiectivele acestuia) aplicate corespunzător și - operațiunile selectate prezintă relationare între valoarea sprijinului, activitățile întreprinse și atingerea obiectivelor (grile de punctaj cf. a art. 73(2)(c) RDC).

Etapa a doua - indiferent de tipul de alocare a fondurilor, AM verifica si selecteaza proiectele integrate in conformitate cu prevederile RDC. Caracterul integrat al proiectelor va fi demonstrat la nivelul fiecarui proiect in parte, prin corelare cu nevoile locale identificate in SIDU sub forma unui set de masuri integrate care iau in considerare aspectele referitoare la mediu, social, economic si infrastructura, complementare cu alte măsuri implementate cadrul strategiei.

Mecanismul de guvernanta asigurat la nivelul SIDU/SID prin structura parteneriala locala cu atributii de priorizare a proiectelor si monitorizare a implementarii strategiei. Infiintarea structurii parteneriale asigurata de Consiliul local/A.D.I; partnerii din societatea civila selectati in urma unui proces transparent de selectie

Mecanismul de alocare financiara (cf. OUG 156/2020) - Abordarea integrată a dezvoltării urbane adresează distinct municipiile reședință de județ și municipiile - alocari predefinite și orașele – apel de selectie *primul venit, primul servit*, cu prag minim de calitate pe o anvelopa financiara dedicata

ITI DD - Mecanismul de guvernanta asigurat de ADIDD

Alocarea financiară pentru os (i) se va cuantifica la earmarking-ul de dezvoltare urbană integrată.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La acest moment, există un interes accentuat la nivelul CE privind necesitatea de a implementa intervenții axate pe stimularea regenerării urbane, a patrimoniului cultural și a industriei turistice, grav afectate de pandemie. Conceptul „un nou Bauhaus European” vizează regenerarea zonelor urbane și a luptei împotriva schimbărilor climatice în conformitate cu Green deal.

Pentru întărirea capacității administrative în domeniul dezvoltării urbane integrate, beneficiarii pot participa la proiecte Interreg 2021-2027 și coopera în subiectele de relevanță comună, cu regiuni precum regiunea Veneto - Italia, Noua Aquitania - Franța, Sicilia - Italia, Macedonia de Vest - Grecia, Regiunea Abruzzo – Italia, Regiunea Boemia Centrală – Praga/Cehia).

Intervențiile PRSE sunt sinergice cu intervențiile susținute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier și transnațional (e.g. programul transfrontalier România-Bulgaria, Program Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, programul transnațional Dunărea).

În vederea transformării regiunii Dunării într-o regiune competitivă, dinamică și prosperă, oferind un nivel ridicat de trai pentru comunitățile locale, PRSE contribuie la obiectivele Ariei Prioritare 3 SUERD - Cultură, Tursim, Oameni pentru Oameni, coordonată de România alături de Bulgaria.

AM PR SE va fi parte a rețelei de autorități stabilită ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale și proiectelor incluse în programele operaționale, conform *Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) în programele UE*.

Intervențiile PRSE sunt sinergice cu Programul Europa Creativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit, precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, precum și cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR), Aria Prioritară 3. Turism și cultură, Acțiunea 1: Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor EUSDR din domeniile culturii, naturii și turismului, Acțiunea 2. Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării, Acțiunea 6. Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Au fost luate în considerare toate formele de finanțare/instrumente financiare, iar rezultatul evaluării este că ar fi necesare granturi din următoarele motive: situația economică generală este caracterizată de incertitudine, provocată de pandemia de sars cov2, de situația geopolitică din vecinătatea Regiunii Sud-Est, precum și de faptul că UATurile au un potențial financiar limitat. În plus, intervențiile se adresează autorităților publice din regiune care vor dezvolta proiecte negeneratoare de venituri, beneficiarii finali fiind cetățenii care vor beneficia de infrastructura sprijinită, în mod gratuit.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO36	Infrastructuri verzi care beneficiază de sprijin pentru alte scopuri decât adaptarea la schimbările climatice	hectare	0,00	10,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	13.000,00	1.300.000,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	11,00

6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO76	Proiecte integrate de dezvoltare teritorială	proiecte	0,00	20,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	situri culturale și turistice	0,00	15,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO114	Spații deschise create sau reabilitate în zonele urbane	metri pătrați	41.764,00	167.058,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	vizitatori/an	60.000,00	2021-2029	66.000,00	Valori istorice	
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S15	Populația care are acces la spațiile create sau reabilitate în zonele urbane	Număr	0,00	2021-2027	65.521,00	Valori istorice	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	079. Protecția naturii și a biodiversității, patrimoniul natural și resursele naturale, infrastructura verde și cea albastră	5.000.000,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	165. Protejarea, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și servicii turistice	25.564.912,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	166. Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și servicii culturale	24.850.000,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	168. Regenerarea fizică și securitatea spațiilor publice	44.730.000,00

6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	169. Inițiative de dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	300.000,00
6	RSO5.1	Total			100.444.912,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	100.444.912,00
6	RSO5.1	Total			100.444.912,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	02. ITI – Municipii, orașe și suburbii	13.155.104,00
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	18. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Municipii, orașe și suburbii	87.289.808,00
6	RSO5.1	Total			100.444.912,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	RSO5.1	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	100.444.912,00
6	RSO5.1	Total			100.444.912,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.1.1.1. Obiectiv specific: RSO5.2. Promovarea dezvoltării locale integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului sustenabil și a securității în alte zone decât cele urbane (FEDR)

2.1.1.1.1. Intervenții din fond

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctele (i), (iii), (iv), (v), (vi) și (vii) din RDC

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+:

Actiunea 6.2 – Valorificarea potentialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane

RDSE beneficiază de un complex de factori turistici morfologici, climatici, hidrografici și biogeografici cu valoare atractivă deosebită, profilul acestora fiind similar cu cel al zonelor urbane. Problemele cu care se confruntă sectorul turismului, dar și obiectivele de patrimoniu cultural și material din mediul urban se regăsesc în egală măsură și în mediul rural. Lipsa de conectivitate constituie o piedică suplimentară, mai pronunțată decât în cazul obiectivelor din mediul urban. Stregiile de dezvoltare județene identifica turismul și patrimoniul cultural și natural ca fiind *domenii cu potential semnificativ pentru dezvoltare locală, transformatoare pentru regenerarea comunităților și reducerea disparităților, mai ales în zonele non-urbane.*

Punerea în valoare a **patrimoniului cultural și natural** contribuie la creșterea coeziunii teritoriale și poate întări identitatea locală, fiind și sursa importantă pentru dezvoltarea unor evenimente culturale. Acțiunile educative și culturale, care să promoveze **patrimoniul antropic și natural** sunt limitate la nivel regional. Prin intervenții punctuale și strategice, cu rolul de a garanta folosirea responsabilă și eficientă în utilizare a obiectivelor reabilitate, patrimoniul poate să producă mecanisme de dezvoltare locală din zona publică și privată.

SIDDD subliniază potențialul semnificativ al teritoriului pentru dezvoltarea unui turism durabil, de calitate, bazat pe natură și cultură și necesitatea integrării acestuia în economia locală. În acest sens este identificată nevoia de infrastructuri turistice și trasee adecvate care să permită accesul la siturile naturale și să faciliteze explorarea acestora și cunoașterea culturii locale, precum și activități independente precum observarea păsărilor (birdwatching), drumețiile, ciclismul, călăria, sporturile nautice etc. Turismul poate susține dezvoltarea durabilă a zonelor protejate în care din ce în ce mai mulți turiști vin să caute, să înțeleagă și să se bucure de mediul natural. Turismul poate și trebuie să sprijine protecția resurselor naturale, iar populația locală și factorii decidenți au realizat, în timp, valoarea acestui patrimoniu și doresc să îl conserve.

Dezvoltarea turismului într-o destinație precum DD trebuie să fie ghidată de o viziune comună a părților interesate (publici, privați) și să aibă în vedere, în primul rând, realizarea unor investiții de infrastructură publică adecvată, care vor aduce beneficii atât pentru turiști și vizitatori cât și pentru dezvoltarea pe plan local a comunităților. O infrastructură publică dezvoltată este esențială pentru accesibilitate și pentru diversificarea și îmbunătățirea experienței vizitatorilor, generând o gestionare mai bună a fluxului de vizitatori în zonele naturale sensibile. În plus, infrastructura pentru vizitatori este fundamentală

pentru accesul într-o zonă sensibilă ecologic. Orice dezvoltare a turismului va trebui sprijinită de infrastructură, la fel ca și inițiativele în domeniul pescuitului și agriculturii.

Având în vedere caracteristicile regiunii, activitățile nautice, inclusiv transportul public naval, sunt o parte foarte importantă din accesibilizarea sustenabilă a DD.

În prezent, transportul nautic este limitat la vehiculele de apă motorizate (folosite atât pentru transport, cât și pentru tururi ghidate în Deltă). Construirea de docuri și alte tipuri de infrastructură ușoară pentru bărci și activități nautice va încuraja și prioritiza transportul și activitățile de apă nemotorizate pentru turiști, cum ar fi deplasarea în bărci cu vâsle, pe canoe, caiace etc. Vehiculele de apă nemotorizate sunt la fel de importante pentru portofoliul turismului DD ca și expedițiile terestre non-invasive.

Investitiile realizate în perioadele anterioare de programare au fost sporadice și abordate prea puțin integrat cu oportunitățile locale (patrimoniul natural și cultural, tradiții culturale, religioase, folclorice, gastronomice, etc.). De aceea impactul economic și social a fost nesemnificativ.

Valorificarea durabilă a mediului rural prin turism necesită investiții în resursele care vor transmite experiențe autentice, atractive și competitive în raport cu destinațiile rurale cunoscute la nivel european. Potențialul cultural variat reprezentat de situri arheologice, case memoriale, muzee, biserici, mănăstiri etc. ar putea fi introduse într-un circuit turistic, cu impact asupra dezvoltării locale având potențial de a deveni noi atracții sau destinații turistice de nișă (nautic, viniviticol, ecumenic, nautic etc).

Promovarea resurselor și beneficiilor pentru sănătate pe plan național și internațional oferite de stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice aflate în zona non-urbană, poate contribui suplimentar la creșterea atractivității acestora.

Conform *Listei monumentelor Istorice din România*, 10% din totalul monumentelor la nivel național se regăsesc în RDSE, în zona rurală fiind 1.324 monumente (322 clasa A, 1.002 clasa B).

Principalele lecții învățate la nivelul intervențiilor dedicate valorificării resurselor turistice și ale patrimoniului reflectă:

- interesul ridicat pentru APL, dar fără a exista o abordare coerentă și integrată - restaurarea punctuală a unor monumente fără impact turistic nu a adus valoare adăugată.
- concentrarea fondurilor în zone cu potențial turistic deja dovedit (tradițional) produce efecte sinergice semnificative.

- impactul local a fost mai bun în cadrul intervențiilor care au putut integra obiective turistice cu valoare istorică, cu existența unor obiective cu specific regional și rare la nivel național și chiar european.

Implementarea intervențiilor în zonele non-urbane, se bazează pe abordarea integrată trebuie demonstrată prin strategiile integrate de dezvoltare județene, elaborate de autoritățile publice, cu implicarea tuturor actorilor relevanți la nivel local, cu respectarea condițiilor și prevederilor art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060. Se va acorda prioritate zonelor defavorizate care dispun de potențial turistic și care, prin investițiile propuse, vor putea reduce disparitățile de dezvoltare prin crearea de locuri de muncă și reducerea sărăciei.

Tipurile de intervenții previzionate în cadrul acestei acțiuni, în zonele non-urbane, se referă la:

- *îmbunătățirea infrastructurii de turism, în special în zonele non-urbane care dispun de un potențial turistic valoros, inclusiv proiecte inovative, de diversificare a serviciilor și activităților oferite turistilor, în scopul creșterii accesibilității obiectivelor turistice.*
- *dezvoltare și punere în valoare a stațiilor turistice, balneare și balneoclimaterice din zonele non-urbane, prin dezvoltarea infrastructurii turistice specifice, precum și dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de utilitate publică aferentă.*

Intervențiile care vizează infrastructura turistică vor urmări sustenabilitate ecologică / de mediu prin design, integrând de la început considerentele legate de mediu. Proiectele vor fi încurajate să identifice și să ia în considerare eventualele provocări și să aleagă opțiunile de implementare care contribuie la regenerarea mediului și la neutralitatea climatică, precum și managementul durabil al resurselor și la refacerea și protejarea ecosistemelor.

- *conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, natural și istoric și dezvoltarea serviciilor aferente (ex. restaurarea, consolidarea, protecția, conservarea, extinderea și dotarea monumentelor istorice și a patrimoniului cultural; modernizarea / reabilitarea / extinderea / dotarea clădirilor cu funcții culturale, biblioteci, muzee, teatre); se are în vedere promovarea inițiativelor pentru conservarea/integrarea în specificul local, revizualizarea și promovarea activelor turistice tradiționale.*
- *susținerea capacității administrative a AM-ului, a beneficiarilor și autorităților publice locale, în etapa de programare și implementare a proiectelor/strategiilor*

Acțiunea contribuie la ob.11 al SNDD, ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE privind protecția și salvagardarea patrimoniului cultural și natural din mediul rural.

Acțiunea 6.2 a fost evaluată ca fiind compatibilă cu principiul DNSH în baza Orientărilor tehnice privind aplicarea DNSH emise conform Regulamentului privind mecanismul de redresare și reziliență.

Complementaritatea cu:

POIDS - activități pentru valorificarea și promovarea patrimoniului cultural local prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității (DLRC)

POCIDIF - digitalizarea în cultură (echipamente și infrastructură, baze de date, soft, platforme digitale, etc)

PAP – investiții în turismul și patrimoniul cultural al acestora (prin strategiile de dezvoltare a zonelor pescărești)

PNS 2021-2027 - intervenții aferente patrimoniului prevăzute în SDL elaborate de GAL, prin instrumentul LEADER. Teritoriul eligibil LEADER: UAT – Comune și UAT orașe max 20.000 loc.

PNRR - C11 -Turism și cultura – dubla finanțare evitată prin verificarea proiectelor depuse spre finanțare din PR SE în raport cu cele finanțate prin PNRR

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Grupurile țintă includ, în funcție de sfera lor de interes, toate entitățile publice și părțile interesate private care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor realizate în cadrul acțiunii 6.2, în principal:

- locuitorii din zona non-urbana a Regiunii Sud-Est deserviti de infrastructura îmbunătățită;
- autorități și instituții publice locale/centrale;
- ONG-uri, antreprenori, etc. care vor fi implicate sau vor folosi / beneficia de rezultatele investițiilor;
- turiști/vizitatori

Acțiuni menite să garanteze egalitatea, incluziunea și nediscriminarea – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iv) din RDC și articolul 6 din Regulamentul FSE+

Pe tot parcursul elaborării și implementării programului se au în vedere mecanismele ce asigură îndeplinirea condițiilor favorabile privind respectarea prevederilor Cartei drepturilor fundamentale a UE și Convenției ONU, în acord cu principiile și domeniile prioritare promovate prin Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027.

Respectarea prevederilor naționale în vigoare referitoare la Egalitatea de șanse (ES), Incluziune (IN) și Nediscriminare (ND) va reprezenta o condiție de eligibilitate în ghidurile solicitantului. Pentru a veni în sprijinul beneficiarilor în ceea ce privește înțelegerea și aplicarea corectă a acestor principii, se vor disemina mecanismele/bunele practici identificate în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante, inclusiv recomandarea de a asigura un echilibru de gen în echipele de management/implementare și implicarea în proiect a persoanelor cu diferite dizabilități.

Pe de altă parte, se va încuraja și implementarea de acțiuni suplimentare, favorabile incluziunii și diversității.

Intervențiile vor include măsuri de adaptare a infrastructurii publice vizată la nevoile persoanelor cu dizabilități, după caz, prin: asigurarea de rampe de acces și asigurarea de măsuri obligatorii de accesibilizare a pentru persoane cu dizabilități și pentru nevoile individuale ale persoanelor cu handicap: de exemplu marcaje tactil-vizuale și utilizarea de culori contrastante pe trasee de acces, adaptări în spațiul construit prin intrări, circulații orizontale și verticale, grupuri sanitare, alte tipuri de adaptări.

După caz, prin proiecte pot fi prevăzute și măsuri de compensare, respectând principiul adaptării rezonabile pentru accesul la cote unde statutul de monument istoric nu permite măsuri de accesibilizare, prin tururi virtuale și panouri informative. Pentru persoanele cu deficiență / capacitate redusă de vedere pot fi prevăzute panouri Braille și signalistică audio.

Indicarea teritoriilor specifice vizate, inclusiv utilizarea planificată a instrumentelor teritoriale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (v) din RDC

Acțiunea vizează zonele non-urbane, inclusiv teritoriul ITI Delta Dunării

Pentru intervențiile finanțate în cadrul acestei acțiuni se aplică instrumente teritoriale, în baza strategiilor teritoriale care respecta prevederile, art 28 și art 29 din Regulamentul (UE) 2021/1060, respectiv:

·Dezvoltarea integrată a turismului și patrimoniului cultural în zone non-urbane - Implementarea investițiilor în zonele non-urbane în baza strategiilor județene care includ capitole dedicate dezvoltării turismului și patrimoniului cultural și antropice /SDL și justificări în ceea ce privește oportunitatea și rolul investițiilor în ansamblul dezvoltării.

AM în prima etapă asigură evaluarea și verificarea strategiilor (criteriile de selecție a calitatii) din punctul de vedere al respectării art. 29 al RDC, inclusiv în ceea ce privește abordarea integrată a strategiilor, anterior depunerii proiectelor spre finanțare de către posibili beneficiari. AM se asigură că toate elementele necesare (transparența, coerența cu programul și obiectivele acestuia) sunt aplicate în mod corespunzător, și ca operațiunile selectate prezintă cea mai bună relație între valoarea sprijinului, activitățile întreprinse și atingerea obiectivelor (grila de punctaj, cf.art. 73(2)(c) RDC).

In cea de-a doua etapa, indiferent de tipul de alocare a fondurilor, AM are rolul de verificare si selectare a proiectelor integrate in conformitate cu prevederile RDC.

Mecanismul de guvernanta asigurat printr-o structura parteneriala judeteana, cu atributii de priorizare a proiectelor, si monitorizarea implementarii strategiei. Infiintarea structurii parteneriale va fi asigurata de Consiliul Județean, iar partenerii din societatea civila vor fi selectati in urma unui proces transparent de selectie.

· *ITI Delta Dunării* - Implementarea investitiilor se va realiza in zona non-urbană de pe teritoriul ITI Delta Dunării, pe baza Strategiei Integrate de Dezvoltare Durabilă a Deltei Dunării 2030 – Actualizata.

Mecanismul de guvernanta a instrumentului ITI DD va fi asigurata ADIDD.

Investitiile propuse pentru finantare in cadrul acestei prioritati, prin apeluri de proiecte care dedicate ITI Delta Dunării, acopera nevoile de dezvoltare de la nivelul regional si local al zonei ITI Delta Dunării, cu privire la dezvoltarea durabilă a turismului.

Acțiuni interregionale, transfrontaliere și transnaționale – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vi) din RDC

La acest moment, exista un interes accentuat la nivelul Comisiei Europene, evident si la nivelul instrumentelor de finantare natională, regională sau transfrontalieră, privind necesitatea de a implementa interventii axate pe stimularea regenerării patrimoniului cultural si a industriei turistice, grav afectate de pandemie.

Interventiile PR SE sunt sinergice, in limita impusa de particularitățile zonei, cu interventiile sustinute prin intermediul altor programe cu impact transfrontalier si transnational (e.g. programul

transfrontalier România-Bulgaria, Program Interreg NEXT România – Ucraina 2021-2027, programul transnational Dunărea).

Totodata, este sprijinit obiectivul specific INTERREG EUROPE 2021-2027, „o mai buna guvernanta a cooperării” privind consolidarea capacității instituționale, legat de implementarea comunicării la nivelul regiunilor de frontiera si intensificarea cooperării dintre cetățeni si instituții pentru dezvoltarea si coordonarea macroregională si schimbul de bune practici

In vederea transformării regiunii Dunării intr-o regiune competitivă, dinamica si prosperă, oferind un nivel ridicat de trai pentru comunitățile locale, PR SE contribuie la obiectivele Ariei Prioritare 3 SUERD - Cultură, Turism, Oameni pentru Oameni, coordonată de România alături de Bulgaria. AM PR SE va fi parte a viitoarei rețele de autorități care va fi stabilită ca un instrument permanent pentru coordonarea/monitorizarea/implementarea acțiunilor macroregionale si proiectelor incluse in programele operaționale, conform Documentului orientativ pentru integrarea strategiei UE pentru regiunea Dunării (EUSDR) in programele UE.

Intervențiile PR SE sunt sinergice cu Programul EuropaCreativă, în ceea ce privește atât patrimoniul construit (clădiri ori construcții valoroase prin unicitate, originalitate ori vechime), precum și patrimoniul mobil aflat în muzee, precum și cu Strategia UE pentru Regiunea Dunării (EUSDR), Aria Prioritară 3. Turism și cultură, Acțiunea 1: Promovarea turismului durabil în regiunea Dunării și valorificarea proiectelor EUSDR din domeniile culturii, naturii și turismului, Acțiunea 2. Susținerea și promovarea turismului cultural în regiunea Dunării, Acțiunea 6. Promovarea patrimoniului cultural în regiunea Dunării.

Utilizarea planificată a instrumentelor financiare – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (vii) din RDC

Sprijinul sub formă de instrumente financiare nu este luat în considerare în cadrul prezentului obiectiv specific pentru că situația economică generală este caracterizată de incertitudine, provocată de pandemia de sars cov2, de situația geopolitică din vecinătatea Regiunii Sud-Est, precum și de faptul că UATurile au un potențial financiar limitat. În plus, intervențiile se adresează autorităților publice din regiune care vor dezvolta proiecte negeneratoare de venituri, beneficiarii finali fiind cetățenii care vor beneficia de infrastructura sprijinită.

2.1.1.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC și articolul 8 din Regulamentul FEDR și FC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO74	Populația vizată de proiecte derulate în cadrul strategiilor de dezvoltare teritorială integrată	persoane	62.263,00	622.633,00
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO75	Strategii de dezvoltare teritorială integrată care beneficiază de sprijin	contribuții la strategii	0,00	5,00
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCO77	Numărul siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	situri culturale și turistice	0,00	5,00

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (ii) din RDC

Tabelul 3: Indicatori de rezultat

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Valoarea de referință	Anul de referință	Ținta (2029)	Sursa datelor	Observații
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	RCR77	Număr de vizitatori ai siturilor culturale și turistice care beneficiază de sprijin	vizitatori/an	15.000,00	2021-2029	16.500,00	Valori istorice	

2.1.1.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (viii) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	165. Protejarea, dezvoltarea și promovarea activelor turistice publice și servicii turistice	29.744.912,00
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	166. Protejarea, dezvoltarea și promovarea patrimoniului cultural și servicii culturale	20.000.000,00
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	169. Inițiative de dezvoltare teritorială, inclusiv pregătirea strategiilor teritoriale	300.000,00
6	RSO5.2	Total			50.044.912,00

Tabelul 5: Dimensiunea 2 – Formă de finanțare

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	01. Grant	50.044.912,00
6	RSO5.2	Total			50.044.912,00

Tabelul 6: Dimensiunea 3 – Mecanism teritorial de punere în practică și abordare teritorială

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Quantum (EUR)
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	04. ITI – Zone rurale	20.000.000,00
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	20. Alte tipuri de instrumente teritoriale – Zone rurale	30.044.912,00
6	RSO5.2	Total			50.044.912,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	-------------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Obiectiv specific	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
6	RSO5.2	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	50.044.912,00
6	RSO5.2	Total			50.044.912,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

2.2. Prioritățile „Asistență tehnică”

2.2.1. Prioritatea pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC: 7. Asistență tehnică

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) din RDC

2.2.1.1. Intervenție a fondurilor

Tipurile de acțiuni aferente – articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (i) din RDC

Având ca obiectiv principal sprijinirea autorităților implicate în managementul POR SE 2021- 2027 și a beneficiarilor/partenerilor, intervențiile finanțate prin Prioritatea 7 Asistență Tehnică vizează următoarele domenii de sprijin:

- asigurarea funcționării sistemului de management și control al POR SE,
- consolidarea capacității administrative a AM POR SE și CM POR SE, ale beneficiarilor și ale partenerilor relevanți,
- asigurarea evaluării programului și elaborarea de studii, analize, strategii pentru o bună implementare a programului, precum și pentru pregătirea următoarei perioade de programare,
- realizarea activităților de informare și comunicare privind POR SE.

Asistența Tehnică a fost gândită ca fiind flexibilă pe parcursul perioadei de programare, adică ușor de adaptat la schimbările și nevoile apărute în timpul implementării programului.

Activitățile vor contribui la implementarea eficientă a POR SE, pe de o parte prin specializarea personalului AM POR SE și asigurarea stabilității acestuia și, pe de altă parte, prin sprijinirea beneficiarilor în a înțelege și respecta cerințele programului, de a pregăti proiecte mature și de a le implementa eficient, precum și prin susținerea capacității administrative a acestora.

În acest sens, nevoile de consolidare atât a capacității administrative a ADR SE în calitate de AM pentru POR SE 2021-2027, cât și a partenerilor și a potențialilor beneficiari/ beneficiari sunt identificate în *foaia de parcurs pentru creșterea capacității administrative (roadmap)*.

În elaborarea roadmap s-a ținut cont de lecțiile învățate în perioadele anterioare de programare, inclusiv de concluziile evaluărilor și de factorii identificați în Anexa D a raportului de țară pentru România. Astfel, au fost identificate acțiunile de sprijin necesare, cum ar fi: simplificarea procedurilor de accesare a finanțării, elaborarea unor ghiduri mai simple și mai clare, reducerea la minimum necesar a documentelor solicitate, utilizarea opțiunii costurilor simplificate acolo unde acestea se pot aplica, întărirea funcției de helpdesk, precum și întărirea capacității partenerilor regionali în ce privește implicarea acestora în

procesul de elaborare, implementare și monitorizare a POR SE. Se va pune accentul pe întărirea capacității administrative a beneficiarilor și pe acordarea de sprijin specific permanent, prin funcția de helpdesk.

Prin prioritatea 7 AT sunt prevăzute a fi finanțate următoarele tipuri de activități orientative, enumerarea nefiind exhaustivă:

- sprijinirea AM POR SE pentru implementarea diferitelor etape ale POR SE 2021- 2027 (pregătire, selecție, verificare și monitorizare, evaluare, control și audit etc.) prin finanțarea costurilor de personal, a cheltuielilor cu deplasarea personalului implicat în managementul POR SE și a cheltuielilor administrative;
- asigurarea bazei materiale necesare implementării POR SE (echipamente, mobilier, materiale consumabile și obiecte de inventar, alte active corporale, achiziționarea și dezvoltarea programelor informatice necesare derulării activității specifice implementării POR SE, etc);
- asigurarea de echipamente, software și servicii de asistență pentru facilitarea schimbului electronic de date cu CE;
- sprijinirea pregătirii/implementării/monitorizării POR SE, PDR SE, RIS3 SE, inclusiv pregătirea următoarei perioade de programare;
- asigurarea funcționării ADR SE în calitate de OI pentru POR 2014-2020 (cheltuieli aferente monitorizării durabilității proiectelor și închiderii programului).
- asigurarea serviciilor necesare sistemului de management și control: servicii de arhivare a documentelor specifice, servicii sisteme informatice și programe web, reparații/service/întreținere autoturisme și echipamente, etc.
- asigurarea de: servicii de evaluare a programului, servicii de evaluare tehnică și financiară a proiectelor, elaborarea de studii, analize, rapoarte specifice, servicii de consultanță și expertiză,
- servicii de instruire a personalului din cadrul AM POR și a serviciilor suport;
- organizarea de instruirii/evenimente de formare (conferințe, mese rotunde, seminarii, ateliere, etc.) specifice domeniilor finanțate în cadrul POR SE, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor/competențelor beneficiarilor/potențialilor beneficiari;
- sprijinirea organizatorică și logistică a CM POR SE și a altor comitete/grupuri de lucru implicate în cadrul partenerial de implementarea POR SE, inclusiv structurile de guvernare RIS3;
- sprijinirea implementării activităților de informare și comunicare POR SE;
- acordarea de sprijin pentru potențialii beneficiari și pentru beneficiari, prin structurile de help-desk.

În conformitate cu prevederile capitolului 9 a Acordului de Parteneriat, la nivelul POR SE vor fi asigurate prin Prioritatea 7 AT, instruirii specifice orizontale privind pregătirea și evaluarea proiectelor, ajutor de stat, instrumente financiare, evaluare și indicatori, achiziții publice, implementarea proiectelor, etc. pentru potențialii solicitanți de finanțare, beneficiari și personalul AM POR. Potențialii solicitanți de finanțare vor beneficia de sprijin în toate etapele de viață ale proiectului prin intermediul help-desk, precum și prin diseminarea informațiilor și derularea activităților de informare și publicitate privind POR, prevăzute în Planul de comunicare AM POR SE. Acest sprijin acordat beneficiarilor/personalului AM PORSE prin Prioritatea 7 AT este completat prin măsurile de capacitate administrativă asociate intervențiilor din cadrul unora dintre obiectivele specifice selectate, măsuri care vor viza instruirea în domeniile respective (eficiență energetică, mobilitate, regenerare urbană, abordare integrată a dezvoltării), inclusiv prin încurajarea schimbului de bune practici.

O atenție deosebită va fi acordată instruirii personalului AM POR și a personalului din instituțiile beneficiare, cu privire la prevenirea și gestionarea neregulilor și fraudelor, precum și la prevenirea și gestionarea conflictelor de interese.

În vederea simplificării implementării fondurilor prin eliminarea documentației excesive, se are în vedere utilizarea la nivelul AT POR SE a opțiunii de costuri simplificate conform prevederilor art. 54 (b) din CRP, respectiv utilizarea unei rate forfetare în ceea ce privește cheltuielile administrative ale AM POR SE, respectiv costuri indirecte în procent de 15% din cheltuielile eligibile directe cu salariile personalului.

Complementaritatea AT POR Sud Est 2021-2027 cu POAT 2021-2027: prin axa de AT a POR Sud Est 2021-2027 se acordă sprijin pentru activități specifice POR Sud Est: analize/studii/strategii/ rapoarte/ documente metodologice/ghiduri/ sondaje/ alte livrabile referitoare la POR, programarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea POR, promovovarea oportunităților de finanțare prin POR, instruirea specifică pentru beneficiarii POR Sud Est pe teme proprii acestui program, în timp ce prin POAT 2021-2027 se acordă sprijin general, orizontal, adresat tuturor programelor operaționale aferente perioadei de programare 2021-2027.

AM POR SE are în vedere posibilitatea utilizării Pactelor de Integritate pentru achizițiile considerante ca fiind semnificative/ strategice.

Măsurile propuse în cadrul Priorității 7 nu au un potențial impact negativ semnificativ asupra mediului prin natura lor.

Principalele grupuri-țintă – articolul 22 alineatul (3) litera (d) punctul (iii) din RDC:

Principalele grupuri țintă:

- Sistemul de management și control al POR SE, respectiv AM POR SE și personalul suport, CM POR SE etc,
- Instituții partenieriale din Regiunea SE cu rol în implementarea POR SE, inclusiv ADI ITI DD;
- Potențiali solicitanți de finanțare și beneficiari ai intervențiilor din POR: autorități publice locale, mediul de afaceri, mediul academic și de cercetare
- Publicul larg.

2.2.1.2. Indicatori

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (ii) din RDC

Tabelul 2: Indicatori de realizare

Fond	Categoria de regiune	ID	Indicator	Unitate de măsură	Obiectiv de etapă (2024)	Ținta (2029)
FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S16	Personal finanțat de FEDR	Număr angajați normă întreagă	140,00	140,00
FEDR	Mai puțin dezvoltate	8S17	Studii, analize, rapoarte, strategii elaborate	Număr	3,00	10,00

2.2.1.3. Defalcare orientativă a resurselor programate (UE), per tip de intervenție

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (e) punctul (iv) din RDC

Tabelul 4: Dimensiunea 1 – Domeniu de intervenție

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	179. Informare și comunicare	3.716.283,00
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	180. Pregătire, implementare, monitorizare și control	48.000.917,00
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	181. Evaluare și studii, culegere de date	1.094.187,00
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	182. Consolidarea capacității autorităților din statele membre, beneficiarilor și partenerilor relevanți	535.000,00
7	Total			53.346.387,00

Tabelul 7: Dimensiunea 6 – Teme secundare în cadrul FSE+

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
------------	------	----------------------	-----	-----------------

Tabelul 8: Dimensiunea 7 – Dimensiunea egalității de gen în cadrul FSE+*, FEDR, Fondul de coeziune și FTJ

Prioritate	Fond	Categoria de regiune	Cod	Cuquantum (EUR)
7	FEDR	Mai puțin dezvoltate	03. Neutralitatea de gen	53.346.387,00
7	Total			53.346.387,00

* În principiu, 40 % pentru FSE+ contribuie la monitorizarea dimensiunii de gen. 100 % se aplică atunci când statul membru optează pentru utilizarea articolului 6 din FSE+.

3. Planul de finanțare

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctele (i)-(iii), articolul 112 alineatele (1), (2) și (3) și articolele 14 și 26 din RDC

3.1. Transferuri și contribuții (1)

Referință: articolele 14, 26 și 27 din RDC

Modificare de program asociată cu	☐ contribuția la InvestEU
	☐ transfer către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte
	☐ transfer între FEDR, FSE+, Fondul de coeziune sau către un alt fond sau către alte fonduri

(1) Se aplică numai modificărilor de programe în conformitate cu articolele 14 și 26, cu excepția transferurilor complementare către FTJ în conformitate cu articolul 27 din RDC. Transferurile nu afectează defalcarea pe ani a creditelor financiare la nivelul CFM pentru statul membru.

Tabelul 15A: Contribuții la InvestEU* (defalcare pe ani)

Contribuție din partea		Contribuție la	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Componenta InvestEU	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Pentru fiecare nouă cerere de contribuție, se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Tabelul 15B: Contribuții la InvestEU* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Infrastructura sustenabilă (a)	Inovare și digitalizare (b)	IMM (c)	Investiții sociale și competențe (d)	Total (e)=(a)+(b)+(c)+(d)
Total						

* Cuantumul cumulat pentru toate contribuțiile efectuate prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de contribuție se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total pentru fiecare an, pe fonduri și per categorie de regiuni.

Justificare, luând în considerare modul în care aceste quantumuri contribuie la realizarea obiectivelor de politică selectate în cadrul programului în conformitate cu articolul 10 alineatul (1) din Regulamentul InvestEU

--

Tabelul 16A: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către	Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Instrumentul	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

Tabelul 16B: Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte* (rezumat)

Fond	Categoria de regiune	Total
Total		

* Quantumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

Transferuri către instrumente care fac obiectul gestiunii directe sau indirecte – Justificare

--

Tabelul 17A: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri* (defalcare pe ani)

Transferuri de la		Transferuri către		Defalcare pe an							
Fond	Categoria de regiune	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Total

* Transfer către alte programe. Transferurile între FEDR și FSE+ se pot face numai în cadrul aceleiași categorii de regiuni.

Tabelul 17B: Transferuri între FEDR, FSE+ și Fondul de coeziune sau către alt fond sau alte fonduri (rezumat)

	FEDR			FSE+			FC	FEAMPA	FAMI	FSI	IMFV	Total
	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate	Mai dezvoltate	De tranziție	Mai puțin dezvoltate						
Total												

* Cuantumuri cumulate pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumurile totale transferate pentru fiecare an, per fond și per categorii de regiuni.

Transferuri între fonduri cu gestiune partajată, inclusiv între fonduri ale politicii de coeziune – Justificare

--

3.2. FTJ: alocare în program și transferuri (1)

3.3. Transferuri între categorii de regiuni, rezultate în urma evaluării la jumătatea perioadei

Tabelul 19A: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei în cadrul programului (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
		2025	2026	2027	Total
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*				

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

Tabelul 19B: Transferuri între categorii de regiuni rezultând din evaluarea la jumătatea perioadei, către alte programe (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către	Defalcare pe an			
		2025	2026	2027	Total
Categoria de regiune*	Categoria de regiune*				

* Se aplică doar pentru FEDR și FSE+

3.4. Transferuri înapoi (1)

Tabelul 20A: Transferuri înapoi (defalcare pe ani)

Transferuri de la	Transferuri către		Defalcare pe an							
	InvestEU sau alt instrument al Uniunii	Fond	Categoria de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027

(1) Se aplică doar modificărilor de program pentru resursele transferate înapoi de la alte instrumente ale Uniunii, inclusiv elemente ale FAMI, FSI și IMFV, în cadrul gestiunii directe sau indirecte, sau din InvestEU.

Tabelul 20B: Transferuri înapoi* (rezumat)

De la	Către						
InvestEU/Instrument	FEDR			FSE+			Fondul de coeziune
	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	Mai dezvoltate	Tranziție	Dezvoltat	

* Cuantumul cumulat pentru toate transferurile prin modificări de program pe parcursul perioadei de programare. La fiecare nouă cerere de transfer se vor stabili, printr-o modificare de program, cuantumul total transferat pentru fiecare an, per fond și per categorie de regiuni.

3.5. Credite financiare pe an

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (i) din RDC și articolele 3, 4 și 7 din Regulamentul FTJ

Tabelul 10: Credite financiare pe an

Fond	Categoría de regiune	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2027		Total
							Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	Credit financiar fără cuantumul de flexibilitate	Cuantumul de flexibilitate	
FEDR*	Mai puțin dezvoltate	0,00	162.954.455,00	172.804.008,00	227.663.405,00	238.282.830,00	106.362.812,00	106.362.811,00	112.165.258,00	112.165.259,00	1.238.760.838,00
Total FEDR		0,00	162.954.455,00	172.804.008,00	227.663.405,00	238.282.830,00	106.362.812,00	106.362.811,00	112.165.258,00	112.165.259,00	1.238.760.838,00
Total		0,00	162.954.455,00	172.804.008,00	227.663.405,00	238.282.830,00	106.362.812,00	106.362.811,00	112.165.258,00	112.165.259,00	1.238.760.838,00

* Cuantumul după transferul complementar la FTJ.

3.6. Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (g) punctul (ii), articolul 22 alineatul (6) și articolul 36 din RDC

Pentru programele din cadrul obiectivului Investiții pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică în cazul în care în acordul de parteneriat s-a optat pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (4) din RDC.

Tabelul 11: Total credite financiare per fond și per cofinanțare națională

Numărul obiectivului de politică /obiectivului specific FTJ sau asistență tehnică	Prioritate	Baza de calcul pentru sprijinul din partea Uniunii	Fond	Categorია de regiune*	Contribuția Uniunii (a)=(g)+(h)	Defalcarea contribuției Uniunii		Contribuția națională (b)=(c)+(d)	Defalcarea orientativă a contribuției naționale		Total (e)=(a)+(b)	Rată de cofinanțare (f)=(a)/(e)
						Mai puțin cuantumul de flexibilitate (g)	Cuantumul de flexibilitate (h)		Publice (c)	Private (d)		
1	1	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	308.711.287,00	254.251.960,00	54.459.327,00	54.478.463,00	54.478.463,00	0,00	363.189.750,00	84,9999998623%
2	2	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	306.310.415,00	252.274.622,00	54.035.793,00	54.054.780,00	54.054.780,00	0,00	360.365.195,00	84,9999997919%
2	3	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	170.321.133,00	140.275.019,00	30.046.114,00	30.056.671,00	30.056.671,00	0,00	200.377.804,00	84,9999998004%
3	4	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	200.632.594,00	165.239.278,00	35.393.316,00	35.405.752,00	35.405.752,00	0,00	236.038.346,00	84,9999999576%
4	5	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	48.949.198,00	40.314.138,00	8.635.060,00	40.049.340,00	40.049.340,00	0,00	88.998.538,00	55,0000023596%
5	6	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	150.489.824,00	123.942.125,00	26.547.699,00	26.557.028,00	26.557.028,00	0,00	177.046.852,00	84,9999998870%
TA36(4)	7	Total	FEDR	Mai puțin dezvoltate	53.346.387,00	43.935.626,00	9.410.761,00	9.414.069,00	9.414.069,00	0,00	62.760.456,00	84,9999990440%
Total			FEDR	Mai puțin dezvoltate	1.238.760.838,00	1.020.232.768,00	218.528.070,00	250.016.103,00	250.016.103,00	0,00	1.488.776.941,00	83,2066110030%
Total general					1.238.760.838,00	1.020.232.768,00	218.528.070,00	250.016.103,00	250.016.103,00	0,00	1.488.776.941,00	83,2066110030%

* Pentru FEDR: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocare specială pentru regiuni ultraperiferice și regiuni nordice slab populate. Pentru FSE+: mai puțin dezvoltate, de tranziție, mai dezvoltate și, după caz, alocare suplimentară pentru regiuni ultraperiferice. Pentru Fondul de coeziune: nu se aplică. Pentru asistență tehnică, aplicarea categoriilor de regiuni depinde de selectarea unui fond.

** Indicați totalul resurselor FTJ, inclusiv sprijinul complementar transferat de la FEDR și FSE+. Tabelul nu include cuantumul în conformitate cu articolul 7 din FTJ. În cazul asistenței tehnice finanțate din FTJ, resursele FTJ se împart în resursele aferente articolelor 3 și 4 din Regulamentul FTJ. Pentru articolul 4 din Regulamentul FTJ nu există cuantumul de flexibilitate.

4. Condiții favorizante

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (i) din RDC

Tabelul 12: Condiții favorizante

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
1. Mecanisme eficiente de monitorizare a pieței achizițiilor publice			Da	<p>Existența unor mecanisme de monitorizare care acoperă toate contractele de achiziții publice și procedurile de atribuire a acestora în cadrul fondurilor, în conformitate cu legislația Uniunii în domeniul achizițiilor publice. Această cerință include:</p> <p>1. Modalități prin care să se asigure compilarea de date utile și fiabile cu privire la procedurile pentru achizițiile publice care depășesc pragurile UE, în conformitate cu obligațiile de raportare în temeiul articolelor 83 și 84 din Directiva 2014/24/UE și al articolelor 99 și 100 din Directiva 2014/25/UE</p>	Da	<p>HG nr. 901/2015 OUG nr. 13/2015 HG 634/2015 OUG nr. 68/2019 http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false</p>	<p>Funcția de monitorizare este exercitată de ANAP în baza art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015, prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> -prelucrarea periodică a datelor și informațiilor cu privire la toate procedurile de achiziții din SEAP -prelucrarea datelor privind deciziile CNSC și ale curților de apel -calcularea indicatorilor de performanță relevanți și măsurabili - pregătirea rapoartelor și declarațiilor, în conformitate cu obligațiile de raportare stabilite în directive și legislația națională. <p>Datele și informațiile monitorizate sunt publicate periodic pe site-ul instituției și vizează: dimensiunea și caracteristicile pieței, intensitatea concurenței, activitatea economică, eficiența achizițiilor publice, posibile situații de comportament necorespunzător.</p>
				<p>2. Modalități prin care să se asigure faptul că datele acoperă cel puțin următoarele elemente:</p> <p>(a) calitatea și intensitatea concurenței: numele ofertantului</p>	Da	<p>art.232(1) Legea 98/2016 art. 252 (1) Legea nr 99/2016 HG nr 394/2016, art. 170, 171, 172 HG nr 395/2016 art. 167, 168, 169 b) Legea nr 98/2016, art. 221 (6),222^1</p>	<p>Toți indicatorii pot fi obținuți din SEAP.</p> <p>a) Conform Legii nr. 98/2016 (art. 142, 145, 146) și Legii nr. 99/2016 (art. 151, 155, 156), autoritățile contractante (AC) au obligația de a publica un anunț de</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				câștigător, numărul ofertanților inițiali și valoarea contractuală; (b) informații cu privire la prețul final după finalizarea procedurii și la participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, în cazul în care sistemele naționale furnizează astfel de informații.		<p>Legea nr 99/2016, art. 239, 239¹ OUG nr 114/2020 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/07/ORDONANT-A-de-URGENTA-nr.-114-09.07.2020.pdf http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Notificare-extindere-anunt-de-modificare-contract_FINAL_19Ian2021_de-publicat-1.pdf Instrucțiunea nr 1/2021 http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/01/Instrucțiune-MO-final.pdf</p>	<p>atribuire, incluzând cel puțin elementele solicitate.</p> <p>b) Conform legislației achizițiilor, AC are obligația de a include în anunțul de atribuire valoarea și celelalte modificări ale contractului.</p> <p>Au fost implementate următoarele măsuri:</p> <ul style="list-style-type: none"> -anunț de modificare a contractului, respectând formularul 20 -modificarea legislației (OUG nr. 114/2020) prin introducerea obligației de a publica toate modificările la contract - dezvoltarea SEAP pentru a permite publicarea modificărilor contractului, inclusiv o notificare în acest sens - instrucțiunea nr. 1/2021 privind modificarea contractului (Monitorul Oficial nr. 56/2021) <p>În ceea ce privește participarea IMM-urilor ca ofertanți direcți, tipul de entitate este selectat din SEAP: mediu, mic, mare, aceste informații regăsimuse în profilul SEAP, DUAE și declarația cu participării la procedură.</p>
				3. Modalități prin care să se asigure monitorizarea și analizarea datelor de către autoritățile naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	Da	-	ANAP exercită funcția de monitorizare conform art. 2 și art. 3 lit. e) din OUG nr. 13/2015, respectiv art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (3) lit. e) și f) din HG 634/2015.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				4. Modalități de a pune la dispoziția publicului rezultatele analizei, în conformitate cu articolul 83 alineatul (3) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (3) din Directiva 2014/25/UE.	Da	http://anap.gov.ro/web/analize-si-rapoarte-statistice/?future=false	Rezultatele activității de monitorizare sunt publicate și disponibile pe site-ul ANAP.
				5. Modalități prin care să se asigure că toate informațiile ce indică situații în care poate fi suspectată o manipulare a procedurilor de cerere de oferte sunt comunicate organismelor naționale competente în conformitate cu articolul 83 alineatul (2) din Directiva 2014/24/UE și cu articolul 99 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE.	Da	-	Legislația națională conține reglementări specifice care răspund situațiilor de denaturare a concurenței: - Legea nr. 98/2016: art. 167 alin. (1) lit. d), alin. (6) și alin. (7) - Legea nr. 99/2016: art. 180 alin. (1) lit. d), alin. (4) și alin. (5) Consiliul Concurenței, instituție cu atribuții specifice, transmite puncte de vedere la solicitarea AC urmare a unei suspiciuni de denaturare a concurenței.
2. Instrumente și capacități pentru aplicarea eficace a normelor privind ajutoarele de stat			Da	Autoritățile de management dispun de instrumente și capacități pentru a verifica respectarea normelor privind ajutoarele de stat: 1. în cazul întreprinderilor aflate în dificultate și al întreprinderilor vizate de o cerință de recuperare;	Da	http://www.ajutordestat.ro/?pag=206	AM verifică dacă beneficiarul intră sau nu în categoria de întreprindere în dificultate: - este verificată existența declarației pe propria răspundere a beneficiarului, - este aplicată metodologia pentru verificarea încadrării în categoria de întreprindere în dificultate așa cum aceasta este definită de legislația în domeniul ajutorului de stat. Pentru întreprinderile supuse aplicării unei decizii de recuperare Registrul ajutoarelor de stat (RegAS) permite verificarea ex-ante a eligibilității

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							beneficiarului de a primi ajutor de stat de minimis. Aplicația RegAS este gestionată de Consiliul Concurenței în colaborare cu Serviciul de telecomunicații speciale.
				2. prin acces la consultanță de specialitate și orientări în materie de ajutoare de stat, furnizate de experți ai organismelor locale sau naționale în domeniul ajutoarelor de stat.	Da	-	Potrivit para. (2), art. 6 din OUG nr. 77/2014 Consiliul Concurenței furnizează la nivel național asistență de specialitate privind aplicarea legislației ajutorului de stat furnizorilor și beneficiarilor de ajutor de stat/de minimis pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor RO în acest domeniu în calitate sa de stat membru al UE, inclusive în ceea ce privește elaborarea de acte normative sau administrative prin care se instituie măsuri de natura ajutorului. În același timp AM au acces prin Consiliul Concurenței la platforma wiki.
3. Aplicarea și implementarea eficace a Cartei drepturilor fundamentale			Da	Existența unor mecanisme eficiente care asigură respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”) și care includ: 1. modalități prin care să se asigure că programele sprijinite de fonduri și implementarea lor respectă dispozițiile relevante ale Cartei;	Da	Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	MIPE a elaborat Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. Demersurile pentru a asigura conformitatea programelor sprijinite de fonduri și implementarea cu respectarea dispozițiilor Cartei sunt incluse în Ghid în cadrul capitolului VI Obligations of managing authorities and other institutions involved in managing European funds, capitolul IV Legal status. Obligation to respect the Charter.
				2. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu	Da	Ghidul pentru aplicarea Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii	Modalitățile de raportare către comitetul de monitorizare a cazurilor de

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă Carta, precum și cu privire la plângerile referitoare la Cartă prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).		Europene în implementarea fondurilor europene structurale și de investiții. https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/	nerespectare a prevederilor cartei în implementarea operațiunilor sprijinite de fonduri sunt incluse în Ghid, capitolul VI Obligații ale autorităților de management și alte instituții implicate în gestionarea fondurilor europene (punctul 4. Verificarea conformității cu Carta în perioada de monitorizare)
4. Implementarea și aplicarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CDPD a ONU) în conformitate cu Decizia 2010/48/CE a Consiliului			Da	Existența unui cadru național care asigură aplicarea CDPD a ONU și care include: 1. obiective cu ținte măsurabile, mecanisme de colectare a datelor și mecanisme de monitorizare;	Da	<p>HG 234/2022 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea ANPDPD https://legislatie.just.ro/Public/DetailiDocument/251762</p> <p>Legea 221/2010 pentru ratificarea CDPD http://legislatie.just.ro/Public/DetailiDocument/Afis/123949</p> <p>Legea 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap http://legislatie.just.ro/Public/DetailiDocument/236311</p> <p>HG 490/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027 https://legislatie.just.ro/Public/DetailiDocument/254203</p>	<p>Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD) a elaborat Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2022-2027, ce are ca obiectiv general asigurarea accesului fizic, informațional și comunicațional al persoanelor cu dizabilități la produsele, serviciile și programele pe care societatea le pune la dispoziția membrilor săi.</p> <p>Strategia continuă și dezvoltă demersul de implementare a Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități în vederea asigurării cadrului pentru exercitarea deplină și în condiții de egalitate a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități.</p> <p>Monitorizarea implementării Strategiei va fi realizată de către ANPDPD pe baza unei metodologii și a unor instrumente de lucru.</p> <p>Obiectivele și țintele măsurabile, sistemul de colectare de date și mecanismul de monitorizare devin pachetul complet pentru asigurarea implementării Strategiei naționale 2022-2027</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				2. modalități prin care să se asigure că politica, legislația și standardele în materie de accesibilitate se reflectă în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor;	Da	<p>Legea nr. 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/175197</p> <p>Ghidul pentru reflectarea Convenției ONU (CDPD) privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027 https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/</p>	<p>La nivelul MIPE a fost elaborat Ghidul pentru reflectarea Convenției ONU (CDPD) privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027. Ghidul sprijină implementarea și aplicarea prevederilor Convenției prin reflectarea politicilor, legislației și standardelor în materie de accesibilitate în pregătirea AP și PO.</p> <p>Documentul prezintă cadrul legal și instituțional aplicabil, principalele dispoziții ale CDPD de care se va ține cont în etapele de programare și de implementare, precum și mecanismele de asigurare și verificare a respectării condiției favorizante.</p> <p>Ghidul urmărește promovarea de acțiuni privind accesibilitatea, adaptarea rezonabilă, designul universal, cercetarea în domeniul noilor tehnologii și utilizarea lor de către persoanele cu dizabilități, în vederea facilitării integrării acestora în societate.</p>
				3. modalități de raportare către comitetul de monitorizare cu privire la cazurile în care operațiunile sprijinite de fonduri nu respectă CDPD a ONU, precum și cu privire la plângerile referitoare la CDPD a ONU prezentate în conformitate cu măsurile adoptate în temeiul articolului 69 alineatul (7).	Da	<p>Ghidul pentru reflectarea Convenției ONU (CDPD) privind drepturile persoanelor cu dizabilități în pregătirea și implementarea programelor și proiectelor cu finanțare nerambursabilă alocată României în perioada 2021-2027</p>	<p>Raportarea către CM a cazurilor de neconformitate a operațiunilor sprijinite din fonduri se va realiza în conformitate cu dispozițiile art. 40(1)(h) din RDC, cel puțin o dată pe an. Pentru îndeplinirea atribuțiilor de raportare, reprezentanții PCPD vor fi membri în CM-urile programelor.</p> <p>PCPD ocupă o poziție cheie în cadrul arhitecturii instituționale ce vizează asigurarea faptului că politica, legislația</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
						https://mfe.gov.ro/minister/punctul-de-contact-pentru-implementarea-conventiei-privind-drepturile-persoanelor-cu-dizabilitati/	<p>și standardele în materie de accesibilitate sunt reflectate în mod corespunzător în pregătirea și implementarea programelor.</p> <p>Prin colaborarea cu ANPDPD, Consiliul de Monitorizare, rețeaua punctelor de contact, CNCND, Avocatul Poporului etc., reprezentanții PCPD vor putea prezenta în cadrul reuniunilor CM situațiile de neconformitate privind CFO4, înregistrate la nivelul autorităților naționale și/sau înaintate COM, sesizările soluționate, precum și propunerile de remediere înaintate spre examinare. PCPD va urmări implementarea măsurilor adoptate și va comunica, după caz, COM remedierea situațiilor semnalate.</p>
1.1. Buna guvernare a strategiei naționale sau regionale de specializare inteligentă	FEDR	<p>RSO1.1. Dezvoltarea și sporirea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate</p> <p>RSO1.4. Dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat</p>	Da	<p>Strategia sau strategiile de specializare inteligentă trebuie să fie sprijinită (sprijinite) de:</p> <p>1. o analiză la zi a provocărilor existente în ceea ce privește diseminarea inovării și digitalizarea;</p>	Da	<p>https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/bariere-diseminare-inovare.pdf</p> <p>https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/bariere-digitalizare.pdf</p>	<p>Criteriul este îndeplinit pe baza a două documente:</p> <p>Analiza factorilor care blochează difuzarea inovării – Ministerul cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID)</p> <p>Bariere în calea digitalizării _ Autoritatea pentru digitalizarea României</p>
				<p>2. existența unei instituții sau a unui organism național/regional competent care să fie responsabil cu managementul strategiei de specializare inteligentă;</p>	Da	<p>https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/ordinccsi-infiintare.pdf</p> <p>https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/ordinccsi-modificat.pdf</p>	<p>MCID este instituția responsabilă cu managementul Strategiei Naționale de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2021-2027 (SNCISI). MCID coordonează CCSI ca autoritate responsabilă cu politicile publice de cercetare din România. CCSI este Comitetul de Coordonare pentru Strategia de Specializare Inteligentă.</p>

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							Comitetul are în competență reprezentanți ai entităților cu responsabilități în domeniu de la nivel central și regional.
				3. instrumente de monitorizare și evaluare pentru a măsura performanțele în direcția atingerii obiectivelor strategiei;	Da	https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi-draft.pdf	<p>SNCISI conține o secțiune dedicată monitorizării și evaluării acestui document strategic. O platformă IT va facilita colectarea de date și un compartiment dedicate din cadrul MCID va asigura analiza datelor colectate legate de specializare inteligentă.</p> <p>Sistemul de monitorizare al SNCISI va asigura interconectarea și interoperabilitatea tuturor sistemelor informaționale primare cu Sistemul Registrelor Naționale CDI. Acesta va avea următoarele componente:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nomenclatorul indicatorilor SNCISI, care asigură colectarea coerentă a datelor privind programele de finanțare CDI - Sistemul de registre naționale CDI - asigură integrarea datelor colectate de diverse sisteme informaționale primare, oferă un tablou de bord, permite interogări ad-hoc pentru toate părțile interesate - Date calitative și cantitative privind dinamica ecosistemelor CDI - includ, dar nu se limitează la: anchete/chestionare, studii privind resursele umane CDI și întreprinderi inovatoare
				4. existența unei cooperări funcționale între părțile interesate („procesul de descoperire antreprenorială”);	Da	https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/metodologie-descoperire-antreprenoriala-2021-2027.pdf	A fost elaborată o metodologie pentru procesul de descoperire antreprenorială care a fost utilizată pentru identificarea domeniilor și subdomeniilor naționale

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							de specializare inteligentă și acestea sunt reflectate în SNCISI. A fost un proces amplu de consultare și cooperare cu părțile interesate relevante din domeniul CDI. Din acest proces au fost identificate 7 domenii de specializare inteligentă, precum și subdomeniile aferente la nivel național.
				5. acțiuni necesare pentru îmbunătățirea sistemelor de cercetare și inovare naționale sau regionale, după caz;	Da	https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi-draft.pdf	Acțiunile necesare pentru îmbunătățirea sistemelor naționale de cercetare și inovare sunt incluse în SNCISI. Detalii se regasesc in autoevaluarea realizata de MCID.
				6. acțiuni de sprijinire a tranziției industriale, după caz;	Da	http://www.economie.gov.ro/domenii/economie/politici-industriale .	Ministerul Economiei, Turismului și Antreprenoriatului a elaborate Planul de măsuri privind managementul tranziției industrial în România în perioada 2021-2027 și colaborează cu MCID pentru implementarea acestuia.
				7. măsuri de consolidare a cooperării cu partenerii din afara unui anumit stat membru în domeniile prioritare sprijinite de strategia de specializare inteligentă.	Da	https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi-draft.pdf	SNCISI conține un Obiectiv General dedicat pentru colaborarea europeană și internațională, OG 4. Obiectivul urmărește creșterea competitivității sistemului CDI prin consolidarea integrării europene a comunității științifice românești, atragerea de resurse din străinătate (nb resurse umane, financiare, cunoștințe). -cum), precum și creșterea contribuției României la rezolvarea provocărilor globale prin colaborare europeană și internațională. Sunt luate în considerare intervenții pentru creșterea participării la viitorul Program-cadru al UE pentru cercetare și inovare (Orizont Europa) în alte programe și cadre europene și

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							internaționale de cooperare pentru CDI și specializare inteligentă, precum și dezvoltarea de apeluri tematice comune bilaterale/multilaterale cu țări. /regiunile cu care există acorduri de cooperare științifică și tehnologică.
2.1. Un cadru de politică strategică pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale	FEDR	RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Nr.	1. Este adoptată o strategie națională pe termen lung pentru sprijinirea renovării parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, în conformitate cu cerințele Directivei (UE) 2010/31/UE a Parlamentului European și a Consiliului, care:	Da	HG nr. 1034/2020 în 27.11.2020. SRTL poate fi consultat accesând următorul link: https://www.mlpsda.ro/uploads/articole/attachments/60096d5354394459864321.pdf	Strategia națională de renovare pe termen lung (SRTL) cuprinde, în Capitolul IX Indicatori, o foaie de parcurs cu măsuri și indicatori de progres măsurabili, ce vizează întreg parcul național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, publice și private, cu valori țintă orientative pentru 2030, 2040 și 2050 care indică modul în care aceștia contribuie la atingerea obiectivului de eficiență energetică de 32,5%, stabilit de Uniunea Europeană pentru 2030, prin Directiva 2012/27/UE. Capitolul X Implicații bugetare cuprinde resurselor financiare necesare pentru implementarea strategiei și opțiunile de implementare pentru promovarea investițiilor în renovarea clădirilor (pct. 1 – 4), cu recomandări privind mecanismele financiare pentru sprijinirea mobilizării investițiilor, opțiuni instituționale propuse pentru gestionarea și implementarea mecanismelor financiare publice, opțiuni și scheme de finanțare în vederea renovării clădirilor pentru fiecare segment de piață.
				2. Măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice pentru a realiza economiile de energie necesare	Nr.	nu se aplică	Reprezentanții COM consideră că acest subcriteriu nu se referă doar la eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale, ci trebuie demonstrat

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
							<p>prin alte acte normative/strategii care vizează punerea în aplicare a prevederilor cuprinse în art. 7 din Directiva (UE) 2018/2002 din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică.</p> <p>În acest sens, MIPE a solicitat Ministerului Energiei (prin adresele 788/DV/10.03.2022 și 1081/DV/28.03.2022) elaborarea autoevaluării naționale corespunzătoare acestui subcriteriu al condiției favorizante, având în vedere măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice prevăzute în PNIESC (secțiunea 3.2 eficiență energetică), precum și, după caz, în propunerea de LEGE pentru modificarea și completarea Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică, inițiată de Ministerul Energiei.</p>
2.2. Guvernanța sectorului energetic	FEDR	RSO2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	Nr.	Planul național integrat privind energia și clima este notificat Comisiei, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (UE) 2018/1999 și în concordanță cu obiectivele pe termen lung de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în temeiul Acordului de la Paris, care include: 1. toate elementele prevăzute în modelul din anexa I la Regulamentul (UE) 2018/1999;	Nr.	nu se aplică	condiția favorizantă tematică 2.2. Guvernanța sectorului energetic, asociată obiectivului specific 2.1. Eficiență energetică, nu se aplica având în vedere că prin PR-uri se finanțează eficiența energetică în clădiri, pentru acest domeniu aplicându-se condiția 2.1 Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				2. o descriere a resurselor și mecanismelor financiare preconizate pentru măsurile de promovare a energiei cu emisii scăzute de carbon.	Nr.	nu se aplică	condiția favorizantă tematică 2.2. Guvernanța sectorului energetic, asociață obiectivului specific 2.1. Eficiență energetică, nu se aplica având în vedere că prin PR-uri se finanțează eficiența energetică în clădiri, pentru acest domeniu aplicându-se condiția 2.1 Un cadru de politică strategic pentru sprijinirea renovărilor destinate să îmbunătățească eficiența energetică a clădirilor rezidențiale și nerezidențiale
2.4. Cadru eficace de gestionare a riscului de dezastre	FEDR	RSO2.4. Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice	Nr.	Existența unui plan național sau regional de gestionare a riscului de dezastre, stabilit pe baza evaluărilor riscurilor, ținându-se seama în mod corespunzător de efectele probabile ale schimbărilor climatice și de strategiile existente de adaptare la schimbările climatice, care include:	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				1. O descriere a principalelor riscuri, evaluate în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului, care reflectă profilul de risc actual și evoluția acestuia pe o durată orientativă de 25-35 de ani. În ceea ce privește riscurile legate de climă, evaluarea se bazează pe previziunile și scenariile în materie de schimbări climatice.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				2. O descriere a măsurilor de prevenire, pregătire și răspuns în caz de dezastre, prin care să se	Nr.	nu se aplică	nu se aplică

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				abordeze riscurile principale identificate. Măsurile sunt ierarhizate în funcție de riscuri și de impactul economic al acestora, de lacunele în materie de capacități, precum și de eficiența și eficacitatea lor, ținându-se cont de alternativele posibile.			
				3. Informații privind resursele și mecanismele de finanțare disponibile pentru a acoperi costurile de exploatare și de întreținere legate de prevenire, pregătire și răspuns.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
2.7. Cadru de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare necesare care fac obiectul unei cofinanțări din partea Uniunii	FEDR	RSO2.7. Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare	Nr.	Pentru intervențiile prin care sunt sprijinite măsurile de conservare a naturii care au legătură cu ariile Natura 2000 care fac obiectul Directivei 92/43/CEE a Consiliului: Existența unui cadru de acțiune prioritară în conformitate cu articolul 8 din Directiva 92/43/CEE, care include toate elementele prevăzute în modelul de cadru de acțiune prioritară pentru perioada 2021-2027 convenit de Comisie și de statele membre, inclusiv identificarea măsurilor prioritare și o estimare a nevoilor de finanțare.	Nr.	nu se aplică	condiția favorizantă tematică 2.7. Cadru de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare necesare, care fac obiectul unei cofinanțări din partea Uniunii, asociată obiectivului specific 2.7 Protejarea naturii și biodiversitatea, nu se aplică PRurilor deoarece condiția favorizantă se referă la existența Cadrului de acțiune prioritară pentru măsurile de conservare a naturii care au legătură cu ariile Natura 2000 care fac obiectul Directivei 92/43/CEE a Consiliului, iar PR nu finanțează acest tip de măsuri.
3.1. Planificarea globală a transporturilor la	FEDR	RSO3.2. Dezvoltarea și	Nr.	Se efectuează o cartografiere multimodală a infrastructurilor existente și a celor planificate	Nr.	nu se aplică	În perioada 2014-2020 condiționalitatea ex-ante aferentă sectorului transporturi nu s-a aplicat POR. Criteriile privind din condiționalitatea ex-ante 2014-2020 sunt

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
nivelul corespunzător		ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere		până în 2030, cu excepția celor de la nivel local, care: 1. Cuprinde o evaluare economică a investițiilor planificate, susținută de o analiză a cererii și de o modelare a traficului, care ar trebui să ia în considerare impactul preconizat al deschiderii piețelor de servicii feroviare.			similare cu criteriile condiției favorizante 2021-2027. De asemenea, tipurile de intervenții privind drumurile județene sunt similare în cele 2 perioade de finanțare. De precizat este faptul că Master Planul General de Transport (care acopera condiția favorizantă privind transporturile) analizează obiectivele majore ale sistemului național de transport. Prin urmare, acesta constituie un instrument strategic de planificare a intervențiilor majore (proiecte și alte acțiuni – autostrăzi, drumuri expres, drumuri naționale) ce sunt semnificative pentru obiectivele de transport la scară națională.
				2. Este în concordanță cu elementele legate de transport din planul național integrat privind energia și clima.	Nr.	nu se aplică	Acest lucru implică faptul că o serie de intervenții la scară redusă nu fac obiectul Master Planului, acesta nefiind un instrument adecvat pentru planificarea acestor tipuri de investiții. Conform Master Planului General de Transport, măsurile specifice pentru intervenții la scară redusă trebuie să facă obiectul unui proces distinct de definire, planificare și prioritizare. Având în vedere cele de mai sus, în special faptul că obiectivul condiției favorizante se adresează investițiilor în coridoarele rețelei centrale TEN-T, precum și faptul că Master Planul General de Transport acoperă numai rețeaua națională de transport, considerăm că această condiție favorizantă nu se aplică PR-urilor 2021-2027, așa cum este situația și în perioada de programare 2014-2020.

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				3. Include investițiile în coridoarele rețelei centrale TEN-T, astfel cum sunt definite în Regulamentul MIE, în conformitate cu planurile de lucru pentru coridoarele respective ale rețelei centrale TEN-T.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				4. În ceea ce privește investițiile din afara coridoarelor rețelei centrale TEN-T, inclusiv în tronsoanele transfrontaliere, garantează complementaritatea prin asigurarea unei conectivități suficiente a rețelelor urbane, a regiunilor și a comunităților locale la rețeaua centrală TEN-T și la nodurile acesteia.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				5. Asigură interoperabilitatea rețelei feroviare și, după caz, cuprinde un raport referitor la implementarea ERTMS în conformitate cu Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/6 al Comisiei.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				6. Promovează multimodalitatea, identificând nevoile de terminale multimodale sau de transbordare în cadrul transportului de marfă și de pasageri.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				7. Include măsuri pertinente pentru planificarea infrastructurii care vizează promovarea combustibililor alternativi, în	Nr.	nu se aplică	nu se aplică

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				conformitate cu cadrele naționale de politică relevante.			
				8. Prezintă rezultatele evaluării riscurilor în materie de siguranță rutieră în conformitate cu strategiile naționale existente privind siguranța rutieră, însoțite de o cartografiere a drumurilor și a secțiunilor de drum afectate, stabilind o ordine de prioritate a investițiilor corespunzătoare.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				9. Furnizează informații privind resursele de finanțare corespunzătoare investițiilor planificate și necesare pentru acoperirea costurilor de exploatare și de întreținere a infrastructurilor existente și a celor planificate.	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
4.3. Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile	FEDR	RSO4.2. Îmbunătățirea accesului la servicii și favorabile incluziunii și de calitate în educație, formare și învățare pe tot parcursul vieții prin dezvoltarea infrastructurii accesibile, inclusiv prin promovarea rezilienței pentru	Nr.	Existența unui cadru de politică strategic la nivel național sau regional pentru sistemul de educație și formare, care include:	Nr.	nu se aplică	Dupa cum se poate observa, criteriile 1-8 nu au legatură cu infrastructura. Investițiile din PR-uri vizează strict infrastructura prin care se asigură accesul la educație și nu sistemul de educație în sine.
				1. sisteme de anticipare și de formulare de previziuni în materie de competențe, bazate pe date concrete;			
				2. mecanisme și servicii de monitorizare a parcursului profesional al absolvenților, în vederea furnizării de orientări eficiente și de calitate cursanților de toate vârstele;	Nr.	nu se aplică	
				3. măsuri care să garanteze accesul egal, participarea și	Nr.	nu se aplică	nu se aplică

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
		educația și formarea la distanță și online		absolvirea unor programe de educație și formare de calitate, la prețuri accesibile, relevante, nesegregate și favorabile incluziunii și dobândirea de competențe-cheie la toate nivelurile, inclusiv în învățământul superior;			
				4. un mecanism de coordonare care să acopere toate nivelurile sistemului de educație și formare, inclusiv învățământul superior și o împărțire clară a responsabilităților între organismele naționale și/sau regionale relevante;	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				5. modalități de monitorizare, evaluare și revizuire a cadrului de politică strategic;	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				6. măsuri care să vizeze adulții cu un nivel scăzut de calificare și competențe și persoanele provenind din medii socioeconomice defavorizate, precum și parcursuri de perfecționare profesională;	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				7. măsuri de sprijinire a cadrelor didactice, a formatorilor și a personalului universitar în ceea ce privește metode de învățare adecvate, evaluarea și validarea competențelor-cheie;	Nr.	nu se aplică	nu se aplică
				8. măsuri care să promoveze mobilitatea cursanților și a personalului și colaborarea	Nr.	nu se aplică	nu se aplică

Condiție favorizantă	Fond	Obiectiv specific	Îndeplinire a condiției favorizante	Criterii	Îndeplinire a criteriilor	Trimitere la documentele relevante	Justificare
				transnațională a prestatorilor de servicii de educație și formare, inclusiv prin recunoașterea rezultatelor studiilor și a calificărilor.			

5. Autorități responsabile de program

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (k) și articolele 71 și 84 din RDC

Tabelul 13: Autoritățile responsabile cu programele

Autorități responsabile de program	Numele instituției	Persoana de contact	Poziție	E-mail
Autoritatea de management	Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est	Jenica CRĂCIUN	Șef AM PRSE	adrse@adrse.ro
Autoritatea de audit	Autoritatea de Audit - Organism independent pe lângă Curtea de Conturi a României	Florina MUNTEANU	Director, Direcția pentru Auditul POR	florina.munteanu@rcc.ro
Organismul care primește plăți din partea Comisiei	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată	Lucia CRĂCIUN	Director General	lucia.craciun@mfinante.gov.ro
Funcția Contabilitate în cazul în care această funcție este acordată unui alt organism decât autoritatea de management	Ministerul Finanțelor prin Autoritatea de Certificare și Plată	Lucia CRĂCIUN	Director General	lucia.craciun@mfinante.gov.ro

Repartizarea cuantumurilor rambursate pentru asistență tehnică în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC, în cazul în care sunt identificate mai multe organisme care să primească plăți din partea Comisiei

Referință: articolul 22 alineatul (3) din RDC

Tabelul 13A: Proporția din procentajele prevăzute la articolul 36 alineatul (5) litera (b) din RDC care ar urma să fie rambursată organismelor care primesc plăți din partea Comisiei în cazul asistenței tehnice în temeiul articolului 36 alineatul (5) din RDC (în puncte procentuale)

6. Parteneriat

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (h) din RDC

Principiul parteneriatului reprezintă un aspect esențial în procesul de programare și gestionare a fondurilor aferente PC fiind o condiție pentru elaborarea unor politici economice, sociale și teritoriale realiste, eficiente, eficace și cu impact pozitiv. Mai mult decât atât, importanța parteneriatului rezultă atât din nevoia de a asigura transparența procesului de programare și implementare, cât și pentru a oferi posibilitatea de implicare și responsabilizare tuturor actorilor interesați.

Pentru perioada de programare 2021-2027, MIPE îndeplinește în continuare calitatea de coordonator național al elaborării documentelor de programare, respectiv a AP și a programelor subsecvente, asigurând totodată cadrul partenerial național prin implicarea tuturor părților interesate reprezentative pentru programarea și implementarea fondurilor aferente PC.

MIPE a implementat un proiect de Asistență Tehnică „*Sprijin pentru implementarea principiului parteneriatului în coordonarea și gestionarea fondurilor europene privind coeziunea*”, prin care s-au propus proceduri de selectare transparentă a partenerilor, crearea unui sistem coordonat de informare și comunicare pentru parteneri și elaborarea *Codul Național de Conduită privind Parteneriatul pentru Fondurile Europene aferente Politicii de Coeziune*.

După publicarea la 31 iulie a primelor versiuni ale Programelor Regionale 2021-2027 a avut loc o consultare publică în sistem de videoconferință la care au participat prin intermediul platformei Webex aproximativ 180 de reprezentanți ai partenerilor.

La nivel regional parteneriatul are o experiență acumulată pe parcursul a peste două decenii de activitate, timp în care a fost implicat în elaborarea și implementarea Planului de Dezvoltare Regională Sud-Est (PDR SE) și în procesul de implementare și monitorizare a PDR SE, prin consultarea actorilor locali/regionali precum și la realizarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est (RIS3).

Principalul actor este Consiliul pentru Dezvoltare Regională (CDR), organism regional deliberativ, fără personalitate juridică, care coordonează activitățile de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională. CDR este parte a cadrului instituțional stabilit prin Legea nr.315/2004 privind dezvoltarea regională în România.

Alte structuri partenariale sunt Comitetul Regional pentru elaborarea Planului de Dezvoltare Regională (PDR) Sud-Est (CRP), Grupuri de lucru tematice regionale și subregionale pentru elaborarea PDR Sud-Est, Consorțiul Regional de Inovare (CRI SE) și Consorțiul Regional pentru elaborarea Planului Regional de Acțiune pentru Învățământul profesional și tehnic (PRAI) care au în componență, ca membri titulari sau supleanți, reprezentanți, la nivel decizional, ai ADR, ai compartimentelor de dezvoltare rurală județene, precum și ai altor servicii deconcentrate ale instituțiilor publice centrale, reprezentanți ai instituției prefectului, consiliilor județene, consiliilor locale, ai societății civile, precum și reprezentanți ai altor organizații cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice.

Reprezentanții acestor structuri au fost implicați și în elaborarea PR SE, alături de autorități urbane, autorități publice locale, parteneri ai mediului preuniversitar și universitar, parteneri economici și sociali și organisme relevante care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea integrării sociale, egalității de gen și nediscriminării, sindicate, asociații patronale, asociații profesionale, grupurilor de acțiune locală, etc. .

Până în prezent au fost organizate peste 40 întâlniri de lucru prin video-conferință dedicate identificării nevoilor, problemelor, oportunităților de dezvoltare și potențialelor soluții strategice, elaborarea alocărilor financiare, etc la care au participat reprezentanții autorităților publice locale, ai mediului privat și ai ADI ITI Delta Dunării. Au fost dezbătute noile regulamente UE, abordarea Obiectivelor de Politică

de la nivel european, indicatori FEDR, tipurile de intervenții în scopul pregătirii portofoliului de proiecte aferent perioadei de programare 2021-2027.

Consultările parteneriale au identificat nevoi/intervenții/acțiuni suplimentare fata de prima versiune a programului supusa consultării publice (perdele forestiere, reducerea riscului seismic/consolidare, dezvoltarea infrastructurii verzi în siturile Natura 2000) și au contribuit la definirea indicatorilor și, implicit, la cunoscerea acestora.

Versiunile revizuite în diferite etape ale PR SE au fost publicate spre consultare publică pe site-ul ADR, observațiile primite fiind analizate și integrate, după caz.

Consultările continuă cu privire la elaborarea ghidurilor, soluții de implementare simplificate, etc.

Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est- RIS3, a fost rezultatul unui proces de tip „bottom-up”, care a presupus o amplă consultare a actorilor regionali implicați în ariile prioritare de activitate, în care regiunea beneficiază de avantaje competitive și/sau comparative. Procesul a fost însoțit de un amplu proces de descoperire antreprenorială (EDP), concretizat într-un portofoliu de idei de proiecte, construit în două etape: prin intermediul atelierelor de descoperire antreprenorială (7 EDP sectoriale, 2017 și 6 în 2018 și 2019). Etapele derulate în 2017 au fost realizate de către ADR Sud-Est în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Sud-Est. În anul 2018 și 2019 s-a continuat acest proces în baza metodologiei de organizare EDP furnizate de JRC. Structura instituțională de guvernare a RIS3, Consorțiul Regional de Inovare (CRI SE), va fi menținută și în cadrul perioadei de programare 2021-2027 și va avea rolul de a valida proiectele destinate structurilor CDI și de transfer tehnologic și de a aviza portofoliul de proiecte prioritare ale RIS3 Sud-Est. Procesul interactiv de descoperire antreprenorială a implicat actori cheie din sistemul cvadruplu helix (reprezentanți din administrația locală, reprezentanți din entitățile de educație și cercetare, reprezentanți din mediul de afaceri și din societate civilă) și a stat la baza stabilirii portofoliului regional de proiecte aferent axei prioritare 1 din POR 2014-2020.

Focus-grupurile organizate în perioada 2017-2020 au acoperit domeniile de interes al nivel regional: inginerie și transport naval; industria confecțiilor; agro-alimentar și biotehnologii; acvacultură și pescuit; turism și TIC - Tehnologia Informației și Comunicării.

Urmarea a consultărilor parteneriale și având în vedere elementele identificate din perspectiva nevoilor și soluțiilor strategice, procesul de elaborare a PR a evoluat, versiunile revizuite ale acestuia luând în considerare toate elementele relevante în limitele de eligibilitate date de cadrul de reglementare UE.

După aprobarea programului, CM PR va fi principală structură partenerială ale cărei funcții sunt stabilite prin art.35 al CPR.

Subsecvent CM PR vor fi organizate Grupuri de lucru corespunzătoare fiecărei priorități prin cooptarea transparentă a partenerilor relevanți pentru intervențiile avute în vedere (reprezentanți consiliilor județene, consiliilor locale, ai societății civile, reprezentanți ai altor organizații cu activitate relevantă la nivel regional în diverse domenii specifice). Aceste grupuri vor fi implicate activ în elaborarea ghidurilor solicitantului, monitorizarea intervențiilor, identificarea de soluții pentru reducerea sarcinilor administrative și, după caz în elaborarea propunerilor de modificare a PR.

7. Comunicare și vizibilitate

Referință: articolul 22 alineatul (3) litera (j) din RDC

Îmbunătățirea vizibilității politicii europene de coeziune reprezintă o prioritate și în perioada de programare 2021-2027, creșterea gradului de conștientizare a beneficiilor finanțărilor Uniunii Europene pentru cetățeni fiind esențială.

Pornind de la prevederile art. 46 din Regulamentul UE 1060/2021, privind vizibilitatea, activitățile de comunicare vor fi coordonate la nivel național în baza unui document strategic cu caracter orientativ, care va urmări asigurarea unei abordări unitare, coerente și predictibile, pe tema fondurilor europene.

În conformitate cu obligațiile stabilite prin art 46 (b), un portal unic pentru fondurile europene va oferi acces Programului Regional Sud Est 2021-2027, în vederea publicării informațiilor privind rolul și realizările fondurilor gestionate, incluzând obiectivele și activitățile acestuia, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute în urma implementării proiectelor. Portalul unic va reflecta rolul și realizările obținute din fonduri europene, va publica în format deschis listele actualizate cu operațiunile cofinanțate de UE, va oferi acces la oportunitățile de finanțare active, la calendarul apelurilor de proiecte, la mecanismele de acordare a finanțărilor, la evaluările realizate și în general la toate documentele relevante pentru finanțarea europeană, în acord cu prevederile Regulamentului UE 1060/2021 referitoare la obligațiile de comunicare și vizibilitate.

În conformitate cu prevederile art. 49 (1), Programul Regional Sud Est va dezvolta în termen de 6 luni de la aprobarea programului, un website care va prezenta obiectivele, activitățile, posibilitățile de finanțare, realizările programului, documente relevante legate de implementarea PR.

În concordanță cu art. 48 din CPR, după aprobarea PR SE va fi desemnat un responsabil pentru comunicare. Acesta va face parte din rețeaua națională de comunicatori și va reprezenta PR SE în cadrul INFORM EU.

Abordarea comunicării PR Sud Est 2021-2027

Obiectivele generale de comunicare:

- Promovarea rolului și contribuției PR SE 2021-2027 la îmbunătățirea calității vieții cetățenilor ce trăiesc în regiunea Sud Est și la dezvoltarea infrastructurii regionale;
- Asigurarea transparenței și vizibilității în ceea ce privește obiectivele PR SE 2021-2027, oportunitățile de finanțare și rezultatele obținute;
- Sprijinirea potențialilor beneficiari și beneficiarilor cu informații utile în elaborarea și implementarea proiectelor.

Obiective specifice

- Creșterea notorietății PR Sud Est și a AM PR SE la nivel regional prin promovarea finanțării operațiunilor, în special a celor de importanță strategică;
- Informarea tuturor categoriilor de public țintă cu privire la apeluri, lansări de proiecte, stadiul implementării;
- Asigurarea vizibilității operațiunii strategice: 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic major;

- Explicarea regulilor și a mecanismului de acordare a finanțărilor în funcție de specificul fiecărei categorii de public vizat.

Grupuri țintă:

Externe:

- Potențiali beneficiari: autorități publice locale, microîntreprinderi, IMM-uri, Universități, organizații CDI, EITT, ONG-uri, incubatoare și acceleratoare de afaceri, parcuri industriale, asociații de locatari, instituții de învățământ;
- Beneficiarii PR: orice entitate care beneficiază de finanțare prin PR SE 2021- 2027;
- Publicul general: populația din mediul rural și urban, peste 18 ani;
- Jurnaliștii ca promotori de informație la nivel regional;
- Centre de informare Europe Direct;
- Autorități ale administrației publice centrale și locale, Instituții academice, societatea civilă.

Interne:

- Comisia Europeană, Parlamentul European, Reprezentanța CE la București,
- AM PRSE, CM PR SE, CDR SE.

Acțiunile de informare și publicitate vor fi stabilite în funcție de interesele și canalele de informare ale fiecărui grup țintă, fiind astfel folosite canale/ activități de comunicare specifice cum ar fi:

- Evenimente, caravane, expoziții (minim 100 evenimente organizate);
- Comunicare on line: site, aplicații web, etc (minim 27.000 vizitatori unici pe site-ul PR SE)
- Materiale pentru presă;
- Social media, utilizată în special pentru publicul general (număr prieteni);
- Publicații tipărite și online (newsletter) (număr de publicații: minim 150);
- Birouri de informare/ helpdesk: 100% solicitări rezolvate;
- Campanii mass- media: TV, radio, OOH, internet, presă scrisă (minim 2 campanii media)
- Materiale promoționale.

Autoritatea de Management va acorda o importanță deosebită promovării operațiunilor de importanță strategică (conform art.50, (1)(e) RDG), respectiv acțiunii strategice 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic major. Toate canalele de comunicare disponibile vor fi folosite pentru promovarea operațiunilor de importanță strategică, informațiile vizând în special publicul general, publicul intern, jurnaliștii, părțile interesate și beneficiarii. Un procent de aproximativ 10% din bugetul alocat comunicării, va fi alocat susținerii promovării operațiunilor de importanță strategică.

Valoarea estimata necesara desfasurarii activitatilor de comunicare este de 3.716.283 Euro (FEDR), reprezentand 0,3% din valoarea programului.

8. Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Referință: articolele 94 și 95 din RDC

Tabelul 14: Utilizarea costurilor unitare, a sumelor forfetare, a ratelor forfetare și a finanțărilor nelegate de costuri

Se intenționează utilizarea articolelor 94 și 95 din RDC	Da	Nr.
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare și a ratelor forfetare în cadrul priorităților, în conformitate cu articolul 94 din RDC	☐	☒
De la adoptare, programul va face uz de rambursarea contribuției Uniunii pe baza finanțărilor nelegate de costuri, în conformitate cu articolul 95 din RDC	☐	☒

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categoria de regiune	Proporția estimată din alocarea financiară totală în cadrul priorității, căreia i se va aplica OCS, în %	Tipul (tipurile) de operațiune vizată (vizate)		Indicatorul care determină rambursarea		Unitatea de măsură a indicatorului care determină rambursarea	Tip de OCS (baremul standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare)	Cuantumul (în EUR) sau procentul (în cazul ratelor forfetare) OCS
					Cod(1)	Descriere	Cod(2)	Descriere			

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

Apendicele 1: Contribuția Uniunii pe baza costurilor unitare, a sumelor forfetare sau a ratelor forfetare

B. Detalii pe tip de operațiune

C. Calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare

1. Sursa datelor utilizate la calculul baremului standard pentru costurile unitare, sumele forfetare sau ratele forfetare (cine a produs, colectat și înregistrat datele; unde sunt stocate datele; datele-limită; validare etc.)

2. Vă rugăm să precizați motivele pentru care metoda propusă și calculul aferent în temeiul articolului 94 alineatul (2) din RDC sunt relevante pentru tipul de operațiune.

3. Precizați cum au fost efectuate calculele, inclusiv, în special, ipotezele formulate în ceea ce privește calitatea sau cantitățile. După caz, trebuie utilizate date statistice și criterii de referință și, dacă se solicită acest lucru, acestea trebuie furnizate într-un format utilizabil de către Comisie.

4. Vă rugăm să explicați cum v-ați asigurat că doar cheltuielile eligibile au fost incluse în calculul baremului standard pentru costul unitar, suma forfetară sau rata forfetară.

5. Evaluarea de către autoritatea sau autoritățile de audit a metodologiei de calcul și a cuantumurilor, precum și a măsurilor de asigurare a verificării, calității, colectării și stocării datelor.

Apendicele 2: Contribuția Uniunii bazată pe finanțări nelegate de costuri

A. Rezumatul principalelor elemente

Prioritate	Fond	Obiectiv specific	Categorია de regiune	Cuantumul acoperit de finanțarea nelegată de costuri	Tipul (tipurile) de operațiune vizat (vizate)		Condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Indicator		Unitatea de măsură pentru condițiile care trebuie îndeplinite/rezultatele care trebuie obținute ce determină rambursarea de către Comisie	Tipul de metodă de rambursare preconizat care este utilizat pentru rambursarea beneficiarului (beneficiarilor)
					Cod (1)	Descriere		Cod (2)	Descriere		

(1) Acesta se referă la codul pentru dimensiunea privind domeniul de intervenție din tabelul 1 al anexei I la RDC și al anexei IV la Regulamentul FEAMPA.

(2) Acesta se referă la codul unui indicator comun, dacă este cazul.

B. Detalii pe tip de operațiune

articolul 22 alineatul (3) din RDC

Actiunea 2.2 - Consolidarea clădirilor publice vulnerabile la risc seismic (90.727.211 euro) a fost stabilită ca fiind strategică având în vedere:

- potențialul seismic ridicat al RDSE, evidențiat de studiile de hazard seismic și de prevederile codului de proiectare seismică P100-1. Județele VN, BR, BZ sunt caracterizate macroseismic ag 0,4-0,35, conform SR 11100/1-93.

- fond de cladiri important vulnerabil riscului seismic. Conform datelor INS / Tempo, 2020, numai printre activele din domeniu public care găzduiesc servicii publice de importanță critică (sanatate, educatie) există peste 70 de unități medicale (spitale și policlinici) și peste 800 de unități de învățământ (primar, gimnazial, universitar) aflate în clădiri supuse riscului seismic.

- investițiile pentru consolidarea clădirilor aflate în risc seismic reprezintă o măsură percepută de societate ca fiind deosebit de importantă.

- investiții reduse ale autorităților locale pentru reducerea riscului seismic, având în vedere bugetele mici și capacitatea administrativă redusă.

Comunicarea CE (2020)662, subliniază că renovarea clădirilor reprezintă o prioritate clară, „Valul de renovări” fiind o inițiativă emblematică în cadrul Pactului verde european și încurajează SM să utilizeze resursele UE în vederea implementării de măsuri de renovare durabile a clădirilor și a patrimoniului cultural.

ADR SE, în parteneriat cu beneficiarii, MLPDA, MIPE și CE, va asigura vizibilitatea acestor intervenții importante pentru siguranța cetățenilor, diseminarea informațiilor necesare pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități.

Calendar estimat:

septembrie 2022 - lansarea în consultare publică a Ghidului solicitantului

septembrie 2022 - lansarea achiziției publice pentru servicii dedicate vizibilității acțiunii (logo personalizat, secțiune site PR SE ref. comunicarea progresului/informații pentru conștientizare și educație seismică pentru populație și autorități, acțiuni de comunicare dedicate)

noiembrie 2022: prezentarea acțiunii în cadrul primului CM

ianuarie 2023: lansarea apelului deschis de proiecte

februarie 2023: contractarea finanțării cu beneficiarii

permanent: acțiuni de comunicare, inclusiv în asociere cu MLDPA, beneficiarii de proiecte și partenerii din societatea civilă.

DOCUMENTS

Document title	Document type	Document date	Local reference	Commission reference	Files	Sent date	Sent by
----------------	---------------	---------------	-----------------	----------------------	-------	-----------	---------